

VILÁG
népünk

Keresztény szellemiségű
interregionális havilap

28-29. szám
2023. augusztus-
szeptember

REMÉNYE

*„Várjuk a mi boldog reménységünket, a mi nagy Istenünk
és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének megjelenését.”*

(Titusz 2:13)

A KIRÁLYKŐ-HEGYSÉG HOLBÁK FELŐL

Hajnal Anna

Megtanít engem újra

Megtanít engem újra majd
bevesz dalosok seregébe,
kik karban énekelnek mind
egyetlen fülnek gyönyörére;

szép lehelletünk ki nem fogy,
fuvolák, klarinétok, kürtök
édes szelében lengenek
a megújult ifjúi fürtök.

Újult szívemben csak Te vagy,
és tört szívemben csak Te voltál,
emelj ki, hántsd le gyászruhám!
a némaság gödrébe dobtál.

Újítsad meg lehelletem,
oldd meg, hadd szabaduljon nyelvem,
szétfeszítenek a szavak,
szárnyukat bontják kebelemben.

Kiáltás, mint az ifjú víz,
mikor a nagy hegyekből indul
szökik fel bennem s elzuhan:
oldj fel! emelj ki záraimbul!
Oly mélyre zártál egymagam,
élőt a holt birodalomban,
a némaságban lakozók
szólama szólal meg valómban:
Emelj ki! oly nagy az öröm
téged dicsérő tagjaimban,

most tudom, hogy csak szerelem
kiáltott érted jajjaimban!
Most tudom, ott lenn neked ég
a sírba-tettek alvó csontja,
olvadó csontjaink tüze
örömök kék szikráit ontja.

Fogadj el, hadd dicsérjelek,
végy be dalosok seregébe,
kik karban énekelnek mind
halló fülednek gyönyörére:
neked és érted s magamért
oldjad meg nyelvem merevségét,
végy vissza ki tiéd vagyok!
ne akard lelkem vereségét.

Tartalom

Világ Reménye

28–29. szám,

2023. augusztus–szeptember

Egészségünk

Az immunitás törvényei	3
A hónap receptjei	8
Hogyan gondoskodjunk az újszülöttről?	9
Fogprotézises helyreállítás..	12
Perfekcionizmus	15
Ifisarok.....	20
Elfeledett értékek.....	20
A nagy francia forradalom ...	22
Etnikai (törzsi) vallások.....	33
A végidő próféciai (9.)	39
A Teremtés bizonyítékai (4.)	44
Utam Istennel.....	48
Sátán 18-ik századi nagy- gyűlése.....	50
Gondolat	56
Erdélyi magyar családnevek.....	60

Hajnal Anna (szül. Holzer, 1907–1977) burgenlandi születésű, zsidó származású, József Attila- és Baumgarten-díjas és a Nyugat harmadik nemzedékéhez tartozó költő, író, és műfordító. 1926-tól haláláig Budapesten

élt. 1937-ben férjhez ment Keszi Imre (szül. Kramer, 1910–1974), ugyancsak zsidó származású – és később a Rákosi-rendszert hűen kiszolgáló - íróhoz és kritikushoz.

Anna a fasizmus terjedését látva, elindította a rövid életű, eme ideológiát támadó *Argonauták* című folyóiratot. Ugyancsak alapító tagja volt a Tóth Árpád társaságnak, és otthona az akkori ismert írók, költők, festők találkozóhelyéül szolgált.

Angol költők műfordításai, nagyszámú klasszikus stílusú költemény, ezen kívül gyermekversek, elbeszélések születtek meg tollából. 1935-től kezdve számos verse, kötete jelent meg, nagyrészt a szocializmus éveiben. Több versét megzenésítette a *Kaláka* együttes.

...mert aki lát, meglátja rajtam:
ez itt az Isten kedvelt lánya...” (Hajnal Anna)

Egészségünk

Az immunitás törvényei

Bevezető

– Doktor úr, milyen immunrendszer erősítőt szedjek?

Gyakran felteszik nekem ezt a kérdést, és én habozok a válasszal. A kérdező pedig számos javaslattal próbálja feloldani a csendet: echinacea, Q10-es koenzim, propolisz, zöldárpalé, zellerlé? Ezek a tippek azonban nem hogy segítenének, még inkább zavarba hoznak engem.

A természetes kezelések, kivonatok és táplálék kiegészítők világa számomra ismeretlen dzsungel. Nem volna lehetetlen elmélyülnöm benne és tanulmányoznom, de ehhez sok időre lenne szükség, és az eredmények valószínűleg nem sok hasznot nyújtanának. Sok fáradságos munka után nem hiszem, hogy egy valóban hatékony gyógymóddal lennék felvértezve.

De vajon miért? Az alábbiakban erről lesz szó.

Érdemtelen hitel

Az 1989-es események után Romániában megjelent egy új kifejezés, a „természetgyógyászat” (naturista orvoslás), amely főként feldolgozatlan, természetes állapotukhoz közel álló alapanyagok felhasználásával végzett kezelésekre vonatkozik. Ebbe az igen tág jelentésmezőbe mindenféle – tudományos és tudománytalan, hatékony és hatástalan, veszélyes

és veszélytelen – dolgot besorolnak.

A legnagyobb gond ezzel a területtel az, hogy számos kezelés hitelességét nem támasztják alá tudományos kutatási eredmények, alapos megfigyelés vagy a szakemberek véleménye. Sokak számára a bizalomhoz elegendő, ha valmiről azt hallja: ez egy természetes gyógyszer/gyógymód. Vagyis, a természetből származik, és valaki azt állítja róla, hogy hatékony. Ez a „valaki” pedig lehet olyan orvos, akinek valójában nincs is meg az egészségügyi képzettsége, vagy csak egy modern kuruzslóról van szó.

Mit értenek

a „természetes” alatt?

A természetgyógyászat két „csúsztatással” hívta fel magára az emberek érdeklődését. Először is azt állította, hogy ami természetes, az kockázatmentes. Ez azonban könnyen cáfolható. Ostin Mungiu, aki tanárom volt

farmakológiából, azt javasolta az illető állítóknak, hogy kapjanak be néhány szem természetes nadragulyát. Kérem, Ön ne hagyja megtegye! Ez csak irónia. Mindenki tudja, hogy bár a nadragulya természetes, de mérgező. És nem az egyetlen természetes mérgező. Valójában **a legerősebb mérgek a természetben fordulnak elő.**

A második „csúsztatás” az, hogy azt állítja: a természetgyógyászat hatékony kezelést nyújt olyan betegségekre, amelyekre a hagyományos orvoslás nem tud megoldást nyújtani. Egyes természetgyógyászoknak van bátorságuk önhatalmúlag felfüggeszteni, és az általuk jónak tartott naturista kezelésre cserélni az orvos által felírt klasszikus kezelést.

Különben mindenféle homályosan vagy akár konkrétan megfogalmazott összeesküvés-elméletek keringenek az interneten arról, hogy az orvosok és a gyógyszerészek világszerte felesküdték az egyszerű kezelésekre ellen. Ezzel

A méhészeti termékek valóban bírnak gyógyító erővel

sokat megtévesztettek, a természetgyógyászat pedig érdemtelen hitelt nyert.

A valódi megoldás

Figyelem! Én **nem** azt tanácsolom, **hogyan vessünk el mindent**, amit a természetgyógyászok ajánlanak. Egyes természetes kezelések **tényleg** hatékonyak.

Ami az immunerősítést illeti: számos természetgyógyászati terméknek immunerősítő hatást tulajdonítanak, ám ez nem minden esetben áll fenn. Mielőtt fölöslegesen költené, és immunerősítőnek címkézett naturista termékek kipróbálásával kockáztatná az egészségét, **kérje ki szakképzett orvos tanácsát**. Ha egy természetgyógyász javasolt valamilyen kezelést, hallgassa meg egy másik orvos véleményét is. Másrészt mindig bizonyosodjon meg róla, hogy az orvos, akitől tanácsot fogad el, nem-e közvetlenül érdekelt a természetgyógyászati termékek vagy étrendkiegészítők forgalmazásában? (Azaz százalékot kap a forgalmazásából).

De most térjünk vissza az elején említett kérdéshez! Akik felteszik nekem ezt a kérdést, nyilván az im-

munrendszerüket meg szeretnék erősíteni. Ez egy indokolt és helyes szándék. Az erős immunrendszer számos bajtól megvéd: az influenzától, mindenféle fertőzésektől, az utóbbi idők rettegett új koronavírusát is beleértve. Sőt, az immunrendszer képes elpusztítani még a rákos sejteket is az első mutációk stádiumában, mielőtt annyira elszaporodnának, hogy rákos daganatot idéznének elő.

Szóval, ha a kérdés jó szándékú és a motivációja nemes, akkor mi a gond? Hát az, hogy a kérdésfeltevés eleve helytelen. Leginkább nem **„szedni”** kellene valamiket az erős immunrendszer elérése érdekében. Hanem: sok mindent kellene inkább **„tenni”,** és csak keveset „szedni”. Emellett szükséges volna változtatni a rossz szokásainkon, ha igazán fontos az egészségünk. Tehát fogalmazzuk át a kezdetben feltett kérdést így:

„Doktor úr, **mit kell tennem**, hogy az immunrendszerem meg erősítem?”

Fedezd fel a tested törvényeit!

„A természet a mi orvosunk: rendeld alá magad neki és élsz!”

Ez a jelmondat állt a *Health Reformer* folyóirat minden számának a címdalán, amelyet réges-rég, még 1866-ban kezdett el kiadni az Egyesült Államokban a Hetednap Adventista Egyház.

Valóban: az erős immunrendszer kialakítása attól függ, hogy alárendeljük-e magunkat vagy sem az egészség törvényeinek. Ha szeretnéd, hogy ritkábban kapd el az influenzát, és egyéb régebbi vagy újabb vírusokat, ha szeretnél védekezni a rákkal szemben, akkor az első, amit meg kell tenned az, hogy fedezd fel a tested törvényeit, és engedelmeskedj azoknak. Ha pedig már érintett téged valamilyen betegség, ennek a kezelése is az egészség törvényeinek a betartásával kezdődik.

Az egészség törvényei

„De hát milyen törvényekről van szó?” – tehetjük fel a kérdést. Nos, ugyanazokról, amelyeket az orvostudomány folyamatosan felfedez és nyilvánossá tesz. Itt meg kell jegyeznünk valamit. Az immunrendszer bonyolultsága miatt sok olyan dolog van, amit a tudósok még nem értenek. Éppen ezért tudományosan még nem egészen bizonyított egyes életmódbeli szokások és az immunrendszer működése közötti kapcsolat. De ez nem jelenti azt, hogy nincs összefüggés, csak azt, hogy a kutatások a mechanizmusok mikéntjének területén még folyamatban vannak. A szakemberek tanulmányozzák a táplálkozás, a mozgás, a pszichológiai stressz stb. hatásait.

Elfogadott tény, hogy az erős immunrendszerért leginkább az egészséges szokások gyakorlásával tudunk a legtöbbet tenni.

**A napfény, mozgás, tiszta levegő, a természet szépsége, a szerető együttlét
– az egész lényünk egészségét biztosítják**

Az orvostudomány azonban felfedezte, hogy miként tudunk küzdeni bizonyos betegségekkel szemben, tehát felhasználhatjuk ezeket az információkat. Például a túlzott sóbevitel elősegíti a vérnyomás növekedését. Ha betartjuk a mértéket ebben, szintén az egészség törvényének vetjük alá magunkat. Bár még nem állnak rendelkezésünkre stabil tudományos adatok, de azt biztosan kijelenthetjük, hogy a kelleténél több só negatívan befolyásolja az immunitást.

Másrészt, a bármilyen kis mértékű alkoholfogyasztás is növeli a mellrák kockázatát. Tehát az alkoholfogyasztás elkerülése szintén az egészség törvényeinek a része. Biztosak lehetünk benne, hogy az alkohol csökkenti az immunrendszer tevékenységét, még akkor is, ha kevés rendelkez-

zésünkre álló adat van erről. Ha valami rosszat tesz a szervezünknek, és betegséget idéz elő, azt jelenti, hogy azzal a „valamivel” áthágjuk az egészség valamelyik törvényét.

A Biblia mint forrás

A Szentírás az erkölcsi törvények mellett az egészség számos törvényét is feltárja előttünk. A Biblia olvasóját lenyűgözheti, hogy milyen sok higiéniával, táplálkozással és betegséggel kapcsolatos szabállyal találkozik benne. A tudomány fokozatosan bebizonyította számos bibliai ajánlás helyességét, de vannak még olyan szentírási tanácsok, amelyekre a modern orvostudomány egyelőre még nem adott magyarázatot.

Ám a Szentírásba vetett bizalmam alapján az a véleményem,

hogy nem bölcs dolog addig várni, míg ezek közül minden igazolást nyer. A Biblia tanácsait akkor is követnünk kell, ha jelenleg nem értjük a mögötte meghúzódó törvényszerűséget.

Aki a legjobbat akarja önmagának, kutassa a Bibliát, de tájékozódjon alaposan orvosi, tudományos forrásokból is. Majd a nyert fény alapján kezdje el a változtatást fokozatosan, fentről jövő segítséggel. Mert a tudás mindaddig haszontalan, amíg nem ültetik gyakorlatba.

Néhány tudományos alapelv

A tudományos irodalomban nagyon sok adat van arról, hogy a mentális jólét serkenti a szervezet immunválaszát. A **jó közérzet** számos olyan mutató eredményét javítja, amelyek a nyálban,

Az Istennel való naponkénti kapcsolat testi-lelki, múlandó és örök jólétünk záloga

a vérben és a plazmában található. Ennek a fordítottja is igaz, a pszichikai betegségek csökkent immunitással társulnak.

A mentális és lelki egyensúly javítja az immunitást, ellenállóvá tesz a betegségekkel szemben (a fertőző betegségeket is beleértve), és testi-lelki szempontból jobb életminőséget eredményez.

Ugyancsak sok adat bizonyítja, hogy a rendszeres, mérsékelt testmozgás rendkívüli módon javítja az immunrendszer tevékenységét, és csökkenti a fertőzések kockázatát.

Régóta tudjuk, hogy a sokféle gyümölcsöt és zöldséget tartalmazó kiegyensúlyozott étrend megfelelő mennyiségben biztosítja az esszenciális tápanyagokat a szervezet számára; az immunrendszer erősítésének legjobb módja pedig **a hiányállapotok elkerülése**. Ezt a célt általában nem lehet kiegészítővel megvalósítani, mert fennáll a túlzott bevitel és a kiegyensúlyozatlanság kockázata.

Rendszerezési kísérletek

Íme az amerikai Harvard Egyetem javaslatai az immunrendszer erősítésére:

- Ne dohányozz!
- Válassz gyümölcsökben és zöldségekben gazdag étrendet!
- Mozogj rendszeresen!
- Őrizd meg a normális testsúlyodat!
- Aludj eleget!
- Tartsd be a fertőzések elkerülésének a szabályait, mint például a rendszeres kézmosást!
- Próbáld csökkenteni a stressz mértékét!

Szintén érdemes megfontolni a kaliforniai Weimar Intézet rendszerezését az egészség törvényeiről. A főbb területeket és elveket egy mozaikszóba sűrítették bele:

– NEW START (Új Kezdet)

Ez a mozaikszó idővel népszerűvé vált, és gyakran találkozhatunk vele például az egészséges életmódot népszerűsítő kampányok esetében. A mellékelt táblázatokban megpróbáltam összefoglalni az egyes területekhez fűződő egészségügyi törvényeket. A lista természetesen nem teljes, mivel cikkünk terjedelme korlátoz. De ezekből a példákban kiindulva felfedezhetünk és tanulmányozhatunk más elveket is, amelyekkel most nem állt módunkban foglalkozni.

NAPFÉNY	<ul style="list-style-type: none"> • Tölts időt a szabadban, mérsékelt napfényen! • Engedd be a napot az otthonodba! Húzd el a sötétítőt és a redőnyt!
LEVEGŐ	<ul style="list-style-type: none"> • Lélegezz helyesen és mélyen! Figyelj a testhelyzetedre! • Szellőztess gyakran a lakásban! A meleg évszakban egy ablak legyen mindig nyitva! • Amennyire csak lehetséges, kerüld a légszennyezett helyeket!
TÁPLÁLKOZÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Következtesen tartsd be az étkezések idejét! • Egyél lassan, rágd meg jól a falatokat! • Válassz növényi eredetű élelmiszereken alapuló étrendet! • Ne fogyassz sok cukrot, sót és zsiradékot!
VÍZ	<ul style="list-style-type: none"> • Igyál elegendő mennyiségű vizet! • Zuhanyozz vagy fürödj naponta! • Gyakorold a helyes kézmosást, főleg evés előtt vagy mielőtt az arcodhoz nyúlsz! • Tartsd tisztán a ruháidat és az otthonodat!

MÉRTÉKLETESÉG (önuralom)	<ul style="list-style-type: none"> • Ne dohányozz! • Ne fogyassz alkoholos italokat! • Ne fogyassz koffeines italokat! • Kerüld a túlevést!
TESTMOZGÁS	<ul style="list-style-type: none"> • Végezz naponta legalább 30 percig intenzív testmozgást, ami lehet valamilyen sport, intenzív gyaloglás vagy akár kertészkedés is! • Végezz gerinc- és ízületbemelegítő gyakorlatokat! • Légy aktív! Kerüld az ülő életmódot!
PIHENÉS	<ul style="list-style-type: none"> • Ne hajszold túl magad a munkában, akár fizikai, akár szellemi tevékenységről van szó! • Aludj eleget! Kérd ki szakember véleményét a te ideális pihenési időddel kapcsolatban! • Tartsd be a heti pihenőnapot! • Minden évben menj megfelelően hosszú szabadságra!
TESTI-LELKI EGYENSÚLY	<ul style="list-style-type: none"> • Tudatosítsd, hogy az emberi élet testi, mentális, közösségi és lelki vonatkozásai között szoros kapcsolat áll fenn! • Ne nézz ártalmas műsorokat! Hallgass minőségi zenét! • Válaszd meg körültekintően, kivel beszélgetsz és barátkozol! Kerüld a konfliktusos hangulatot! • Légy udvarias és kedves! Ápolj jó közösségi kapcsolatokat! Törekedj békességre! • Végezz lelki gyakorlatokat (olvasd a Bibliát, imádkozz, járj gyülekezetbe, oszd meg a hited másokkal is, jótékonykodj, segíts a rászorulóknak, stb.)!

A NEWSTART program

NUTRITION	TÁPLÁLKOZÁS	A jó egészség és a gyógyulás alapja a helyes táplálkozás.
EXERCISE	TESTMOZGÁS	A testmozgás az egészség törvényei közé tartozik. Az izmok ereje és tónusa erőkifejtés nélkül elgyengül, ám a testmozgás erősíti a test, az elme és a lélek egészségét, javítva a vitalitást és az egészségi állapotot.
WATER	VÍZ	Mivel a szervezetünk 70%-át víz alkotja, az egészségünk fenntartása érdekében lényeges a megfelelő folyadékbevitel, illetve az, hogy mikor és mit iszunk. A hidroterápia (a víz külső kezelésre való használata) rendkívül jó hatással van a keringésre és az immunrendszerre.
SUNLIGHT	NAPFÉNY	A nap Isten által rendelt energiaforrás, amely fenntartja a növény- és állatvilág, illetve az ember életritmusát. A napfénynek nagyon fontos szerepe van a szervezet metabolizmusában és a hormonális egyensúly fenntartásában.
TEMPERANCE	MÉRTÉKLETESÉG (ÖNURALOM)	Bölcs dolog a mértéktartás a jó dolgokban, és az elkerülése mindannak, ami ártalmas, viszont nehéz gyakorlatba ültetni. A mértékletesség vagy önuralom nem olyan, amit megvásárolhatunk vagy megnyerhetünk, inkább egy nagy isteni ajándék, a „Szentlélek gyümölcse” (Gal 5:22–23). Ismerjük el gyengeségünket, és kérjünk bölcsességet és önuralmat Őtőle naponta!
AIR	LEVEGŐ	A szervezetünk számára a levegő jelenti az első számú létfenntartó tényezőt. Fontosabb, mint a táplálék vagy a víz, és a helyes légzés valamint a tiszta levegő alapvető a jó egészség szempontjából. Szobánkban, autóban, zárt terekben mindig ügyeljünk arra, hogy a friss levegő állandóan be-, az elhasznált pedig kiáramolhasson.
REST	PIHENÉS	A testünk megújulásához elengedhetetlen a pihentető alvás. Az egészségünknek több fajta pihenés tesz jót, de a legédesebb az, amit hasznos munka előz meg...!
TRUST IN GOD (IN HIS DIVINE POWER)	BIZALOM ISTENBEN, AZ Ő EREJÉBEN	Az Isten erejébe vetett bizalom közvetlenül hat az egészségünkre (Példabeszédek 3:5–6), az Istenben való hit pedig egy olyan, Őtőle jövő ajándék, amely a helyes döntésekre vezet.

Dr. Ionel Bratu

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2020/4. számából, a Kiadók engedélyével)

A hónap receptjei

Vegán cheesecake tofuval (10 adag)

A *cheesecake* angolul tehéntúrós tortát, vagy süteményt jelent. Próbáljuk most meg elkészíteni egy rendkívül finom, vegetáriánus (állati termék mentes) változatban!

A tortalap hozzávalói:

- 3/4 csésze apróra vágott datolya, melyet negyed csésze meleg vízben tíz percre áztatunk
- 3/4 csésze granola¹
- 1/2 csésze zabpehely
- 3 kanál apróra darált mandula

Növényi túrókrém-réteg

- 2 csésze natúr tofu (szójatúró)
- 1 kanál citromlé

¹ A *granola* (sütőben sült müzli) gabona, diófélék, magvak és gyümölcsök keverékéből készül, melyeket egy sziruppal leöntenek és tepsiben megsütnek. Elkészíthetjük otthon, avagy áruházak polcain is kapható.

- 1 tasak vaníliás cukor
- 4 dl ananászkompót (kockákra vágott), a levével együtt
- 4 kanál kukoricakeményítő
- 1 közepes banán, darabokra vágva
- fél csésze méz

Tortaglazúr

- másfél csésze áfonya, lehet fagyasztott is
- fél csésze víz
- 1 kanál kukoricakeményítő

Elkészítés:

A lap összetevőit jól összekeverjük, kinyújtjuk egy tortához való tepsiben, és félretesszük. A krém összetevőit turmixoljuk, és a lapra borítva elrendezzük. Háromnegyed óráig sütjük 170 fokon előmelegített sütőben, míg enyhén megpirul. Hagyjuk hűlni a szoba hőmérsékletére.

Eközbe egy kisebb edényben összekeverjük az áfonyát, a vizet és a kukoricakeményítőt. Alacsony tűzön főzzük, míg vastag és áttetsző lesz. Ráöntjük a kihűlt tortára. Miután ez is kihűlt, 10 szeletre vágjuk.

Szallós-Farkas Margit,
Marosvásárhely

Kókuszital

A bakteriális és vírusfertőzések ellenszere

A kókuszdió közepes szénatomláncú zsírsavjai eredményesen lépnek fel sok mikroorganizmussal szemben. Fehér antibiotikumnak is nevezhetnénk.

A kókuszszír egy meglepetésekkel teli csoda.

- ❖ Telített zsírsavjai ellenére sem emeli meg a koleszterinszintet, hanem még szabályozza is azt;
- ❖ a trigliceridek szintjét sem szaporítja, ahogy a legtöbb olaj teszi általában;
- ❖ nem hízlal, hanem még fogyunk is tőle, valamint
- ❖ sikeresen veszi fel a harcot a baktériumok, vírusok és gombák ellen.

A Fülöp-szigeteken folytatott egyik kutatás alátámasztotta, hogy ha tüdőgyulladásos vagy más légúti megbetegedésben szenvedő gyerekeknek kb. napi 10 ml kókuszolajat és hagyományos gyógyszereket adtak, hamarabb meggyógyulhattak és hazamehettek, mint akik csupán antibiotikumot szedtek. A megfigyelést 40 gyerek bevonásával végezték.

Magas zsírtartalma miatt csak kis adagokban szabad fogyasztani a kókuszitalt (tehát nagyjából fél pohárral egyszerre). Bármilyen fertőzés esetén a kókuszital segítségével az immunrendszer azáltal semmisíti meg a baktériumokat és a vírusokat, hogy a benne lévő laurin-zsírsavat átalakítja monolaurinná, azaz egy hatásos baktériumölő szerré.

Cseréljük hát le a tehéntejet – kókuszitalal!

A kókuszital jól helyettesíti a tehéntejet és a tejszínt a különböző recepteknél és ételeknél.

Sokkal több, mint egy antibiotikum.

A kókuszital harcol a fertőzésekkel szemben, de emellett még csökkenti a koleszterinszintet, védi az ütőereket, puhítja a bőrt és előmozdítja a súlycsökkenést.

Jó hatásai:

- Antibiotikum,
- Vírusellenes szer,
- Védi az ütőereket,
- Termogén (elősegíti a hőtermelést),
- Hidratálja a bőrt,

– Mineralizál (ásványi anyagokat biztosít).

Elkészítése

Összetevők (nyolc, 1,25 dl-es adaghoz):

– 2 csésze kókuszreszelék [kb. 8–8 dkg]; vagy használhatunk hasonló mennyiségű friss kókuszdiót a levével együtt;

– 4 pohárnyi forró víz [egyenként 2,5 dl, azaz összesen 1 liter];

– 1 kávéskanál őrölt fahéj [2,6 g];

– 1 teáskanál reszelt citromhéj [kb. 6 g].

Tegyük be a kókuszdiót, a fahéjat és a citromhéjat turmixgépbe, és miközben összedolgozzuk, fokozatosan öntsük fel forró vízzel: homogén állagot érjünk el vele. Még forrón szűrjük át a kókuszkrémet egy vászon- vagy fémszűrőn. Ízlés szerint édesítjük mézzel, barnacukorral, juhar-, vagy agavésziruppal.

Tegyük félre kihűlni, majd ezután fogyasszuk.

Dr. George Pamplona-Roger,
Spanyolország

Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2020/3. és 4. számából, a Kiadók engedélyével)

Gyermekgyógyászat

Hogyan gondoskodjunk az újszülöttről?

Bevezető

A gyerekek nevelése és a róluk való gondoskodás minden szülőnek kihívást jelent, a nagyszülőknek pedig várva várt életszakaszt. Erről a témáról gyakran értekeznek tudományos körökben, mivel mindig aktuálisnak mondható. Cikkünkben az újszülöttek gondozásáról lesz szó, néhány szempont említésével.

A gyermekgyógyászati felkészítőkön sokszor elmondták, hogy „a gyermek nem egy miniatúr felnőtt”, és ez a megállapítás annál is inkább igaz az újszülöttre nézve akár anatómiai, fiziológi-

ai szempontból, akár a másokkal vagy a fejlődésének keretét adó környezettel szembeni viszonyát tekintve.

Az első problémák

A szülők aggodalma akkor kezdődik, amikor az újszülött kevesebb súllyal távozik a kórházból, mint amennyivel született. Az egészséges újszülöttek átlag testsúlya születéskor 3000 g, de 2500 és 4000 g között még normálisnak mondható. Az első napokban 5–10%-os súlyvesztéssel kell számolni, de ez gyorsan helyreáll, és egy hónapos korig a gyarapo-

dás mértéke kb. 500–750 g. Ebben az időszakban 3–4 cm-rel nő a testhossz is.

Az újszülött széklete először fekete színű, de a 3–4. naptól sárga és lágy, krémes vagy darabos állagú. Naponta 1–7 széklet megszokott, de előfordulhat, hogy pár nap alatt csak egy széklete van. Indokolt orvoshoz fordulni, ha a székletben vér, nyák vagy (élénk fényes kinézetű) zsiradék tűnik fel, illetve túl gyakori és híg széklet, vagy ellenkezőleg, nagyon ritka és kemény széklet esetén.

A besárgulás az újszülöttek kb. 80%-ánál előforduló jelenség. A születés után 24 órával kezd megjelenni, az 5. napon tetőződik, majd fokozatosan

enyhül, míg a 2–3. hétig teljesen megszűnik. **A besárgulást a máj fejletlensége okozza,** amihez a K-vitamin hatása is társul, melyet születéskor adnak az újszülöttkori vérzés megelőzésére. Ha nem szűnne meg, vagy épp intenzívebbé válik, sürgősen el kell vinni gyermekorvoshoz vizsgálatra.

Mivel az anya hormonjai bekerülnek a magzatba, ez gyakran a következő tüneteket okozza: lányoknál fehéres váladék a vagina szintjén, a mellbimbó enyhé megduzzadása, fiúknál pedig hidrokéle (folyadék felgyülemzése a herezacskóban). A tünetek néhány nap alatt spontán megszűnnek, éppen ezért nem indokolt semmilyen kezelés.

A genitáliák gondozása

Egy másik fontos dolog, ami-re érdemes odafigyelni fiúgyermeknél, a fityma húzogatósa. Amint a kislányok vagináját nem szükséges külön mosni, úgy a fiúk

nemi szervét sem. A nemi tájékat vízzel és szappannal mossuk meg, a fityma húzogatósa nélkül, ellenkező esetben repedések alakulhatnak ki, amelyek fimózishoz (fitymaszűkület) vezetnek. Ha a tájék begyullad (megpirosodik), elfertőződik (sárgás váladék jelenik meg), megduzzad, vagy a vizeletsugár túl gyenge, szakadozik, minél előbb jelentkezzünk az orvosnál.

Fürdetés

Milyen gyakran fürdessük az újszülöttet? Egyes szakemberek szerint minden este rutinosan kellene gyakorolni, mielőtt lefektetjük a kicsit. Az Amerikai Gyermekgyógyászok Szövetsége (AAP) ajánlása alapján heti legfeljebb három alkalommal elegendő, mivel az újszülött bőre nagyon érzékeny és könnyen kiszárad. Az első hetekben egyes csecsemőknél bőrhámlás figyelhető meg, amelyre nem szükséges testkré-

met vagy olajat használnunk. Hogyha a baba bőre száraz, használjunk bőrgyógyász által javasolt bőrkosmetikai terméket.

Mennyi vizet töltünk a kádba? A köldökcsont leválásáig nem ajánlott a baba testét víz alá meríteni. Használjunk szivacsot, fürdető kesztyűt, miközben a fejétől a lába felé mosdatjuk. A fürdetés ne tartson tovább pár percnél. Tegyük meg a szükséges előkészületeket: melegítsük föl a vizet 38°C-ra, készítsük oda a pelenkát, a ruhácskát stb. Soha, semmilyen körülmények között ne hagyjuk magára az újszülöttet a fürdető kádban!

Pelenkázás

Milyen pelenkát használjunk? Kenjük be krémmel? Minden anya eldöntheti, hogy egyszeri használatos vagy textilpelenkát vásárol a gyermekének. **Az a fontos, hogy a baba bőre minél hosszabb ideig száraz marad-**

jon, azaz minél kevesebb ideig érintkezzen a vizelettel, a széklettel, és így megvédjük az irritációtól. Használhatunk A-vitaminos krémet is. Ha valamilyen ok miatt bőrpír alakul ki, kenjük be cink-oxid tartalmú krémmel, amely hámosító hatású. Ami a nedves törülközők széles skáláját illeti, bármilyen natúr vagy bőrkímélő is volna, alkalmazásukat korlátozzuk kizárólag olyan esetekre, amikor nincs lehetőség szappannal és vízzel való tisztálkodásra.

A köldökrész gondozása

A köldökcsomk leválása az első vagy a második héten történik. Addig egészségügyi alkohollal átítatott steril gézt/fültisztítót használjunk a körülötte levő bőr ápolásához. Ha a köldök körüli rész megkeményedik, kipirosodik, vérzik, sárgás-zöld váladék jön belőle, vagy a csomk nem válik

le legfeljebb három héten belül, vigyünk orvoshoz a kicsit.

Szobahőmérséklet, betakarás

A szoba hőmérséklete, ahol az újszülött tartózkodik, 20–22°C legyen, páratartalma pedig 60%. Amikor télen szárazabb a levegő, használjunk párasítót készüléket, vagy tegyünk egy vízzel megtöltött edényt a kályhára/fűtőtestre. A csecsemők testének hőszabályozása még nem működik tökéletesen, de vigyázzunk, hogy ne öltöztessük túl, ezért elegendő egy réteggel több, mint amennyit mi viselünk. A hideg évszakban a baba méretének megfelelő ujjas hálósák biztosítani fogja számára a komfortos hőérzetet.

Ha takarót használunk, vigyázzunk, ne kerüljön a csecsemő arcára, mert fulladást okozhat. Csak akkor javasolt a bepólyálás, ha a baba jól viseli: elégedett, nyugodt

és könnyen elalszik. Ne csavarjuk körül túl szorosan (a vállait és a csípőjét ne szorítsuk le), és ne tegyünk rugalmas fáslit a pólya rögzítéséhez.

Szabad levegőn

Milyen gyakran és mennyi időre vigyünk ki a kicsit a szabadba? Az első séta a szabad levegőn a kórházból hazafelé történik. Később ezeket a kiruccanásokat az évszakhoz és az időjáráshoz igazítjuk. Nyáron már az első napokban kivehetjük a babát, előbb 5–10 percre, majd növelhetjük a kint tartózkodás idejét. Ha erős napsütés van, a fejét védjük vékony sapkával vagy ernyővel. Télen ne menjünk ki vele fagyos vagy szeles időben, de ne is várjunk az első sétával tavaszig. **Ne vigyünk az újszülöttet bevásárlóközpontba, piacra, társas összejövetelekre, és ne fogadjunk túl sok, és főleg beteg**

látogatót. A kisbabának nincs szüksége a nagyszámú rokonság zarándoklatára, és jó, ha az anyu is fáradt anyuka sem tölt el értékes órákat telefonos ügyfélszolgálatlaltal.

A Biblia szerint a gyermekágyas asszony csak akkor mehetett fel a templomba a babával, ha eltelt negyven nap a születéstől fiú esetén, vagy nyolcvan nap lány esetén (3 Mózes 12:1–7). Addig az asszony bizonyos szempontból tisztátalannak számított, és így elkülönülve kellett maradnia. Ezen, eléggé hosszú – hat, avagy tizenkét hetes – időszak alatt az anya kipihenhetette magát, a baba immunrendszere pedig megerősödhetett.¹

¹ A szerk. megj.

Alvás

Végül pedig ejtsünk néhány szót az alvásról is, ami sok szülő számára a legnagyobb kihívást jelenti az első hetekben. A kisbaba 24 órából 16–18-at alszik, több perces vagy órás szakaszokban. A legtöbb újszülött alvási programja kiszámíthatatlan, és sokszor felébred éjszaka, de szerencsére a helyzet idővel egyre jobbra fordul. Segítséget jelenthet bizonyos altatási módszerek gyakorlása, mint amilyen a bepólyálás, a zenehallgatás, egy játék vagy a ringatás.

Melyik a legalkalmasabb hely a gyerek altatásához? Szintén az Amerikai Gyermekgyógyászok Szövetsége javasolja, hogy az újszülött az anyjával/a szüleivel ugyanabban a szobában aludjon, de nem az ő ágyukban, a fulladásveszély elkerülése vé-

gett. A kiságyat viszont az anya ágya mellé helyezhetjük, ami mindkettőjük számára egy biztos és megnyugtató helyzetet jelent. Ne tegyünk a kiságyba párnát, takarót, játékokat, amelyek végzetes balesetet okozhatnak.

Befejezés

Ha pozitívan állunk hozzá, és támogatjuk egymást szülőkként, ha lejjebb engedjük a tökéletes rend mércéjét, és megpróbálunk a gyermekünkkel egy időben pihenni, mindez segíthet boldogan átélni ezt az életszakaszt. Azután pedig átlépünk a következőbe! Csak bátran!

Dr. Larisa Cuconu

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2020/2. számából, a Kiadók engedélyével)

Fogászat

Fogprotézises helyreállítás

Amikor egy fog tartósan és erőteljesen károsodik fogszuvasodás vagy traumatizmus miatt, vagy ha el kell távolítani, és üres hely marad utána, szükségessé válik az érintett fog esztétikai és funkcionális helyreállítása. Többféle módja van a fog restaurálásának, amit a károsodás mértéke határoz meg: **fogkorona, híd, implantátum, részleges vagy teljes fogpótlás.**

Fogkoronák

A korona olyan fogak esetében javasolt, amelyeknél a kemény rész vesztesége jelentős, és nem lehet hatékonyan kezelni tömés-sel, vagy amikor a tömés kitölti a fogfelület nagy részét, ami ezáltal

törékenyebbé válik. Lássuk hát a különböző eseteket.

Fogkopás

Amikor a páciens súlyos bruxizmusban (alvás közbeni fogcsikorgatásban) szenved, és ez a szokás tönkreteszi a fogfelszínt, ennek a felszínnek és a fog-ok-

Fogselyem használata

Interdentális fogkefék

klúziónak a helyreállítása,¹ valamint a fogkopás miatt kialakult állkapocs ízület zavarainak a megelőzése érdekében fogkoronát lehet készíteni, amely visszaállítja a fogak funkcióját és megfelelő magasságát. Ez esetben a kezelés bonyolult, és még a fogkorona elkészítése előtt a bruxizmusban alkalmazott-hoz hasonló sínekkel való kezelést alkalmaznak, amely fokozatosan újra hozzászoktatja a temporomandibuláris (állkapocs) ízületet a fogak eredeti magasságához.

Gyökérkezelés

A gyökérkezelés – főként a fogak oldalsó részén – gyakran egy másik indoka a fogkorona alkalmazásának. A gyökéridegtől megfosztott fogak vérellátása, s ekként a tápanyagok utánpótlása is leáll. Emiatt a fogak törékennyé válnak – főként, ha nagyméretű (betömött) lyukak is vannak bennük. Ez esetben a koronával való fedésük segít nekik ellenállni a rágáskor keletkező nyomásnak.

A korona feltevésének lépései

A korona felhelyezése előtt az érintett fogat lecsiszolják, és elő-

készítik a lenyomatra. A lenyomatot a laboratóriumban felhasználják a korona elkészítésére, ami majd a fog teljes felületét lefedi. Van részleges korona is, amely csak a fog egy részét borítja be, kevésbé kiterjedt károsodás esetén.

A fog külső felszínét borító koronák

Egy másik speciális korona-kategóriát képviselnek a vestibuláris (fogíven kívüli, kifelé mutató) felszínnek. Ezek szintén részleges koronák, amelyek csupán a fog külső, jól látható részét borítják. Különösképpen az elülső állkapocs fogainál alkalmazzák, amikor a fogak különféle disztrófiát szenvedtek, különféle formai rendelleneséget mutatnak, vagy diasztémás zárás (fogak közötti rés) áll fenn. A fogcsiszolás ezekben az esetekben minimális, az esztétikai javítás lehetőségei pedig többfélék, mivel e módszerben lehetőség nyílik a fogak színének, formájának, sőt hosszúságának a megváltoztatására.

Hidas fogpótlás

Amikor egy fogat eltávolítanak, a szomszédos fogak hajlamosak az üresen maradt hely felé elmozdulni, felborítva a felső és alsó fogak találkozásának egyensúlyát. Ennek megelőzésére szükség van az eltávolított fog pótlására, helyreállítva ezáltal a fogsort. Ez egy foghíd kialakítása vagy

egy fogimplantátum beépítése által lehetséges.

A foghíd egy legalább három fogat – a pillér funkcióját betöltő két fogat és a kihúzottat helyettesítő egy fogat – érintő fogpótló eljárás. A híd lehet hosszabb, amikor két vagy több fog is hiányzik, ilyenkor azonban egyéb szempontokat is figyelembe kell venni, például egy plusz pillér fog beiktatását, a pillér fogak gyökerének stabilitását és nagyságát, a híd és a pótlott fogak elhelyezkedését. Ez utóbbi azért fontos szempont, mert ettől függ a pillér fogak terhelhetősége, hiszen a rágás rájuk hat nagyobb erővel. Ezért a kivitelezéskor figyelembe kell venni, hogy a hídra nehezedő erőhatás ne haladhassa meg a pillér fogak terhelhetőségét.

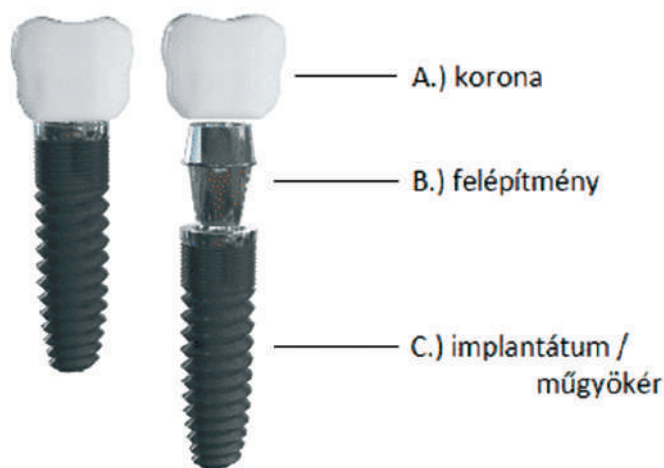
A foghíd előkészítéséhez le kell csiszolni a két (vagy több) szomszédos fogat, amelyeknek erősen kell rögzülniük a fogágyhoz, vagyis nem lóghatnak, és nem lehetnek rajtuk fogágy tasakok. A foghíd alá élelmiszer maradékok gyűlhetnek, amelyeket ha nem távolítanak el, idővel károsíthatják a pillér-fogakat, és kellemetlen szájszagot eredményeznek. Ezért különösen fontos odafigyelni a száj higiéniájára, és a környező fogíny és fogágy szövetek egészségé-

Interdentális fogkefe használata

¹ Fog-okklúzió: az alsó és felső fogsor érintkezése, záródása

Fogimplantátum illusztrációja

A fogimplantátum részei

gének megőrzése szempontjából kötelező a speciálisan a foghíd alatti rész tisztítására kifejlesztett (interdentális) kefe és fogselyem használata.

Fogimplantátum

A hiányzó fog pótlásának egy másik lehetősége a fogimplantátum, amely három részből áll:

- 1) magából az állkapocscsontba beépített tulajdonképpeni implantátumból,
- 2) a köztes elemből, amelyet az implantációt követő gyógyulási időszak után a csontban található részhez rögzítenek, és
- 3) az erre rögzítendő koronából (szintetikus fogból).

Az új, implantált (beültetett) fog tehát kinézésre, és működés szempontjából is mintha a sajátunk lenne.

Éppen ezért a tisztítása is viszonylag könnyű, behelyezésekor pedig – a hidas megoldástól eltérően – a szomszédos fogak érintetlenek maradnak. A legfontosabb előfeltétele az implantátum beültetésének az egészséges, megfelelő magasságú és vastagságú csont.

Másrészt az erős dohányosok, súlyosan cukorbeteg, bizonyos

csonttritkulás és rák elleni gyógyszereket szedő páciensek nem kaphatnak fogimplantátumot.

A szintetikus fog anyagai

A fogpótlási munkákat különbözőféle anyagokkal lehet végezni:

- fémből,
  - akrilgyantával bevont fémből,
  - kerámiával bevont fémből
- vagy:
- kizárólag kerámiából, és ez a sorrend tükrözi az esztétikai minőség színvonalát is.

A fogtechnikai laboratóriumokban alkalmazott technológia biztosítja, hogy a végtermék (a korona) megfelelően tisztítható legyen, mivel mindegyik felület a fogzománc külalakjához hasonlóan domború és szépen lecsiszolt, hogy a baktériumplakk ne telepedhessen meg rajta.

Kivehető protézisek

A klinikai helyzet nem mindig nyújt lehetőséget rögzített protézis elkészítésére. Ha több fog hiányzik, és a meglévő fogak helyzete előnytelen egy rögzített protézis megvalósításához, vagy a csont minősége és mennyisége nem teszi lehetővé a fogimplantá-

tum beépítését, szóba jöhet az eltávolítható protézises megoldás. A jelenlegi technológia többféle választási módot kínál ezekre az esetekre, természetesen a klinikai helyzettől függően, lehetővé téve a meglévő fogak felhasználását vagy implantátum alkalmazását, hogy a helyreállítás a funkcionalitás és az esztétika szempontjából is a lehető legjobb minőségű legyen.

Befejezés

Összegzésként, ha a fogaink valamiért javításra, helyreállításra szorulnak, különböző lehetőségek állnak rendelkezésünkre. A fogorvosi vizsgálat során többféle javaslat születhet, amelyek közül együtt ki lehet választani – az anyagi lehetőségeink által is diktált – legoptimálisabbat. Ha a fogorvosi beavatkozások után is odafigyelünk az alapos szájhigiénéire, számíthatunk arra, hogy fogorunk tartósan ép, mosolyunk pedig széles és ragyogó marad.

Dr. Andrea Kiertau

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2020/3. számából, a *Kiadók* engedélyével)

Pszichológia

Perfekcionizmus

„Amikor felfedeztem, hogy hibázhatok, tudtam, hogy a jó úton járok.” Ornette Coleman¹

Bevezető

„Annyi mindent el kell végeznem, hogy ezért nem tudok lazítani. Folyton egy belső nyomást érzek. Amikor pihenni tudnék is, azon jár az eszem, hogy mi mindent kell még megtennem. Igyekszem mindent tökéletesen elvégezni, ahogy »kellene«, de úgy érzem, mintha semmit sem csinálnék elég jól. Egy ideje megmagyarázhatatlan félelemérzeteim vannak. Gyötör a bűntudat, hogy

nem voltam elég jó anya, és félek, hogy valami rossz fog történni a szereteteimmel. Min kellene változtatnom, hogy javulni tudjak?”

Egyik ismerősöm szavai ezek. Az életét nézve azt mondhatnánk róla, hogy egy hős anya. Hajnali ötkor kel, folyamatosan dolgozik estig, hogy mindent elintézzon mindenki számára, de a nap végén mégis úgy érzi, nem tett eleget. Miért? Mi irányítja ennek az anyának az életét? Milyen ok húzódik állandó elégedetlensége háttérében, és miért akar mindenáron a legjobb lenni, mindent tudni, elkerülni

a kritikát és tökéletesen teljesíteni?!

Kétféle perfekcionizmus

A szakirodalom kutatása nyomán megtaláltam a magyarázatot. Kedves olvasó, téged is meghívlak az önismeret útjára, melynek során próbáljuk megfejteni a szorongó-depresszív személyek és szülők perfekcionizmusának a titkát és azt, hogy ez milyen hatással van a gyerekeire.

Ugyanakkor, a magas célok kitűzése és azok eléréséért tett erőfeszítés önmagában jó dolog, és azt bizonyítja, hogy az illetőnek egy átfogó perspektívája van az életről, ezért különbséget kell tennünk **a normális és a neurotikus perfekcionizmus között.**

A normális perfekcionizmus magas célok kitűzését jelenti, annak a lehetőségnek a kilátásba helyezésével, hogy ezeket nem

¹ Randolph Ornette Coleman (1930-2015), amerikai színesbőrű dzsesszzenész volt.

A tökéletességnek lehet helytelen motivációja is

biztos, hogy elérjük. Mások jóváhagyása, támogatása keresését feltételezi, ami által fejlődhet az egyéni jólét érzése és a teljesítmény, miközben ellentétes véleményük nem jelent okot a csalódásra és a motiváció elvesztésére. Ugyancsak ebbe a csoportba tartoznak azok, akik számára a perfekcionizmus egy adu. Ez az ún. adaptív perfekcionizmus, amikor az embert lelkesíti az új feladat, magára a feladatra koncentrál, és ez számára érzelmi hajtóerőt is jelent. Másrészt:

A neurotikus perfekcionizmus egy magas és merev teljesítmény kitűzését feltételezi, mely a túlzott önkritika hajlamával társul, amikor is az egyén képtelen a legkisebb mértékben is változtatni eredeti elképzelésén. Azt gondolja magáról, hogy tele van jellemhibával és fél a kudarctól, éppen ezért szerinte a tökéletesség az út, amelyen keresztül el tudja érni, hogy mások elfogadják.

A neurotikus perfekcionizmus megnyilvánulási formái

A kudarctól való félelemből erednek az alábbi alkalmazkodási módok:

1) Kompulzivitás

A kompulzív (megrögzött, kényszeres) ember mindent tökéletesen rendben tart, odafigyel a legapróbb részletekre is, és fél, nehogy elkövessen valamilyen hibát. Hogyha egy olyan családban nőtt fel, ahol nem volt szabad elmondania a véleményét, és a béke kedvéért mindent úgy tett, mint a többiek, kialakult a személyiségében az érzelmi alárendeltség sebe.

Ha szülei nagyon féltősek, aggodóak vagy fatalisták voltak, akik a környezetet mindig úgy mutatták be neki, mint ami tele van veszéllyel, kialakul benne a sérülékenység sebe, és azt fogja érezni, hogy körülötte minden bizonytalan, ezért folyamatosan szükségét érzi, hogy az életében mindent és másokat is kontroll alatt tartson.

A rágódás jellegzetesen meghatározza a perfekcionista életét. A negatív dolgok felidézése és állandó elemeztetése azért történik, hogy megszerezze a kontrollt a helyzetek irányítása fölött, hogy megváltoztassa a negatív eseményeket, és abban reménykedik, hogy megtalálja a megoldást, és a legközelebbi alkalommal el fogja kerülni a tévedést.

2) Teljesítménykényszer

Ide soroljuk például a munkamániát. Akik ebben szenvednek, a sikert minden más szükségletük elé helyezik; úgy érzik, muszáj a legjobbnak lenniük. A perfekcionizmus – vagy ahogyan a *Hogyan találd fel újra az életed?*² című könyv meghatározza: „az irreális célok csapdája” különbözik a „kudarc csapdájától”. A kudarc az az érzés, amikor valaki átlagon alulinak tartja magát, és azt gondolja, hogy kevesebbre képes, mint a vele egykorúak, míg a perfekcionista arra törekszik, hogy legalább olyan jó legyen, mint az átlag, és folyamatosan azért küzd, hogy a legjobb legyen.

A kudarc csapdájában élő ezt gondolja: „Nem vagyok semmire sem képes, megint elrontottam”, míg a perfekcionista: „Jól csináltam, de nem tökéletesen. Nem adom fel, míg nem lesz tökéletes.”

² Jeffrey E. Young & Janet S. Klosko: *Re-inventing Your Life*, 1994

Ugyanebbe a kategóriába tartoznak azok is, akik minden munkán kívüli tevékenység – akciós bevásárlás, szabadidős tevékenység, sport vagy a lakás feldíszítése – **helyett inkább dolgoznak.**

3) Státusz orientált személyek

A státusz orientáltság azt jelenti, hogy valaki számára fontossá válik egy pozíció megszerzése, az elismerés, a szépség, a vagyon, hogy ezeken keresztül **egy hamis ént** hozzon létre. A fogyatékoság érzése miatt („Nem vagyok így elég jó!”) az egyén bármilyen megvalósítás ellenére kielégületlen marad, és ha nem éri el a kitűzött célt, hajlamos magát büntetni, vagy tele van szégyenérzettel.

A státusz orientáltság egy énvédő mechanizmus az érzelmi kimerüléssel szemben, amikor az egyén **megpróbálja betölteni az érzelmi űrt**, illetve pénzzel, hatalommal és hírnévvel helyettesíteni a valódi érzelmi kapcsolódást. Ám ezek a mechanizmusok sajnos **sosem** eredményeznek valódi kiteljesedést, boldogságot.

Mi áll ezek hátterében?

Miért alakulnak ki bizonyos gondolkodási minták és magatartásformák annál a gyermeknél, aki később perfekcionista lesz, és miért változnak olyan nehezen ezek a személyiségjegyek?

1. A szülői példa

Perfekcionista szülők környezetében a gyerek „tudomást szerz” a dolgok működéséről – de úgy, ahogy azt a magas és merev célokat kitűző szülei látják. Az ilyen gyerekből lett felnőtt nem tudatosítja, hogy ezek a szempontok, nem a valóságot tükrözik. A családban mindenki számára egyértelmű volt, hogy a mércét

Az állandó bizonyítási vágyás és az alacsony önértékelés depresszióhoz vezet

ilyen magasra kell kitűzni (Pl. „Te kell légy mindig az első tanuló, a legjobb sportoló, mindenben a legjobb, nem szabad semmiben hibáznod, mindent tökéletesen kell elvégezned, tökéletesen kell viselkedned”, stb.).

Minél inkább perfekcionista a szülők, annál erőteljesebb lesz a nyomás a gyermekben a feléje támasztott elvárásokon keresztül.

2. Feltételes szülői szeretet

A bevezetőben bemutatott anyát gyermekként a szülei csak akkor értékelték, ha mindent tökéletesen tett, „ahogyan kell”, és akkor, amikor valamilyen díjat elnyert vagy hősi cselekedetet vitt véghez. Mindebből azt szűrte le, hogy **ha el akarja nyerni a szülei elismerését** és figyelmét, meg kell felelnie az elvárásaiknak. Így indult el az életében a vég nélküli hajszája a siker után.

3. A gyerek bálványozása

A perfekcionizmus másik oka azoknál van jelen, akiket gyerek-

ként a szülei mindig „megtapsoltak”. Amikor a szülő túlzott figyelmet, érzelmességet és elismerést tanúsít a gyerek irányába, amikor annak sikerül teljesítenie az elvárásait és valamit tökéletesen elvégezni, akkor azt fogja gondolni, hogy a kiválóság, a szépség és a népszerűség elérésének legjobb módja az, ha valamiképpen kiharcoljuk, elnyerjük az emberek szeretetét, tiszteletét vagy éppen a rajongását.

Másrészt a szülő túlzott, rajongó magatartása meglehet, abból fakad, hogy a gyereke élete által akarja a saját életét kiteljesíteni. Büszkélkedni akar vele mások előtt, vagy ellenkezőleg, feltétlenül el akarja kerülni azt, hogy a gyereke révén nevetségessé váljon.

Ezért tehát egyes szülők az egekig képesek felmagasztalni a gyerekeiket, és bárhová is mennek, mindig megragadják az alkalmat, hogy a csemetéjük jószágáról, okosságáról beszéljenek, megemlítve természetesen azt is,

hogyan mennyi áldozatukba került, hogy ilyen lett.

4. Túlzott kritika

„Bármit teszel, sosem lehet elég jó” – érezteti az ilyen szülő a gyermekével. Durvább esetben a mindennapok visszatérő motívuma a „Semmi sem vagy képes!” megállapítás.

Ha a szülő nagyon kritikus, kíméletlen és tekintélyt parancsoló magatartást tanúsít a gyermekével szemben, és folyton az elégedetlenségét fejezi ki:

„Te mindig elrontod, sose csinálod jól!”, ez a gyerekekben egy hatalmas bizonyítási vágyat ébreszt, hogy megmutassa az ellenkezőjét. Ez a fajta hozzáállás kifejleszti a fogyatékos csapdáját:

„– Nem vagyok jó semmi!” – visszhangozza az ilyen gyermek szíve mélyén, és az érzelmi nélkülözés csapdáját rejt: „Nem érdemlem meg, hogy szeressenek!”

Mindez pedig rendkívüli módon rányomja a bélyegét a gyerek önbecsülésére.

5. A szegyenletesnek ítélt múlttól való elszakadás, és a bizonyítás vágya

„Mi mindig szegények, lenézettek voltunk, de én majd megmutatom, hogy lesz belőlem »valaki«!”

Az ilyen személynél az előnytelen szociális háttér okozta gyöt-rődés, az iskolában tapasztalt kisebbségi érzés vagy a tanulatlan és szegényebb szülei miatti szegyen arra készíti, hogy felnőttként lankadatlanul küzdjön nagyobb státusz eléréseért, **ami sok esetben arrogáns, gátlástalan személyiséggé formálja**, aki mások elnyomása árán is a legjobb akar lenni.

A központi hitből fakad az átmeneti hit, majd az életszabályok, amelyek az agyban reakciókat határoznak meg az alábbiak szerint.

A gondolkodás és az életszabályok

Életünk magatartásformáit, célkitűzéseit a gondolkodásunk szabja meg. A gondolkodásunk pedig a mindegyikünkben megszülető, egyéni, központi hittől függ. A következőképpen:

Hit:

– Csak akkor érdemlem meg a szeretetet, ha tökéletes vagyok. De sohasem vagyok elég jó.

Magatartást meghatározó következtetés:

– Borzalmas nem-tökéletesnek lenni, mert így elveszíted mások szeretetét és az értéked szemükben.

Életszabály:

– Tehát keményen kell dolgoznom, hogy minél tökéletesebb lehessenek.

Feltételezés:

– Ha keményen dolgozom, talán engem is szeretni, becsülni fognak, úgy, mint azokat, akiknek ezért persze nem kellett megdolgozniuk!

Így alakulhat ki bennünk a törtető, elégedetlen, irigykedő jellem.

Jellemzők

A neurotikus perfekcionista személy vonásai:

- fehér-fekete (vagy-vagy) gondolkodás,
- a negatív dolgokra fókuszá-lás,
- a megalapozatlan következtetések,
- a katasztrófa előrevetítése,
- a pozitív dolgok kizárása (a pozitív dolgokból is rosszra gyanakszik, mögöttük rosszat sejt),

Gyermekekkel mindig éreztessük azt, hogy elfogadjuk, szeretjük és támogatjuk

Tudatában kell lennünk határainknak és képességeinknek

– érzelmek által meghatározott gondolkodás (nem tud objektíven, azaz tárgyilagosan, megfontoltan, ésszerűen gondolkodni),

- szélsőséges általánosítás,
- személyeskedés (mások iránti támadó magatartás).

A neurotikus perfekcionizmus hatásai

A tanulmányok **egyértelmű összefüggést** mutatnak a perfekcionizmus és számos pszichikai és fizikai rendellenesség kialakulása között, mint amilyenek:

- az alacsony önértékelés,
- az elkerülő személyiségzavar,
- a szorongás,
- depresszió,
- obszesszív-kompulzív zavar, vagyis a kényszerbetegség. Az ilyen személy kénytelen arra gondolni, amire nem akar, és kényszer-cselekedetekkel próbálja oldani szorongását. Gyakran kísérik pániktünetek, meg depresszió.
- irritábilis bél szindróma,
- fekélyes vastagbélgyulladás,
- gyomorfekély,

– anorexia nervosa (szélsőséges önéheztetés, melyet gyakran kényszeres tornázás kísér),

- alkoholizmus,
- férfiak erekciós zavara,
- diszmorfofóbia (a külsejével kórosan elégedetlen személyiség),
- migrén,
- iskolakerülés,
- öngyilkosság.

Ez a felfedezés elgondolkodtató. Engedjük, hogy a perfekcionizmus olyan mértékben befolyásoljon, hogy betegségeket okozzon nekünk? Vagy inkább teszünk elene valamit? De mit?

Kezelés

Ha rádöbbsz arra, hogy talán te is neurotikus perfekcionista vagy, fogadd el, és nézz szembe a problémával.

Keress holisztikus (az ember lényének egészére kiterjedő) szemléletű megoldásokat:

- pszichoterápiás kezelést – szakember segítségével;
- Isten segítségét – személyes ima, és/vagy imanapló által,

amely révén úgy közeledsz és beszélsz Istenhez, mint egy terapeutához;

- napi mentális higiénia;
- az elme **kizárólag építő** dolgokkal való táplálása (mint például a Szentírás), személyes fejlődés;
- étkezési terápia: dió, mogyoró, mandula, kesudió, vitaminokban és ásványi anyagokban gazdag élelmiszerek (gyümölcsök, zöldségfélék) fogyasztása;
- megfelelő folyadékbevitel, testmozgás, pihenés;
- orvosi ajánlat esetén gyógyszerelés – szorongásos-depressziós epizódban vagy egyéb szövődmények esetén;
- mértékletesség az élet minden területén.

Következtetés

Kijelenthetjük, hogy a perfekcionizmus valóban egy „másfajta függőség”, amely emberek ezrei életében eredményez szenvedést, feszültséget és félelmet. Ma eldönthetjük, hogy megváltoztatjuk életünk irányát elszántsággal, kitartással és tettekkészséggel!

Mindent, amit elkezdesz, vidd véghez szeretetben, de főként a felismert határaid tiszteletben tartásával! Senki sem tökéletes, de Isten segítségével boldogan, szorongás és önvád nélkül élhetjük életünket, másokat is erre segítve.

„Ne félj, mert megváltottalak, neveden hívtalak, enyém vagy! (...) Mert én vagyok az Úr, a te Istened

(...) Kedves vagy az én szememben, becses vagy, és én szeretlek...” (Ézsaiás 43:1,3–4)

Dr. Lavinia Porfir

(Átvéve az *Élet + Egészség* folyóirat 2020/2. számából, a Kiadók engedélyével)

Ifisarak

Elfeledett értékek

2007-nek hideg januári reggele volt, amikor egy férfi megállt az amerikai főváros, Washington DC egyik metróállomásán és hegedülni kezdett. Nyugaton szokás az, hogy profi zenészek forgalmas helyeken zenélnek, és az emberek pénzt is szoktak dobni nekik – ezt nem tekintik koldulásnak. A rejtett kamerás videófelvétel szerint az illető hat Bach darabot játszott el, összesen negyvenöt percen át. Ezalatt az idő alatt több mint ezer ember fordult meg az állomáson, legtöbbször a munkahelyükre igyekezve a csúcsforgalomban.

Három perc múlva egy középkorú férfi észrevette a zenészt. Lelassított, és egy pillanatra meg is állt, majd továbbsietett. Egy perccel később a hegedűs megkapta az első egydollárosát, egy nő dobta bele a hegedűtokba anélkül, hogy megállt volna. Néhány perccel később valaki a falhoz támaszkodva kezdte el a zenét hallgatni, de kis idő múlva az órájára nézett, és továbbsietett.

Legjobban egy hároméves kisfiú figyelt fel a zenére. Anyukája kézen fogva vezette, de a fiú megállt a hegedűst nézni. Nemsokára az anyuka továbbhúzta, de a kisfiú közben végig hátrafelé kukucskált. Ugyanez más gyerekekkel is megtörtént, de kivétel nél-

kül mindegyik szülő továbbvezette őket.

A negyvenöt perces előadás alatt csak hét ember állt meg valamennyi ideig zenét hallgatni. Nagyjából húszan adtak pénzt, de közben le sem lassítottak. Összesen harminckét dollár gyűlt össze. Amikor vége lett a zenének, és elcsendesedett az állomás, senki sem vette észre a változást. Senki sem tapsolt, senki sem gratulált.

A siető járókelők nem tudták, hogy a világ egyik leghíresebb hegedűművésze, Joshua Bell ját-

Joshua Bell 2010-ben

szotta a zenetörténelem legnehezebb darabjait hatalmas értékű Stradivari-ján.¹ Két nappal a

¹ Stradivari-hegedűnek nevezzük az Antonio Stradivari (1644–1737), a lombardiai Cremona-ban élt hangszergyártó által készítetteteket.

metróállomásbeli előadás előtt egy teltházas bostoni színházban lépett fel, ahol a jegyek átlagosan száz dollárba kerültek.²

Joshua Bell hegedűművész és karmester 1967-ben született az amerikai Indiana államban. Édesanyja zsidó, édesapja skót származású volt. Az Indiana University zenefakultásán tanult. 1713-ban készült Stradivari-hegedűjét 2001-ben vásárolta meg, közel négy millió dollárért.

Ez egy igaz történet! Joshua Bell metróbeli fellépését kísérletként a *Washington Post* napilap szervezte. Azt vizsgálták, hogy egy hétköznapi környezetben, egy alkalmatlan időpontban vajon felismerjük-e a szépséget, megállunk-e hogy befogadjuk, és értékeljük-e a tehetséget egy váratlan helyzetben.

A kísérlet egyik következtetése ez volt:

– Ha nincs időnk arra, hogy megálljunk és kissé meghallgassuk a világ egyik legjobb zenészét, aki a zenetörténelem legvirtuózabb darabjait játssza, vajon mi minden más mellett megyünk el észrevétlenül ugyanígy nap mint nap?

² Valójában egyik illető a mellette megálló hét közül felismerte Bell-t, és további húsz dollárt adott neki.

Bárki azt mondhatná erre, hogy általában reggel mindenki sietni szokott: munkába, iskolába, egyetemre. Hogyan is várhatnánk el azt, hogy nyugodtan megálljanak zenét hallgatni?

Egyszer Horatio Nelson admirálist (1758–1805) megkérdezte valaki: mit gondol, mi volt sikeres karrierjének legfontosabb tényezője?

Ő elgondolkodott, majd ezt mondta:

– Az, hogy mindig legalább tizenöt perccel azelőtt ott voltam minden találkozón.

Meglepett, amikor ezt olvastam. Vajon ennyire fontos lenne ez a dolog?

Próbáljuk ki! Induljunk el valamennyivel hamarabb mindenhova – munkahelyre, vonathoz, buszhoz, iskolába, gyülekezetbe. Ez azt fogja jelenteni, hogy nem kell rohanni, vagy stresszesen, idegesen utazni, vezetni. Lesz időnk egy-két percre megállni, ha ismerőst pillantunk meg, és nyugodtan haladva sok mindent észrevehetünk körülöttünk. Ha pedig odaérünk hamarabb célunkhoz, elgondolkozhatunk az előttünk levő feladatokon, és imában Isten elé vihetjük napunk és ügyeink terhét.

Ne feledjük: élő, érző emberek között élünk. Még a bolti eladónak, vagy az anyukájába kapaszkodó kisgyerekeknek is bearanyozhatjuk a napját, ha szívből rájuk tudunk mosolyogni.

Valójában mennyi szépség, csoda vesz bennünket körül, és mégis milyen könnyen elmegyünk mellettük! Emlékszem arra, hogy egy nap, a tömbhátsorok által szegélyezett, forgalmas ko-

Felismertük-e a körülöttünk levők értékét? Járókelők Washingtonban

lozsvári Pata utcán feltekintettem, és egy gyönyörű szivárványt pillantottam meg, mely csodálatos, habfehér felhős, kék és rózsaszín árnyalatokban tündöklő égbolton tűnt fel. Még ma is belém van ivódva e kép, pedig talán húsz év telt el.

Mert szegezhetjük tekintetünket a repedezett betonútra, a kommunizmus szürke gettóépületeire, vagy az itt-ott elszórt

szemétre. Avagy: megláthatunk pici madarakat a fákon, úszó, szép felhőket, itt-ott kivillanó virágokat. És főleg rájöhetünk arra, hogy mind olyan embereket látunk magunk körül, kiknek értéke: Jézus, a Világegyetem Alkotójának élete és vére.

Szabó Attila,
Balatonfüred, és J.E.

Reményik Sándor

Csendes csodák

Ne várd, hogy a föld meghasadjon
És tűz nyelje el Sodomát.
A mindennap kicsiny csodái
Nagyobb és titkosabb csodák.

Tedd a kezedet a szívedre
Hallgasd, figyeld, hogy mit dobog,
Ez a finom kis kalapálás
Nem a legcsodásabb dolog?

Nézz a sötétkék végtelenbe,
Nézd a kis ezüstpontokat:
Nem csoda-e, hogy árva lelked
Feljűk szárnyat bontogat?

Nézd, árnyékkod hogy fut előled,
Hogy nő, hogy törpül el veled.
Nem csoda ez? – s hogy tükröződni
Látod a vízben az eget?

Ne várj nagy dolgot életedbe,
Kis hópehelyek az örömök,
Szitáló, halk szírom-csodák.
Rajtuk át Isten szól: jövök.

A nagy francia forradalom

Bevezető

A 16-ik századi reformáció, amely nyitott Bibliát kínált az embereknek, bebocsátást kért Európa minden országába. Egyes nemzetek – mint például a svédek, norvégek, dánok, hollandok, skótok, angolok, svájciak, a németek és a magyarok jó része – örömmel fogadták, és a menny ajándékának tekintették. Más országokban a pápaságnak nagyrészt sikerült meggátolni bejutását. Ezekből az országokból a Biblia világosságát és felemelő befolyását csaknem teljesen kizárták. Ilyen volt Franciaország.

E nemzetnek le kellett aratnia a maga választotta út következményeit. Isten visszavonta Lelkének fékező erejét attól a néptől, amely semmibe vette kegyelmi ajándékát. A gonoszság beérhetett. És az egész világ látta, mi a következménye annak, ha az igazságot szántsándékkal elvetik.

A Biblia elleni harc, amely Franciaországban hosszú századokon át folyt, a francia forradalom jele-

neteiben tetőzött. Ez az iszonyú robbanás azonban Róma Szentírást elhallgattató politikájának törvényszerű következménye volt. A világ tanúja volt a pápai politika érvényesítésének, amely azt szemléltette, hogy több mint ezer éven át mit akart az egyház a tanításaival elérni.

A próféták megjövendölték, hogy a pápaság uralma alatt a Szentírás be lesz tiltva. A Jelenések könyvének írója kinyilatkoztatta azt is, hogy milyen iszonyatos következményekkel fog járni – különösen Franciaországban – a „bűn emberének” uralma.

A francia forradalom

A nagy francia forradalom a gyökeres politikai és társadalmi változások kora volt 1789–1799 között. Eszméi erőteljes befolyással bírtak mind a későbbi liberális demokráciákra, mind a kommunista forradalmi eszmék kialakulására. Jó és rossz hatásai egészen napjainkig érezhetők.

Az üldözés ideje a próféciában

Az i. sz. első század végén a Jelenések könyvének angyala ezt mondta János apostolnak:

„A szent várost tapodják **negyvenkét hónapig**. És adom az **én két tanúbizonyágomnak**, hogy prófétáljanak gyászruhákba öltözve, **ezerkétszázhatvan napig** (...)

És amikor elvégezik az ő bizonyágtételüket, a mélységből feljövő fenevad hadakozik ellenük, és legyőzi őket, és megöli őket. És az ő holttesteik fekszenek **ama nagy városnak utcáin, amely lélek szerint Sodomának és Egyiptomnak hivatik**, ahol a mi Urunk is megfeszítettetett (...)

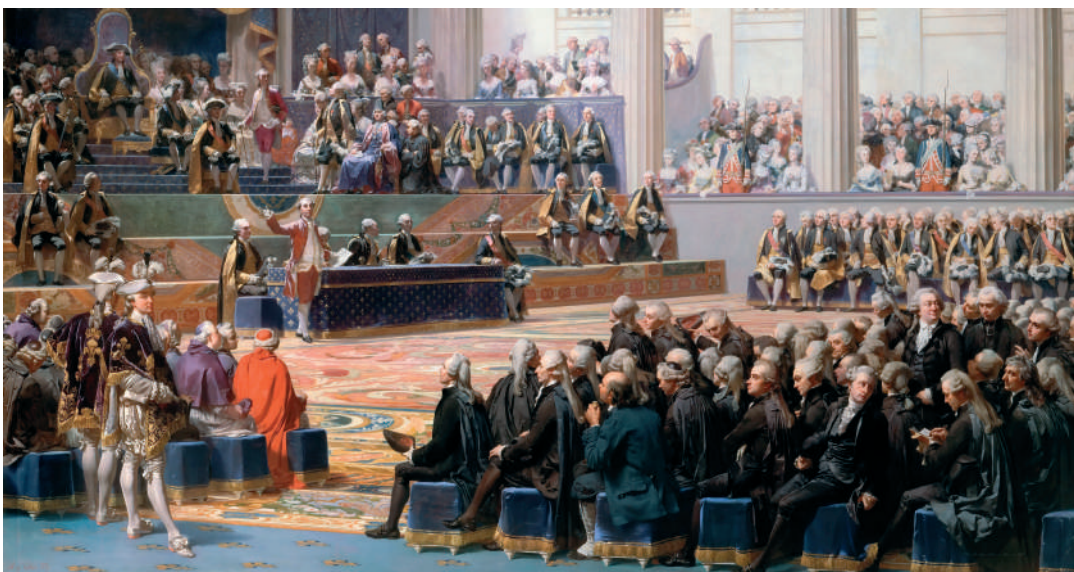
És a földnek lakosai örülnek és örvendeznek rajtuk, és ajándékokat küldenek egymásnak; mivelhogy e két próféta gyötörte a földnek lakosait. **De három és fél nap múlva** életnek lelke adaték Istentől öbeljük, és lábaikra állanak; és nagy félelem esék azokra, akik őket nézik vala.” (Jelenések 11:2–3, 7–8, 10–11)

Értelmezzük hát az alábbiakban, a történelmi események fényében, a bibliai prófécia fenti jelképeit!

A szent város és a megjövendölt 1260 éves periódus

Lássuk először mit jelent a szent város és annak taposása!

Dániel 7:25-ben a negyedik fenevadból kinövő kis szarv egy olyan hatalom, mely a magasságos egek szentjeit megrontja. Dániel 8:10–11-ben a kecskebak egyik szar-

1789. május 5-én a király az elégedetlen nép nyomására kénytelen összehívni az 1614 óta szünetelő Rendi Gyűlést melyben a három rend – a klérus, a nemesség, és a köznép (habár ez utóbbi tette ki a lakosság 95 százalékát) egyenlő szavazati aránnyal bírt

vából kinövő, ugyancsak kis szarv az ég seregeit tapossa, s e sereg fejedelme ellen támad. A 13-ik versben pedig e kérdés van feltéve: „S a szent hely és a sereg meddig tapostatik?”

Mindezekből azt a következtetést vonhatjuk le, hogy a kis szarv (vagyis a császári Rómából támadó római egyház) által megtaposott szent város-szent sereg-szent hely mind az Isten népének jelképei, melyeket e vallási és politikai hatalom üldöz. De meddig?

Az itt említett két időszak – a „negyvenkét hónap” és az „ezerkétszázhatvan nap” – egy és ugyanaz. Próféti napokban megadva – melyek a bibliai prófécia jelképes nyelvezetében valóságos éveket jelentenek¹ –, mindkettő arra az időre vonatkozik, amely alatt Krisztus egyháza Róma elnyomásától szenvedni fog.

A pápai fennhatóság Isten által előre látott 1260 éve i. sz. 538 márciusában kezdődött, amikor is Belizár kelet-római (bizánci) tábornok felszabadította Róma városát az ostromló osztrogótok gyűrűjéből. Róma püspöke ekkor végre szabadon kormányozhatott, Jusztiniánusz bizánci császár pedig politikai megfontolásból – hogy a pápát szövetségesévé tegye, és ezáltal az Itáliai-félszigetet a birodalom nyugati felével együtt visszaszerezhesse – a keresztény egyház fejének nevezte ki Róma mindenkori püspökét.

Az 538-hoz hozzáadva az 1260-at, 1798-hoz érkezünk. Mi

1789. július 14: a fellázadt párizsiak és a nemzeti gárda erői beveszik a Bastille börtönerődöt és fegyverraktárt. E pillanattól számítjuk a francia forradalom kezdetét

történt ekkor? Ez év februárjában a francia, napoleóni seregek megszállták Rómát, kikiáltották a Római Köztársaságot, majd márciusban Berthier tábornok fogságba ejtette és elhurcolta a forradalmi eszméknek ellenálló, és a világi hatalmáról lemondani nem akaró akkori pápát, VI. Piuszt, aki azután francia számkivetésben hamarosan meghalt. Nemsokára új pápát választottak, de a pápai hierarchiának sem a 19. század folyamán, sem később, sőt, egészen máig sem sikerült újból az előbbi hatalmát gyakorolni.

Másrészt, az egyház üldöztetése nem tartott az 1260 éves időszak végéig. Isten irgalmas volt népéhez, és megrövidítette a súlyos megpróbáltatás idejét. Amikor a Megváltó megjövendölte az egyház „nagy nyomorúság”-át, ezt mondta: „Ha azok a napok meg nem rövidítették, egyetlen ember sem menekülhetne meg;

de a választottakért megrövidítetnek majd azok a napok.” (Máté 24:22) A reformáció hatására az üldözés már 1798 előtt véget ért.

A két tanúbizonyosság mibenléte

A két tanúról még ezt is mondja a próféta:

„Ezek az a két olajfa és a két gyertyatartó, amelyek a földnek Istene előtt állanak” (Jelenések 11:4).

Itt a Zakariás könyve negyedik fejezetében bemutatott jelképre találunk utalást, ahol egy hétágú gyertyatartóról olvasunk, melynek mécseseit a mellette levő két olajfa arany színű olaja táplálja.

„Az én lábamnak szövétneke – mondja a zsoltáríró – a Te igéd, és ösvényemnek világossága” (Zsoltár 119:105).

Az olajfához és gyertyatartóhoz hasonlítható két tanúbizonyosság a világosságot kibocsátó (s a

¹ Lásd 4 Mózes 14:34, és Ezékiel 4:6 verseit.

Szentlélek olajával felkent és azt közvetítő), ó- és újtestamentumi Szentírást jelképezi. Mindkettő nagy súllyal tesz bizonyoságot Isten törvényének eredetéről és örökérvényűségéről. Mindkettő tanúsítja a megváltás tervét is. Az ótestamentumi előképek, áldozatok és próféciaik előremutattak az eljövendő Megváltóra. Az Újtestamentum evangéliumi és apostoli levelei hírt adtak arról a Megváltóról, aki pontosan úgy jött el, ahogy az előképek és a próféciaik előre jelezték.

„Prófétájanak, gyászruhákba öltözve, ezerkét-százhatvan napig.”

Ennek az időszaknak nagyobb részében Isten tanúbizonyosságai az ismeretlenség homályában maradtak. A pápai hatalom el akarta rejteni a nép elől az Igazság Igéjét, és hamis tanúkkal cáfoltatta meg bizonyoságtevését. Amikor a vallási és világi hatóság betiltotta a Bibliát; amikor igazságait kiforgatták, és mindent megtettek, amit csak ember és démon megtehet, hogy a nép

Mária-Antónia francia királyné (1755–1793)

figyelmét eltereljük róla; amikor azokat, akik hirdetni merték szent igazságait, hitükért üldözték, el-

XVI. Lajos francia király (1754–1793)

árulták, kínozták, börtönbe vetették, vértanúvá tették, vagy arra kényszerítették, hogy fellegvárakban és a föld barlangjaiban és üregeiben keressenek menedéket – akkor az **Ó- és Újszövetség hű tanúbizonyosságai gyászruhában profétáltak.**

De a bizonyoságtevés az 1260 éves időszak alatt sem szűnt meg. Voltak a legsötétebb időkben is hűséges emberek, akik szerették Isten szavát, és féltették becsületét. E hű szolgák bölcsességet, erőt és képességet kaptak Isten igazságának hirdetéséhez.

A tanúk szájából kitörő tűz

„És ha valaki akar nekik ártani, tűz származik az ő szájukból, amely megöli az ő ellenségeiket; és ha valaki akar nekik ártani, úgy kell annak megöletni.” (Jelenések 11:5)

Az ember nem tiporhatja sárba Isten szavát büntetlenül. A Jelenések könyvének záró fejezetéből

megtudhatjuk, mit jelent ez a félelmetes ítélet:

„Bizonyoságot teszek pedig mindenkinek, aki e könyv prófétálásának beszédeit hallja: Hogy ha valaki ezekhez hozzátesz, e könyvben megírt csapásokat veti Isten arra; és ha valaki elvesz e prófétálás könyvének beszédeiből, az Isten annak részét eltörli az élet könyvéből, és a szent városból, és azokból, amik e könyvben megírtak.” (Jelenések 22:18–19)

Ilyen figyelmeztetésekkel óvja Isten az embert attól, hogy bármit is változtasson kinyilatkoztatásain és parancsain. E komoly intések azoknak szólnak, akik befolyásukkal arra készítetnek embereket, hogy Isten törvényét könnyen vegyék. Ezekkel meg akarja félemlíteni azokat, akik tiszteletlenül kijelentik: nem sokat számít, hogy engedelmessékednek-e Isten törvényének, vagy sem.

Félelmes felelősséget vesznek magukra azok az emberek, akik saját nézeteiket Isten kinyilatkoztatásai fölé emelik; akik a Szentírás világos kijelentéseit saját érdekeiknek vagy a világ igényeinek megfelelően értelmezik. Az írott Ige, Isten törvénye megméri minden ember jellemét, és mindenkit elítél, aki e tévedhetetlen próba mérlegén könnyűnek bizonyul.

„Mikor elvégzik az ő bizonyoságtételüket.”

A két tanúbizonyosság gyászruhában való prédikálásának ideje 1798-ban ért véget. Amikor közeledett homályban végzett munkálkodásuk vége, „a mélységből feljövő fenevad”-dal jelképezett hatalom háborút indított ellenük. Európa számos országában az egyházon és az államon uralko-

dó hatalmasságokat évszázadokon át Sátán irányította a pápaság közvetítésével. Itt azonban **a sátáni hatalom új megjelenési formáját** látjuk.

Róma a Biblia iránti tisztelet ürügyén azt a politikát folytatta, hogy a Bibliát egy ismeretlen nyelv börtönébe zárta, és elrejtette az emberek elől. Róma uralkodása alatt a tanúbizonyságok „gyászruhába öltözve” prófétáltak. De támadt egy másik hatalom – a „mélységből feljövő fenevad” –, hogy nyílt, néven nevezett háborút indítson Isten szava ellen.

A Szodomához és Egyiptomhoz hasonló nagy város

A próféciabeli nagy város az Isten ellen fellázadt Franciaországot jelenti.

„Ama nagy város”, amelynek utcáin a tanúbizonyságokat megölték, és ahol holttestük feküdt, „lélek szerint” Egyiptom. A bibliai történelemben jelentkező nemzetek közül a legvakmerőbben Egyiptom tagadta az élő Isten létezését, és szállt szembe parancsaival. Egy uralkodó sem mert Egyiptom királyánál nyíltabban és fölényesebben fellázadni a menny tekintélye ellen. Amikor Mózes az Úr nevében átadta az üzenetet, a fáraó kevélyen válaszolt:

„**Kicsoda az Úr**, hogy szavára hallgassak, és elbocsássam az Izraelt? Nem ismerem az Urat, és nem is bocsátom el Izraelt.” (2 Mózes 5:2)

Ez istentagadás. Az Egyiptommal jel-

képezett nemzet hasonlóképpen megtagadta az élő Isten kívánalmait, és hasonló hitetlen és kihívó magatartást tanúsított.

Másrészt, „ama nagy város”-t „lélek szerint” Szodomához is hasonlítja a Biblia. Szodoma törvényrontó romlottsága különösen erkölcstelenségében mutatkozott meg. Ez a bűn annak a nemzetnek is kiemelkedő jellemvonása volt, amelyre ráillik e szentírási minősítés.

Az erkölcstelenség Franciaországban

Amikor a keresztény világ általában még ragaszkodott az erkölcsösséghez, a Bibliát elutasító francia nemzet jó része nagyon eltávolodott az isteni mércétől. Számos fajta kicsapongás jellemezte sokukat. Másrészt, Párizs és a francia kikötővárosok már rég híresek voltak a bordélyházaikról, a 19. században pedig angolszász területen a frivol regényeket

„francia regényeknek” hívták. Az évszázadokkal ezelőtt az egész világra elterjedt szifilisz pedig már Girolamo Fracastoro (1478–1553) veronai orvos is, – aki e kórnak tudományosan a szifilisz nevet adta – „francia betegségnek” hívta.

A Szentírás szavai szerint tehát nem sokkal 1798 előtt olyan sátáni eredetű és jellegű erők támadnak, amelyek harcot indítanak a Biblia ellen. Abban az országban, ahol Isten két tanújának bizonyoságtevését elnémítják, egyaránt megmutatkozik a fáraó istentagadása és Szodoma erkölcstelensége.

Ez a prófécia egészen pontosan és nyilvánvalóan teljesedett be Franciaország történelmében. Az 1793-as forradalom idején „a világ első ízben hallotta, hogy civilizált körülmények között született és nevelkedett emberek egy csoportja – akik Európa egyik legkiválóbb nemzetét kormányozzák –, egyetemben emeli fel hangját a legna-

1792. augusztus 10: a párizsi Tuileries palotát lerohanják a forradalmi seregek. Az ide bezárkózott királyt foglyul ejtik, és a monarchiát felszámolják

**A Szent Bertalan éj mézszárlásai 1572. augusztus 23–24-én.
Francois Dubois (1529–1584) festménye**

gyobb igazság ellen, amit ember kaphat, és egyhangúlag megtagadja az Isten hitét és imádatát”.

„Franciaország az egyetlen nemzet a földön, amelyről hiteles feljegyzés maradt fenn, hogy mint nemzet emelte fel kezét a világegyetem Teremtője elleni nyílt lázadásban. Sok istenkáromló, sok hitetlen élt már, és él most is Angliában, Németországban, Spanyolországban és máshol, de Franciaország egyedül áll a világtörténelemben, mint egyetlen állam, ahol **a Törvényhozó Nemzetgyűlés kijelentette, hogy nincs Isten**, és ahol a főváros egész lakossága, illetve a nemzet túlnyomó többsége mindenfelé, nők és férfiak egyaránt táncoltak és énekeltek örömmel a nyilatkozatot hallva.”²

A polgári házasságkötés bevezetése

Franciaország ugyanazokat a jellegzetességeket mutatta, amelyek különösen jellemezték

Szodomát. A forradalom alatt ugyanolyan erkölcsi hanyatlás és korrupció nyilvánult meg, mint ami a síkság városainak ítéletét kihívta. A történész úgy mutatja be Franciaország istentagadását és szabadosságát, ahogy arról a prófécia jövendölt:

„A vallást támadó törvényekhez szorosan kapcsolódott az, amelyik a házasságot – a leg-

A Szent Bertalan éjkor meggyilkolt Gaspard de Coligny admirális, a hugenották vezéralakja

szentebb köteléket, ami embereket összeköthet, és amelynek tartósságától függ a társadalom szilárdsága – **egy polgári szerződés szintjére szállította le, melyet bármelyik két ember tetszése szerint megköthet és felbonthat...**

Ha maguk az ördögök láttak volna munkához, hogy megkeressék azt a módszert, amivel minden, ami a család életében tiszteletreméltó, kellemes és maradandó, a leghatékonyabban elpusztítható, úgy, hogy ugyanakkor azt is biz-

tosítsák, hogy a kár, amit okozni fognak nemzedékről nemzedékre megmaradjon, nem találhattak volna hatékonyabb tervet, mint a házasság lealacsonyítását... A szellemes megjegyzéseiről híres színésznő, Sophie Arnould³ a köztársasági házasságot a »bálványimádás szentségének« nevezte.”⁴

Ma, a liberális-polgári forradalmakat követő demokratikus társadalmakban már teljesen természetesnek tartjuk a polgári házasságkötést, mely nélkül nem érvényes az egyházi. A polgármesteri hivatal tisztviselője, aki nálunk is a vállán keresztbe vetett trikolór-szalagot viselve adja össze a házaspárt, a francia forradalom mintáját követi.

„Ahol a mi Urunk is megfeszítettett.”

Franciaország a próféciának ezt a részét is betöltötte. Egy országban sem gyűlölték jobban Krisztust, mint itt. Egy országban

² Lásd: Blackwood's Magazine, 1870. novemberi szám.

³ Sophie Arnould (1740–1802), színész- és énekesnő, a Párizsi Operaház primadonnája volt.

⁴ Scott, 1. kötet, 17. fejezet.

sem ütközött az igazság elkese- redettebb és kegyetlenebb el- lenállásba. Az üldözéssel, amely- lyel Franciaország az evangélium hitvallóit büntette, Krisztust ta- nítványai személyében feszítette meg.

Századról századra hullt a szentek vére. Miközben a valden- sek életüket áldozták Piedmont hegyén „az Isten beszédéért és a Jézus Krisztus bizonyágtételé- ért”, testvéreik, a francia albigen- sek hasonló bizonyágot tettek az igazságról. A reformáció idején az igazság híveit iszonyú kínzások közepette ölték meg. Királyok és nemesek, előkelő nők és törékeny leányok, a nemzet büszkeségei kíváncsian nézték végig Jézus mártírjainak gyötrelmét. A bátor hugenották az emberi szív leg- szentebb jogaiért vívott kemény csatákban ontották vérüket. A protestánsokat törvényen kívül helyezték, díjat tűztek ki fejükre, és üldözték őket, mint a vadállatokat.

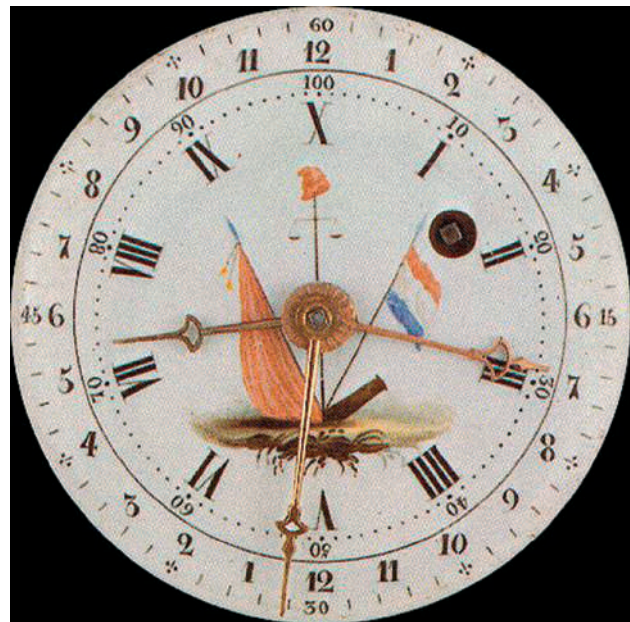
Az „egyház a pusztában”, az ősi kereszténységnek az a néhány folytatója, akik a XVIII. században Franciaország déli hegysegeiben rejtőzve éltek, még ápolták atyáik hitét. Ha éjnek idején a hegyoldal- on vagy elhagyott mocsarakban össze mertek gyűlni, dragonyo- sok rontottak rájuk és életfogy- tiglani gályarabságba hurcolták őket. A franciák legtisztább, leg- csiszoltabb és legértelmesebb emberei iszonyú kínzások köze- pette tolvajok és gyilkosok között voltak láncre verve.

Másokkal irgalmasabban bán- tak. Hidegvérrel lelőtték a fegy- vertelen, tehetetlenül térdre hul- ló imádkozókat. Elaggott férfiak, védtelen nők és ártatlan gyer- mekek százai maradtak holtan a földön összejövetelük helyén. A hegyoldalon vagy az erdőben, a

szokásos gyülekezé- si helyeken „minden negyedik lépésnél a gyepen tetemek, a fákon akasztott em- berek voltak”. Az a vi- dék, amelyet letarolt a kard, a bárd, a mág- lya, „egy hatalmas sivár pusztasággá alakult”. „Ezek a rém- tettek nem... sötét korszakban játszódtak, hanem XIV. Lajos (1638–1715) fényes korszakában – akkor, amikor a tudomány és az irodalom vi- rágzott. Az udvar és a főváros hittudósai tanult, ékesszóló fér- fiak voltak, és szer- felett tetszelegtek a szelídség és a szeretet ajándékának látszatá- val.” (Scott, 22. kötet, 7. feje.)

Egy előzmény: a Szent Bertalan éj

De a francia történelmet be- szennyező, sötét büntettek so- rában a legsötétebb, a szörnyű századok ördögi tettei között a legiszonyatosabb a 16. századi, Szent Bertalan-éji vérfürdő volt. A világ még ma is borzadva gondol e mérhetetlenül gyáva és kegyet- len mézszárlásra. 1572. augusz- tus 22-én Párizsban valaki rálőtt Gaspard de Coligny admirálisra, a hugenották (a francia protestán- sok) vezetőjére, súlyosan meg- sebezve őt. A gyilkos személyére máig sem derült pontosan fény, de több katolikus nemesúrra gya- nakszanak. A király és udvara, félve a hugenották bosszújától, másnap meglátogatták a sebesült admirá- list, és a bűnösök megbüntetését ígérték. Eközben a király befolyá- sos édesanyja, a firenzei nemesi családból származó Medici Katalin

Forradalmi (köztársasági) óra számlapja: a belső körön a nap 24, 60 perces órájának tíz új (egyenként 144 régi percig tartó) órára való beosztása, a külső körön pedig a megszokott (kétszer) tizenkét órás beosztás látható

(1519–1589), olasz tanácsosaival tervet szőtt, majd fiát hivatva, őt is beavatta.

A fiatal, csupán 22 éves IX. Károly, anyja, tanácsadói, s a ka- tolikus papok és főpapok un- szolására végül beleegyezett a rettenetes tervbe. Azokban a na- pokban Párizsban tartózkodott a hugenották számos vezető em- bere, a protestáns nemesség szí- ne-java, akik Medici Katalin lánya, és a király húga, Valois Margitnak (1553–1615) a hó 18-án Navarrai Henrikkel (1553–1610), a Bour- bon családból származó huge- notta herceggel megtartott es- küvőjére érkeztek, miután a király sérthetlenséget ígért nekik.

Még aznap, augusztus 23-án, az éj közepén harangkongatással ad- tak jelt az öldöklésre. Az otthonuk- ban csendesen alvó protestánsok ezreit, akik bíztak királyuk becsü- letszávéban, minden figyelmezte- tés nélkül kihurcolták, és hidegvér- rel lemészárolták. A hugenották vezetőinek megölésére a király svájci zsoldosai kaptak parancsot.

Ahol az Ész istennőjét az oltárra ültették: a párizsi Notre-Dame katedrális

Vasárnap, augusztus 24-én éjjel a katolikus párt vezetője, Guise hercege, Francois du Lorraine behatolt embereivel Coligny szállítására, és felülkerekedve a védekezni próbáló hugenotta nemeseken, lerángatták az admirálist az ágyból, megölték, és kidobták tetemét az ablakon.

Miként Krisztus láthatatlan vezérként vezette ki népét az egyiptomi szolgaságból, úgy állt Sátán ebben a kegyetlen munkában, a mártírok számának megsokszorozásában láthatatlanul alattvalói élén. Párizsban hét napig tartott az öldöklés. Az első három napon elképzelhetetlen dühvel. A vérfürdő nemcsak a fővárosra korlátozódott, hanem a király külön rendeletére kiterjedt minden olyan tartományra és városra is, ahol protestánsok éltek – mint pl. Bordeaux, Orleans, Lyon, Rouen, stb.

Az öldöklők nem voltak tekintettel sem korra, sem nemre. Nem kímélték sem az ártatlan csecsemőt, sem az ősz öreget. Nemest és parasztot, időst és fiatal, anyát és gyermeket együtt mészároltak le. Az öldöklés két hónapig tartott Franciaország-szerte. Az ország színe javából hetvenezren pusztultak el.

A hugenották két legmagasabb rangú képviselőjének, Navarrai Henriknek és unokatestvérének, Bourbon Henriknek, Condé hercegének a király parancsára megkegyelmeztek – azon ígéretük fejében, hogy visszatérnek a katolikus vallásra – és végül a két húsz éves ifjúnak sikerült elmenekülnie Párizsból. Állítólag Medici Katalin anyakirálynő állt e lépés háttérében is, aki nem akarta hogy a katolikus Guise család – erős ellenfél nélkül maradván – túlságosan megerősödjék.

„Amikor a mészárlás híre eljutott Rómába, a pápa ujjongása nem ismert határt. Szíve kívánsága teljesült, így most IX. Károly volt a legkedvesebb gyermeke. Róma visszhangzott az örömköltésoktól. Lorraine kardinális a hírhozót ezer koronával jutalmazta. Az Angyalvár ágyúiból tisztelgő lövés dördült el. Harangok zúgtak minden templomtoronyból; örömtüzek változtatták nappallá az éjszakát, és XIII. Gergely a kardinálisok és más egyházi méltóságok kíséretében hosszú menetben vonult a Szent Lajos-templomba, ahol Lorraine kardinális Te Deumot énekelt.

A Franciaországban haldokló tömeg kiáltása egybecsengett a római udvarban felhangzó énekkel. A mészárlás emlékére érmét is vertek, és a Vatikánban még min-

dig látható három Vasari-freskó,⁵ amelyek az admirális lerohanását, a mézszárlás cselszövését megta-
nácskozó királyt és magát a vér-
fürdőt ábrázolják. A pápa sietett
kifejezni IX. Károlynak háláját, és
hűséges szolgálataiért az Arany-
rózsza Renddel jutalmazta, Róma
szószékeiről pedig ékezzőlő pa-
pok ünnepelték Károlyt, Katalint
és a Guise-öket, mint a pápai egy-
ház újra-alapítóit.”⁶

Sátán a forradalomban

Ugyanaz a mesterelme nyil-
vánult meg a forradalom idején,
amelyik a Szent Bertalan-éji mé-
zszárlást is ihlette. Jézus Krisztust
csalónak nyilvánították és fel-
hangzott a francia istentagadók
kiáltása:

– Pusztítsd el a nyomorultat!
(Ecrasez l’infame!) – Krisztust ért-
ve ezen.

Égbekiáltó istenkáromlás és
förtelmes gonoszság járt kéz a
kézben, és a legközönségesebb
embereket, a bűn és kegyetlen-
ség legelvetemültebb gaztetteit
magasztalták fel leginkább. Mind-
ezzel a legnagyobb hódolatot fe-
jezték ki Sátán iránt, míg Krisztust
a maga igazságos, tiszta, önzetle-
nül szerető jellemével jelképesen
újra meg újra megfeszítették.⁷

„A mélységből feljövő fenevad
hadakozik ellenük, és legyőzi őket
és megöli őket.”

A mélységből feljövő fenevad
a régi kígyó, maga a Sátán. Ő állt
– mint mindig – a gonosz embe-

rek ténykedései mögött. Azok az
erők, amelyek Franciaországban
a forradalom alatt hatalomra ju-
tottak, olyan harcot indítottak Isten
és szent Igéje ellen, amelyet a
világ addig még nem látott. Isten
imádatát a nemzetgyűlés megtil-
totta.

A Bibliákat összeszedték, és a
gúny minden lehetséges kifeje-
zése közepette nyilvánosan el-
égették. Isten törvényét a sárba
taposták. A bibliai szertatásokat
eltörölték. A heti nyugalomna-
pot megszüntették, és helyette
minden tizedik napon Istent
káromolva tivornyáztak. Tilos volt
keresztelni és úrvacsorát osztani
(áldoztatni). A temetőkön jól lát-
hatóan kiplakátozták, hogy a ha-
lál örökké tartó alvás.

A forradalom új naptárja

A francia forradalmi (avagy
köztársasági) naptár, mely 1793–
1805 között volt használatban, a
hónapokat három, egyenként
tíznapos hétre, az úgynevezett
dekádokra osztotta. A tizedik
nap, a Décadi, volt a pihenőnap.
A hónapokat is átnevezték.

A napokat tíz, száz perces
órára osztották, melyek a ma-
guk során 100 másodpercből
álltak. Így egy új, forradalmi óra
144 régi percből állt. Még új
óraszerkezeteket is gyártottak
ehhez. Csakhogy e próbálkozá-
suk hamar kudarcba fulladt, s a
hagyományos óra- és napbe-
osztást vették vissza.

A dekádok sem működtek
jól. A hetedik, nyolcadik mun-
kanapon már mind az emberek,
mind az igásállatok ki voltak
merülve. Ez is egy bizonyítéka
annak, hogy a hétnapos hét
Istentől ered, és ezt írta be Ő,
mint Teremtő a génjeinkbe.

Az új időszámítás kezdetétől
a Nemzeti Konvent kezdetben

az 1792. január 1-jét, majd ké-
sőbb a szeptember 22-ét tette
(mivel azelőtti napon, szept-
ember 21-én kiáltották ki az
Első Francia Köztársaságot).
Kijelentették, hogy a Jézus
születésétől kezdődő keresz-
tény korszakot ezentúl a re-
publikánus korszak váltja fel
(L’Ère Republicaine). Minden
keresztény ünnepet betiltot-
tak. Mindezt azért művelték,
hogy Krisztust és a vallást
végleg kitöröljék az emberek
elméjéből.

A dekádokat végül, a pápá-
val való egyezkedést követően
Napóleon törölte el 1802. áp-
rilis 21-én, majd 1806. január
1-től kezdődően az egész köz-
társasági naptárt hatályon kívül
helyezte.

Isten félelméről azt mondták,
hogy olyan messze van a bölcses-
ség kezdetétől, hogy az már a bu-
taság kezdete. Minden vallásos
szertartást betiltottak.

„Párizs püspökét is elővezet-
ték, hogy eljátssza a főszerepet a
legarcátlanabb, legbotránysabb
előadásban, amelyet valaha is egy
nemzet képviselői előtt játszo-
tak... Szabályos körmenetben vo-
nult a konvent elé, ahol kijelentet-
te, hogy a vallás, amelyet oly sok
éven át tanított, papi mesterke-
dés volt és nem bír alapokkal sem
történelmileg, sem szent igaz-
ságok tekintetében.

**A püspök ünnepélyesen, ha-
tározottan megtagadta annak
az Istennek a létezését, akinek
az imádatára korábban fel-
szentelték,** a jövőre nézve pedig
elkötelezte magát a szabadság,
egyenlőség, erény és erkölcs tisz-
telete mellett. Miután az asztalra
tette püspöki jelvényeit a konvent
elnökének testvéri ölelésében ré-

⁵ Giorgio Vasari (1511–1574), olasz re-
nesszánsz festő volt. Ő készítette a va-
tikáni Sala Regia freskóit.

⁶ Henry White: *The Massacre of St. Bart-
holomew*, 14. fejezet.

⁷ „Mert lehetetlen dolog, hogy a kik
egyszer megvilágosítottak (...) és el-
estek, ismét megújuljanak a megté-
résre, mint a kik önmagoknak **feszítik
meg az Istennek ama Fiát,** és meg-
gyalázzák őt.” (Zsidók 6:4,6)

Az Ész istennőjének menete az Ész kultusza keretében

szesült. Több hitehagyó pap követte a főpap példáját.”⁸

Keserű végű öröm

Ugyanezek az istentagadó jelenetek ismétlődtek meg másfél évszázad múlva ott, ahol a nagy francia forradalom édes gyermeke, a kommunizmus vette át a hatalmat. Isten szolgáit hitehagyásra csábították, a hatalom kiszolgálására kényszerítették, vagy börtönökben kínozták és ölték meg.

De Isten és a Biblia megtagadása folyik jelenleg is a poszt-keresztény világban. Azoknak, akik ennek örvendenek, a következő hatalmas világégésben örömmük ürömmé fog változni, és megérik majd, mit eredményez az, ha Krisztus uralmát a nagy Lázadóéval, a kegyetlen, végtelenül gonosz Sátánéval cserélik fel.

„És a földnek lakosai örülnek és örvendeznek rajtuk, és ajándékokat küldenek egymásnak; mivelhogy e két próféta gyötörte a földnek lakosait.”

⁸ Scott, ugyanott.

A hitetlen Franciaország elnémította Isten két tanúbizonyságának feddő hangját. Az igazság beszéde holtan hevert az utcákon, és azok, akik gyűlöltek Isten törvényének korlátozásait és előírásait, ujjongtak. Emberek nyíltan megtagadták a menny Királyát. Az egykori bűnösökhöz hasonlóan kiáltották: „Mint tudhatná ezt az Isten, s van-é a Magasságosban értelem?” (Zsoltárok 73:11)

Az új rend egyik papja szinte hihetetlen istenkáromló merészséggel így szólt:

„Isten, ha létezel, állj bosszút a neveden esett sérelemért. Én dacolok veled! Hallgatsz? Nem mered szórni villámaidat! Ki fog ezek után hinni a létezésedben?”

Micsoda visszhangja ez a fáraó kevélységének:

„Kicsoda az Úr, hogy szavára hallgassak? Nem ismerem az Urat!” (2 Mózés 5:2)

Az Istent megtagadó nemzet hamarosan pártokra szakadt, és véres polgárháborúba keveredett egymással. A forradalom felalta saját gyermekeit. Az istentagadó, fék nélkül lezúlló emberek

egymásra gyanakodtak, egymást jelentették fel, a megszülető terrorban telve lettek a börtönök, s a kivégzőosztagok alig győzték a munkát, miközben a nemzet szomszédos országokkal is háborúba keveredett. De erről majd később, részletesebben beszélünk.

Az Ész kultusza

„Azt mondja a balgatag az ő szívében: Nincs Isten.” (Zsoltár 14:1).

Az Úr pedig így szól az igazság megrontóiról:

„Esztelenségük nyilvánvaló lesz mindenk előtt” (2 Timóteus 3:9).

Röviddel azután, hogy Franciaország megtagadta az élő Isten imádatát, „a magasságosét és feleségesét, aki örökké lakozik”, lealacsonyító bálványimádásba süllyedt általa, hogy az ész istenét imádják egy feslett életű táncosnő személyében. És mindez a nemzetgyűlés előtt, a legmagasabb polgári és törvényhozói tekintélyek részéről történt. A történész így emlékezik:

„Ezeknek az örült időknek az egyik ceremóniája példa nélkül áll a maga abszurditással párosult istentelenségében. A konvent ajtajait kitárták egy zenekar előtt, melyet a törvényhatósági testület tagjai követtek ünnepélyes menetben, egy szabadságot dicsőítő éneket énekelve kísérték a jövő imádatának tárgyát, egy lepellel takart nőt, akit ők az ész istennőjének neveztek. Középre vitték, ünnepélyesen leleplezték és az elnök jobb oldalára állították. Ekkor ismerte fel a tömeg, hogy az illető **az opera egyik táncosnője**. Ennek a személynek, aki legtökéletesebb megtestesítője volt annak az észnek, amit ők imádtak, **Franciaország nemzetgyűlése nyilvánosan hódolatát fejezte ki**.

Ez az istentelen és nevetséges színjáték bizonyos értelemben mintává vált, és az ész istennőjének beiktatását országszerte megismételték olyan helyeken, ahol a lakosság szeretett volna a forradalom nagyjaival egyenlőnek mutatkozni.⁹

A szónok a következő szavakkal vezette be az ész imádatát:

„A törvényerőre emelt fanatizmus elvesztette erősségeit, helyet adva az Észnek. Elhagytuk templomait és más célra használjuk az épületeket. Ma hatalmas tömeg gyűlt össze gótikus íveik alatt, azért, hogy első ízben visszhangozza az igazság hangjait. A franciák igaz imádatot fognak ott hódolni, a Szabadság és az Ész imádatával. A köztársaság hadseregére fogunk esküdni, és elhagyjuk a holt bálványok imádatát az

Ész tiszteletéért – ami élő, és a teremtés mesterműve.”¹⁰

Amikor az istennőt behozták a konventbe, a szónok kézenfogta és a tömeghez fordulva így szólt:

„– Halandók, ne remegjetez többé annak az Istennek erőtlén villámaintól, akit csak félelmeitek teremtettek. Ne ismerjetez el más Istent, csak az Ész! A legnemesebb és legtisztább formájában kínálom nektek. Ha mindenképp bálványokra van szükségetek, csak olyanoknak áldozatok, mint ez itt... Térdre a szabadság fenséges szenátusa, az Ész előtt!

Az istennőt, miután az elnök megölelte, egy pompás kocsira állították, majd az óriási tömeg közepett a Notre-Dame katedrálisba vitték, hogy elfoglalja az istenséget megillető helyet. Ott a

főoltárra helyezték, ahol a jelenlevők imádatát fogadta.”¹¹

„Röviddel ezután a Biblia nyilvános elégetése következett. A tömeg a törvényhatóság termébe ment »Éljen az Ész!« kiáltásokkal, közben egy rúd végén félig elégett könyvek maradványait vitte, közöttük az Ó- és Új szövetséget, amelyek »tűzben vezekeltek« – mint az elnök mondta – mindazért a bolondságért, amelynek elkövetésére az emberiséget rávették.”¹²

A Biblia megtagadásának gyökerei

Mind a francia forradalomban, mind a mai modern ateizmusban, akárcsak a mifelénk létező langymeleg kereszténységben az Isten Szava iránti érdektelenség, vagy

¹¹ Alison, 1. kötet, 10. fejezet.

¹² Journal of Paris, 1793, 318. szám. Idézve. Buchez-Roux: *Collection of Parliamentary History*, 30. kötet, 200–201. oldalak.

⁹ Scott, 1. kötet, 17. fejezet.

¹⁰ M. A. Thiers: *History of the French Revolution*, 2. kötet, 370–371. oldalak.

Franschhoek városa a Dél-Afriki köztársaságban (Francia-sarok hollandul): a 17. század végétől kezdve számos hugenotta menekült ide a honi üldözések elől. Három nemzedék alatt végül beolvadtak az itteni holland közösségbe

az iránta való mély ellenszenv tűnik fel. Hogyan érhattünk el kétezer év kereszténysége alatt idáig? A választ újból csak a történelemben kapjuk meg. Sátán az, aki minden eszközzel Isten Igéje ellen hadakozik, és ő mindig megpróbálta felhasználni az egyház vezetőit is céljaira.

A papság visszaélései kezdtek el azt a művet, amit az ateizmus fejezett be. Sajnos éppen a kereszténység központjának, Rómának a politikája teremtette meg azokat az állapotokat, amelyek siettették Franciaország katasztrófáját.

A katolicizmus a középkor folyamán, halálbüntetés terhe alatt eltiltotta híveitől a Bibliát – annak az Istennek a drága Szavát, Akit állítólag képviselt. Később ellenszenvessé tette a reformációt is, és annak alapját, a Szentírást őszinte kutatását az uralkodók előtt. A trón ellenségeinek, viszálykeltő tényezőknél tüntette fel az Isten Szavához hűséges embereket, mint akik tönkreteszik a nemzet békéjét és harmóniáját. Róma szelleme volt az Inkvizíció, és mindazon kegyetlenkedés és sanyargatás mögött, amelyet a királyok indítottak el.

A Bibliával együtt jár a szabadság szelleme. Ahol az evangéliumot befogadták, ott az emberek felébredtek. Kezdték lerázni azokat a béklyókat, amelyek a tudatlanság, a bűn és a babona rabszolgaságában tartották őket. Szabadon, Isten Lelkétől vezetve kezdtek gondolkodni és cselekedni. Ott született meg az igazi testvériség, béke és jólét. Ám az uralkodók látták ezt, és féltették önkényuralmukat.

Róma sietett felszítani féltékenységüket és aggodalmukat. 1525-ben VII. Kelemen pápa¹³ ezt

¹³ Ő is a befolyásos Medici család sarja volt, eredeti nevén Giuliano de

mondta Franciaország régensének:

„Ez a téboly (a protestantizmus) nemcsak a vallást fogja összezavarni és megsemmisíteni, hanem az egész nemességet, minden méltóságot, törvényt, rendelkezést és rangot.”¹⁴

Néhány évvel később a pápai nuncius így figyelmeztette a királyt:

„Vigyázzon felséged, nehogy megtévesszék! A protestánsok fel fogják forgatni a polgári rendet, csakúgy, mint a vallásit... A trón éppoly veszélyben van, mint az oltár... Az új vallás bevezetése szükségszerűen új kormányzat bevezetésével is jár.”¹⁵

És a teológusok megpróbálták befolyásolni az emberek előítéletét, amikor kijelentették, hogy a protestáns tanítás „újszerű és ostoba dolgokra csábítja az embereket; megfosztja a királyt alattvalóinak odaadó ragaszkodásától, és feldúlja mind az egyházat, mind az államot”. Így sikerült Rómának Franciaországot a reformáció ellen csatasorba állítani.

„A királyság fennmaradása, a nemesség megvédése és a törvények fenntartása volt az, amiért az üldözés kardját Franciaországban először kihúzták hüvelyéből.”¹⁶

De az ország urai nem sejtették, hogy milyen végzetes következményei lesznek ennek a politikának. A Biblia tanításai plántáltak volna az emberek gondolatvilágába és szívébe a jogosságot, a mértékletességet, az igazságot, a

Medici (1478–1534, uralom 1523-tól).

¹⁴ G. de Felice: *History of the Protestants of France*, 1. kötet, . fejezet, 8. bekezdés.

¹⁵ J. H. Merle D'Aubigné: *History of the Reformation of the 16th Century*, 2. kötet, 36. fejezet.

¹⁶ James A. Wylie: *The History of Protestantism*, 13. kötet, 4. fejezet.

méltányosságot és a jóindulatot, amelyek a nemzet jólétének sarokpillérei.

Franciaország betiltotta a Bibliát, és kiátkozta követőit. Elvű és becsületes, jó eszű, jó erkölcsű emberek, akiknek volt bátorságuk ahhoz, hogy megvallják meggyőződésüket és hitüket; hogy szenvedjenek az igazságért, gályarabként gürcöltek, elpusztultak a máglyán, vagy a börtöncellákban. **És ez századokon át tartott így.** Ezrek és ezrek menekültek el, hogy védelmet találjanak; és ez a reformáció megindulása után kétszázötven évig folyt.

„E hosszú időszak alatt alig volt olyan generáció Franciaországban, amely ne látta volna az evangélium követőit az üldözők örült dühe előtt menekülni. Az üldözöttek magukkal vitték tudásukat, iparukat és a rendet – ezekben rendszerint kiváltképp előljártak –, hogy gazdagítsák azokat az országokat, amelyekben menedéket találtak. És amennyivel hozzájárultak más országok fellendüléséhez, annyival tették szegényebbé a sajátjukat.

Ha mindaz, ami így kifolyt, Franciaországban marad, ha e háromszáz év alatt a száműzöttek szaktudásukkal saját hazájuk talaját művelik, ha e háromszáz év alatt ügyességükkel az ország iparát viszik előre, ha e háromszáz év alatt teremtő lángeszük és elemző képességük az ország irodalmát gazdagítja és tudását fejleszti, ha bölcsességüket tanácskozásai irányításában használták volna, ha bátorságuk a csatákban, jogi érzékük a törvényalkotásban, a Biblia vallása pedig a nép értelmének erősítésében és lelkiismeretének formálásában jelentkezett volna, milyen dicsőség övezné korunkban Franciaországot! Micsoda nagyszerű, virágzó

és boldog országgá – a nemzetek példaképévé – válhatott volna!

De a vak és hajthatatlan fanatizmus elűzte földjéről az erkölcs minden tanítóját, a rend minden pártfogóját, a trón minden őszinte védelmezőjét. Azoknak, akik országukat a földön »híressé és dicsőségessé« tették volna, ezt mondta: »válasszatok, amelyiket akarjátok: a máglyát vagy a szám-

űzetést!«. Végül teljes lett az állam romlása: nem volt már elfojtható lelkiismeret, máglyára vonszolható vallás, számúzhető hazaszeretet. És a szörnyű eredmény a forradalom volt, minden rémségével együtt.¹⁷

(Folytatjuk)

¹⁷ James A. Wylie: ugyanott, 20. fejezet.

A fenti cikk alapjául Ellen G. White: *Nagy küzdelem* című könyvének *A Biblia és a francia forradalom* fejezete szolgált (Viața și Sănătatea Kiadó, 2021), további, internetes források felhasználásával.

Összeállította:
J.E.

A világ vallásai

Etnikai (törzsi) vallások

Bevezető

Bizonyára láttunk már afrikai törzsek életét bemutató dokumentumfilmeket. Láthattuk, hogy életük mennyire primitív, táplálkozásuk egyszerű, ruházatuk és lakóhelyük minimális. Napi elfoglaltságuk aligha szól többről, mint az élelem beszerzése, elkészítése és elfogyasztása, vallásuk és ceremóniáik azonban rendkívül érdekesek. Ezek a furcsa világnézetek és rítusok akár megnevettenek minket, akár szájalommal töltenek el, alátámasztják azt a tényt, hogy **az ember képtelen hit nélkül élni**. Földünk több kontinensén is, Afrikában, Dél-Amerikában, Ázsiában és Óceániában több mint 370 millió bennszülött ember él civilizálatlan környezetben, és ezen törzsek vallásai tartoznak az *etnikai (törzsi) vallások*, vagy tévesen megnevezve ősi vallások csoportjába. Cikkünkben egy rövid bepillantást vetünk ezeknek a vallásoknak a világába.

Mi jellemzi ezeket a vallásokat?

E vallások jellemzője, hogy zárt közösségekben élő emberek öröklik. Általában hisznek a teremtésben, és valamilyen fel-

sőbbrendű, teremtő lényben, akit különbözőképpen képzelnek el (isteni személy, állat, szellem, erő), aki viszont a világ megteremtését követően magára hagyta azt. Csak akkor imádkoznak hozzá, amikor rendkívüli veszélybe kerülnek. Tiszteletükkel és imádatukkal az általuk hatalmas erővel rendelkező valós, vagy elképzelt lényeket, tárgyakat illetik, akiket istenségeknek ismernek el. Nincs papi rendszerük, nincsenek konkrétan összefoglalt tantételeik

sem. Hitéletük nem egy eljövendő világ reményéről, hanem az e világban elérendő haszonról szól.

A közösség varázslója, avagy boszorkánydoktora segít nekik ebben varázslással, átkok levételével, gonosz szellemek elűzésével. Mágikus szertartásaik közé tartozik az áldozatok bemutatása, esőért való könyörgés, gyógyítás, avatás, temetés, rontás vagy rontás elhárítása. Hisznek az ómenekben, vagyis a szellemvilág jósejleiben. Az ómen általában egy természeti jelenség, amit istentől jövő, változást bekövetkezését hirdető üzenetnek vélnek. A jövő alakulását a csillagok állásából, a

Bajaka pigmeusok, a Közép-Afrikai Köztársaság esőerdőinek lakói. Vadász és gyűjtögető nép, kb. 50 ezer taggal

madarak repülési irányából, a tűzbe dobott csontok repedéséből és még számtalan más jelenségből próbálják kideríteni.

Az etnikai vallások egyik jellegzetessége az **animizmus** (a latin *anima* szó jelentése: lélek, életerő). Az animizmus szinte minden etnikai vallásban jelen van kisebb vagy nagyobb mértékben. Ez a világszemlélet azt vallja, hogy **mindennek lelke van**. Embernek, állatnak, növénynek, tárgyaknak, természeti elemeknek és jelenségeknek is. Például, a vadászok nagyon odafigyelnek arra, hogy ne sértsek meg az állatot. Ha az állatot indokolatlanul, vagy tisztességtelen módon ölik meg, annak lelke bosszút állhat. Vihar, tűzvész, árvíz azért van, mert ezen természeti jelenségek szellemei megharagudtak. A fák tisztelete is az animizmus egyik kísérője. Úgy hiszik, ősök szellemei laknak bizonyos fában (szellem-fa), és ezeknek áldozatot is bemutatnak.

Egy másik jellegzetessége az etnikai vallásoknak a **fetiszizmus**.

Hamar törzsbeli fiatal nők, Délnyugat-Etiópia Omo völgyében. Hátukon a nagykorúvá-avatáson átesett férfiak korbácsütései látszanak, mely szenvedési rítust a nők önként vállalnak. A hamarok létszáma jelenleg 46 ezer

Fétis az a tárgy, ami hitük szerint áldást vagy átkot áraszt. Ezeket a természetes, vagy mesterségesen előállított tárgyakat (pl. kövecskék, fadarabok, állati testrészek vagy csontok, stb.) jó szerencse reményében maguknál tartják, viszont ha nem hoz szerencsét, lecserélik egy másikkal. A fetiszizmussal függ össze a **tabu** fogalma is. Egyes hiedelmek szerint az

erővel rendelkező tárgyakat tilos megérinteni, mert szerencsétlenséget hoz.

Törzsi vallások gyakori sajátossága a **totemizmus**. A totemizmus lényege abban áll, hogy minden ember, család, törzs vagy klán spirituális kapcsolatban áll egy természetes lénnel (ami legtöbbször egy állat), aki segítséget nyújt nekik. Regényekben, filmekben találkozhattunk már indián törzsek védőjével, ami általában sasmadár, vagy dél-amerikai és afrikai törzsek jellegzetes totem-oszlopaival. A totemizmus maradványai megtalálhatóak a modern világban is. Szinte minden királyi család, ország vagy hatalom címere egy állat, és legendák szólnak az adott nép keletkezését elősegítő állatról (pl. a magyar nép legendás madara a Turul madár).

Az etnikai vallások többségében találkozunk az **ősök tiszteletével**. A kifejezés megtévesztő, mert itt nem az érzelmi, az elhunyt emlékének szóló tiszteletről van szó, hanem arról a hitről, mi szerint az illető halott lelke

Ausztráliai őslakók. A fehérek megjelenése előtt több száz nyelvet beszélő rengeteg törzs lakta a földrészt. Ma kb. 900 ezer ember vallja magát ausztrál őslakosnak

tovább él, és az életben maradtakat nem hagyja békén addig, amíg az őt jogosan megillető vég-tisztességben nem részesül. Más hiedelmek szerint az elhunyt lelke segít a mindennapi életben, szerencsét hoz, közbenjár. Egyes kultúrákban a kiengesztelés, a gondoskodás állandó praktikát jelent. Továbbra is ételt ajánlanak fel, és tárgyakat adományoznak neki.

A sámánizmus az a kultusz, amiben a sámán kapcsolatot teremt az emberek és a szellemek vagy különböző természeti energiák között gyógyítás, jóslás, varázslás, vagy egyéb cél érdekében. Ezt a kapcsolatot legtöbbször révületi (önkívületi) állapotban hozza létre ő maga, vagy segít másokat ebbe az állapotba jutni. A révületi állapotot növényi eredetű kábító szerekkel és/vagy hipnózissal, dobolással, zenével érik el.

E vallások legfontosabb kiindulópontja a transzcendens közvetlen élménye. A transzcendens állapot „túlvilági”-ként értendő, egy olyan állapot, amiben az ember kilép természetes lényéből és kapcsolatba kerül a természetfeletti világgal. Elterjedt szokások az áldozati rituálék, a böjtölés, a szándékos elszigetelődés, vagy a hallucinogén anyagok fogyasztása. Például a pogány ómagyarok sámánjai, avagy táltosai a bolondgomba, azaz a légyölő galóca fogyasztását a transzállapot elérése érdekében.

Ezek a gyakorlatok arra szolgálnak, hogy különböző szellemekkel felvegyék a kapcsolatot és segítséget kérjenek tőlük. Úgy vélik, az ember lelke különálló léttel rendelkezik. Hitük szerint az álom nem más, mint a lélek elkalandozása a szellemvilágban. Legyen

szó álomról, betegség vagy kábítószert okozta hallucinálásról, ők ezt mind valós eseményeknek tartják, amit lelkük a szellemek világában élt át.

Törzsi vallások a világ kontinensein

Afrika

Afrikában több száz törzsi vallás létezik. Afrika lakosságának 49%-a keresztény, 41%-a muzulmán, a maradék 10%-ot ezek a törzsi vallások alkotják. Ezen utóbbiaknak nincs alapítója, írott forrása, viszont általában van vallásos vezetőjük, papjuk. Ez a vallásos vezető nem tévesztendő össze a sámánnal, vagy varázsló-doktorral, akinek a szerepe gyógyítás, jóslás, varázslás. A vallás népmesék, énekek és ünnepi rítusok által öröklődik egyik nemzedékről a másikra. Legfőbb jellemzője az animizmus, tehát az a hit, hogy mindennek van lelke, szelleme, és az ősök tisztelete. A legtöbb afrikai törzs hisz egy vagy több istenben, de mivel keveset tudnak róla, figyelmüket elsősorban elhunyt ősök szellemeire helyezik, akikről úgy vélik, közvetlenül vezetik őket.

Az ősök szellemei hitük szerint tanácsolnak, kinyilatkoztatják a jövőt, különböző parancsokat adnak, és ha valaki nem hallgat rájuk, akkor ezt be-

tegséggel büntetik. A betegségek oka tehát a törzsi vallásokban az, hogy valamely ellenség megátkozta, vagy megvarázsolta/varázsolttatta az illetőt, vagy a szellemek haragja valamilyen ellenük elkövetett vétek miatt. Ebből következik az, hogy gyógymódjaik legfontosabb eleme – a gyógynövények mellett – a szellemekhez való könyörgés.

Vallási gyakorlatuk közösségi szertartásokban nyilvánul meg, aminek során dobok, hangszerrek és éneklés kísérete mellett addig táncolnak, míg önkívületi állapotba esnek. Ebben az állapotban hiszik, hogy szellemek költöznek beléjük, akiktől megoldást nyernek a mindennapi élet problémáira: érzelmeik kezelésére, konfliktusaik megoldására, stb.

Alaszkai inuit (eszkimó) család. Az inuit lakosság teljes (alaszka, grönlandi és kanadai) létszáma napjainkban kb. 150 ezer

Noha ezeknek a vallásoknak egyes praktikáit (szellemekkel való kommunikáció, jóslás, transzcendens meditáció, transzállapot indukálása zene, izgalom, kábítószerek által, és egyebek) a New Age divatja révén modern világunk is alkalmazza, mégis tudjuk, hogy ezeket az eszközök kigondolója Sátán, aki nagyszerűen kihasználja őket arra, hogy félrevezesse, és hatalmában tartsa az embereket. A Biblia ellenzi ezeknek bármilyen nemű gyakorlatát.

Ausztrália

Az **ausztrál** törzsek vallása az úgynevezett *álomidő* világnéze-

ten alapszik. Az álomidő egy téren és időn túl létező hely, ahol minden élőlény egyszerre létezik. Születéskor egy ott élő lény átjön ebbe a világba, halálakor pedig visszatér oda, és ebbe a világba kalandozik el az is, aki álmodik, vagy valamilyen kábítószert hatása alatt van. Minden, ami most létezik, örökre rögzítve volt a mitikus múltban, és az élőknek mindössze annyi a feladatuk, hogy a világ fennmaradásának érdekében engedelmességeskedjenek az Álmodozás törvényének, és helyesen végezzék el azokat a rituálékat, amelyekről az egyéni és társadalmi létük függ.

A szakrális rituálék hatalmas teret biztosítanak az esztétikai kifejezésnek, különösen a bonyolult táncmozdulatokkal történő drámai előadásokban. Történeteik nemcsak festett vagy vésett képek formájában díszítik be élőhelyüket, hanem írott könyvek is vannak. Az eleve-elrendelés (a felsőbb szellemi hatalom által előre megírt, meghatározott élet/sors/történelem) tana bekerült ugyan egyes keresztény vallásokba is, de ennek eredete nem biblikus. A Biblia Istenéről, aki mindenkit egyformán szeret, elképzelhetetlen, hogy egyeseket szándékosan gonosznak teremtené, hogy azok majd a Gonosz céljait szolgálják.

Észak-Amerika

Észak-Amerika őslakosai (az indiánok) vallásáról nem sokat lehet tudni, mivel a kontinens meghódítása óta egy része kihalt, a megmaradt vallások legismertebbjei pedig keresztény elemeket vettek át. Elveszített élőhelyük miatt vallásuk központi üzenete egy nemsokára elközelgő vég, ami földjüket visszanyerését hozza magával. Annyit azonban tudni lehet, hogy némelyik indián már a kereszténység befolyása előtt ismerte a teremtő Istent, aki precíz tervezéssel teremtette meg az embert és adott bölcsességet neki, míg mások szerint a teremtő csak egy a sok isten közül, aki nem is mindenható, jónak sem minden esetben jó, és cselekedetei sem mindig bölcsességéből fakadnak.

Az indiánok kultúrájában nagyon fontos szerepe van a földrajzi helynek. Minden helynek megvannak a maga szokásai, nyelve, eredetüket is az adott hely történetével tartják emlékeztetben. Nem véletlen tehát,

Totemoszlop Alaszkában

hogy a régi vallásaik is, amiből néhány még ma is létezik, az adott helyhez és annak szokásaihoz kötődnek. Hitéletükben fontosabb a ceremóniákban való részvétel, mint a hitvallás, így legtöbb esetben teljesen hiányoznak a vallásból a hitelvek, a magyarázatok. Vallásukra ugyancsak az animizmus és a sámánizmus jellemző.

Alaszka, Kanada és Grönland eredeti lakói az inuit valláshoz tartoznak. Világszemléletük a következő: a világegyetemet nem uralja senki, és rossz cselekedteikért nem jár büntetés sem ebben az életben, sem a halál után. Mégis, nemzedékeken át örökölt szabályait szigorúan betartják anélkül, hogy valaha is feltennék a kérdést: „Miért?” Az életben sok „Miért?” kérdésre nem lehet megadni a választ, főleg az olyan zord körülmények közt élő emberek esetében, mint az eszkimók, így a nehéz élet megtanította őket arra, hogy ne a miért-ekre keressék a választ, hanem elfogadva a körülményeket és az örökölt hagyományt, mindent megtegyenek a túlélésért.

Az élet-halál kérdéseivel nem foglalkoznak, azt viszont elfogadhatatlannak tartják, hogy a halállal megszűnik a létezés. Valahol, valamilyen formában folytatódik az élet tovább. Mítoszuk szerint régen nem is létezett halál, de egy idős asszony, akinek erő volt a szavában, a túlnépesedés miatt elkezdett kiáltani, kérve, hogy az emberek halhassanak meg, mert már nem férnek el egymástól.

(Megjegyzés:

Ázsia, Óceánia és Közép- meg Dél-Amerika törzsi vallásairól egy következő cikkben írunk majd.)

Arizonai navahó asszony gyermekével (1941). A navahó indiánok Utah, New Mexico, Arizona és Colorado államok területén élnek az Egyesült Államokban. Jelenlegi számuk 400 ezer

Ősiek, vagy sem?

Egyes kutatók véleménye szerint ezek az emberi történelem legősibb vallásai, amiket a primitív világszemlélet és az ösztön hozott létre, e hiedelmek megmaradása pedig annak köszönhető, hogy ezek a törzsek a fejlődő világtól elszigetelődve éltek, és nem volt rájuk befolyással sem a kereszténység, sem az iszlám, sem bármely más nagy világvallás és filozófia. Ez igaz lenne? Ha hiszünk az evolúciós elméletben, akkor helyén való lehetne a magyarázat.

Azonban a Bibliában arról olvasunk, hogy már az első megteremtett emberpár ismerte Istent és azokat a szabályokat, amik a megteremtett világ harmóniáját biztosítják. A vízözönt követő újrakezdetkor Noéről és családjáról ugyanezt mondhatjuk. Akkor honnan származnak ezek a vallások? Az engedetlenség, a lázadás az, ami elszakítja az embert Istentől.

A bűn problémája sok fejtörést okoz a gondolkodó embernek. Miért teszem néha éppen azt, amit nem akarok? Miért rossz valami, amit pedig én szeretek? Ha megbántam valamit, miért szenvedek, gyöttrődök még mindig miatta?

Isten már a bűnbeesés után megmutatta az emberpárnak, hogy létezik egy megváltási terv, és van megoldás. Isten azt várja el, hogy higgyünk Neki. Az életben sok olyan probléma lehet, amire nem kapunk választ, de ha hiszünk benne, és átadjuk életünket, hogy Ő vezesse azt, akkor jövőnk biztonságban van.

Sajnos, a lázadás mestere, Sátán a félrevezetés módszereivel elhinti az emberekben a kételkedés magját. Akikben e mag megfog, azok megkérdőjelezzik Isten jóságát. Isten pusztulástól óvó parancsolatát elvetik, és saját kívánságaik átveszik az uralmat életük felett. Inkább a hitüket formálják saját életükhöz, minthogy belássák rossz szokásaik, vágyaik helytelenségét.

Choctaw (csakta) indiánok egy 1847-beli festményen. A choctaw törzs lakterülete Mississippi, Oklahoma, és Louisiana állam. Létszámuk ma kb. 200 ezer

Ádám és Éva gyermeke, Kain elfordult a helyes imádati módtól, és látva Isten elutasítását, bosszúból megölte testvérét, a hűséges Ábelt. A Kain életében még „kicsi,” de a nemzedékek során egyre nagyobb büszkeség és lázadás melegágya volt a hamis vallásoknak. A gonoszság annyira elszaporodott, hogy Istennek vízözön által kellett ezt megállítania. Ám ez esemény után Isten ígéretet tett, hogy többet nem fog vízözönt bocsájtani a Földre, mégis rövid időn belül az emberek újból lázadni kezdtek Ellene.

Ezért a Babel tornya építésénél Isten újból beavatkozott, és számos nyelvet alkotva, szétszórta az emberiséget. Ekkor nemcsak nemzetek és fajok jöttek létre a világ kontinensein, hanem elfeledve az eredeti, igaz vallást, különböző világszemléletek, filozófiák, új vallások is.

Isten szeretete és irgalma nem múlik el akkor sem, ha az emberek újból és újból fellázadnak el-

lene. Ígéretéhez hűen nem pusztította el újból a Földet, hanem kegyelmében azt szeretné, hogy mindenki megtérjen. Kinyilatkoztatta Szent Igéjét az emberiség számára, hogy az emberek ne tévelyegjenek a saját maguk által összekovácsolt vallásaikban, hanem ismerjék meg Őt, a Mindenhatót.

Kegyelme által minden időben lelki világosságot árasztott az emberiségnek. Fia által nemcsak megváltott minket, hanem arra hív, hogy kövessük akaratát. Szent Szava mindannyiunk számára elérhető, és érthető.

Következtetés

Tehát nem Isten hagyta magára az emberiséget, hanem az ember fordult el Tőle, olyannyira, hogy már Teremtője jellemét sem ismeri. Az etnikai vallások megszületése az igaz Isten elutasításának a következménye. Elfordulva Tőle, az ember kénytelen saját magyarázatot kitalálnia az

élet bonyolult kérdéseire, olyanokra, mint pl. az élet eredete, a halál, a szenvedés, a fennmaradás, stb.

Mi keresztények tudjuk, hogy Jézus egyik fő célja az volt, hogy bemutassa az embereknek Isten szeretetét, aki minden teremtett lényéről gondoskodik. Ő annyira szereti az embert, hogy saját Fiát adta áldozatul érte, hogy aki hisz benne, ne szenvedje el méltó büntetését, hanem élhessen örökké az újjáteremtett Földön.

A földi javak utáni hajsza azonban eltereli figyelmünket Isten vezetésétől és áttereli a hangsúlyt a haszontalan, múlandó dolgokra. Ezzel kapcsolatban Jézus arra szólít minket, hogy hitéletünk ne szűküljön le a megélhetésért és a javakért való könyörgésre, hanem tekintsünk túl ezeken, és készüljünk arra az örök világra, ami hamarosan elközeleget.

Az ember, félve a holnapi naptól, esetleg kíváncsiságból, vagy nyereségvágyból szeretné ismeri a jövőt. De ezt csak Isten tudja, ezért hát bízzuk nyugodtan Őrá magunkat. Csakhogy itt Sátán is megpróbál színre lépni. A horoszkópok, a jóslások különböző fajtái (kártyavetés, álmoskönyv, varázsgömb, számmisztika, stb.), a halottak állítólagos lelkeinek visszahívása és megkérdezése révén az Ellenség sikeresen félrevezeti és uralma alatt tartja a Szentírást nem ismerő, vagy az azt elutasító embereket.

László Attila, Kolozsvár

A végidő próféciai (9. rész)

A gonoszok elpusztulása és az új föld

Az örök gyötrelem problémája

Bevezető

Sorozatunk előbbi részét három igeverssel zártuk:

„Akkor szól majd az ő bal keze felől állókhoz is: Távozzatok tőlem, ti átkozottak, **az örök tűzre**, amely az ördögnek és az ő angyalainak készítettett.” (Máté 25:41)

„És az ördög, aki elhitette őket, vetteték a tűz és kénkö tavába, ahol van a fenevad és a hamis próféta; és kínoztatnak éjjel és nappal örökkön örökké.” (Jelenések 20:10)

„**És az ő kínlódásuknak füstje felmegy** örökkön örökké; és nem lesz nyugalomuk éjjel és nappal, akik imádják a fenevadat és annak képét, és ha valaki az ő nevének bélyegét felveszi.” (Jelenések 14:11)

Ezek szerint létezni fog örök, vagyis végtelen évmilliárdokig tartó gyötrelem, mellyel Isten a megtérést visszautasító bűnösöket sújtja?

A halál valóban halál?

Ugyancsak az előbbi cikkünkben azt olvastuk, hogy a tűztő **a második halál**:

„És ha valaki nem tállatott beírva az életnek könyvében, a tűznek tavába vetteték.” (Jelenések 20:15) „Ez a **második halál**, a tűznek tava.” (14. vers)

És egy másik vers ugyanerről:

„A gyáváknak pedig és hiteleneknek, és útálatosoknak és gyilkosoknak, és paráznáknak és bűbajosoknak, és bálványimádóknak és minden hazugoknak, azoknak része a tűzzel és kénkövel égő tóban lesz, ami a **második halál.**” (Jelenések 21:8)

Meg kell hát értenünk, mit jelent a Biblia alapján az, hogy „halál”? Ahogy az összes pogány valóság állítja, valójában a halál mégis egyfajta élet, egy tudatos állapot, valahol, egy másik dimenzióban?

Mi a Szentírás tanítása erről?

A halálról elsősorban azt írja a Biblia, hogy az egy **nem tudatos** állapot:

„Mert az élők tudják, hogy meghalnak; de **a halottak sem-**

mit nem tudnak, (...) mert semmi cselekedet, okoskodás, tudomány és bölcsesség nincs a Seolban, ahová menendő vagy.” (Prédikátor 9:7–12)

Másrészt, az utolsó ítéletet elszenvedők, amint már említettük, a mennyből alászálló Szent Jeruzsálem körül, vagyis a mai Közel-Kelet országainak területén kapják meg büntetésüket. Ha ezen gyötrelem sosem érne véget, ez azt jelentené, hogy a sok-sok milliárd ember fájdalom és jajkiáltása állandósulna e nagy kiterjedésű zónában, és szüntelen velejárója lenne az újjáteremtett Földnek és az örök életnek. Csakhogy, a Bibliában ezt olvassuk:

„És hallék nagy szózatot, amely ezt mondja vala az égből: Ímé az Isten sátora az emberekkel van, és velök lakozik, és azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök.

És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemeikről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, **sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé**, mert az elsők elmúltak.” (Jelenések 21:3–4)

Isten szent tüze végül megsemmisíti a bűneikhez ragaszkodókat.
Erdőtűz Montana államban

Az összes pogány néphez hasonlóan, az egyiptomiak is úgy hitték, hogy a lélek a test halála után tovább él. Egy Giza mellett nemrég feltárt, kútszerű sírból előkerült, és az i.e. 5. századból származó szarkofágok

Tehát, sem jajkiáltás, sem fájdalom nem lesz többé az újjáteremtett Föld-bolygón, a Világegyetem új központjában, ahol Isten együtt fog lakozni népével. Akkor pedig hol ég majd az örök tűz, vég nélkül kínozva a gyötrődők milliárdjait?

Hogyan értelmezzük hát az örök tűzről és az örökkön-örökké való kínoztatásról szóló igeverseket?

A látszólagos ellentmondás feloldása az „örök” szó magyarázatában rejlik.

Örök – és mégis véges?

Júdás apostol¹ levelében ezt olvashatjuk:

„... Sodoma és Gomora és a körülöttök lévő városok is, amelyek azokhoz hasonlóan paráználkodtak, és más test után jártak, például vannak előttünk, **örök tűznek** büntetését szenvedvén.” (Júdás levele 7. vers)

¹ Júdás apostolról olvasva természetesen nem az áruló, és már az Úr kereszthalálát megelőzően öngyilkossá lett Iskarióti Júdásra kell gondolnunk, hanem valószínűleg az Úr Jézusnak a nevelőapjától, Józseftől származó, egyik, ugyancsak tanítvánná lett (mostoha) testvére.

E sorok megírásakor, az első században, a Szodomát és a többi romlott várost kétezer évvel azelőtt elégető égi tűz már réges-régen kialudt. Az Ige mégis „örök tűz” büntetéséről beszél. Ezt csak úgy magyarázhatjuk, ha az örök tűz fogalmát itt örök érvényűként, avagy *mindörökre* megsemmisítőként értjük.

Az „örök” szó egy másik vonását az alábbi, a rabszolgaságot szabályozó versekből láthatjuk:

„De ha a szolga azt mondaná: Szeretem az én uramat, az én feleségemet és fiaimat, nem akarok felszabadulni: akkor vigye őt az ő ura a bírák elé, és állítsa az ajtóhoz vagy az ajtófélféhez, és az ő ura fúrja által az ő fülét árral; és szolgálja őt **mindörökké.**” (2 Mózés 21:5–6)

Az ókori társadalom körülményei között (és a szívük keménysége miatt) Isten megengedte népének azt, hogy az eladósdott, leszegényedett emberek, tartozásuk fejében eladják magukat rabszolgának. Ugyanakkor, az ilyenekkel könyörületesen kellett bánni, és a legelső szombatévben (minden hetedik év ilyen volt) azonnal szabadon kellett őket engedni. Azonban, ha az illető megszerette gazdáját, és ott akart ma-

radni, akkor rabszolgává lehetett *mindörökre* – azaz természetesen a haláláig.

Nálunk is azt ígéri a szerelmes legény a feleségül megkért lánynak: *Mindörökké szeretni foglak!* – vagyis, holtomiglan-holtodiglan, *amíg csak élnek.*

Egy másik példa az ároni papságé. Az Úr így szólt Mózeshez a pusztában, az egyiptomi kivonulás után:

„És övezd körül őket övvel, Áront és az ő fiait, és tégy a fejükre süvegeket is, hogy övék legyen a papság **örök rendelés** szerint. Így iktasd be tisztókba Áront és fiait.”

„És kend fel őket (azaz Áron fiait), amint az ő atyjokat felkenéd, hogy legyenek papjaim, és lészen az ő megkenetésök nékik **örökös papság**, az ő nemzetségökben.” (2 Mózés 29:9, 40:15)

Az itt említett „örök rendelés” és „örökös papság” is csak egy kb. 1500 éves időszakra vonatkozott, egészen Jézus golgotai áldozatáig, amikor is Isten jól tudta, hogy meg fog szűnni az ószövetségi áldozati rendtartás az ároni és a lévita papsággal együtt.

Tehát: az örök szó fogalmának sajátossága maga után vonja azt, hogy **a múlandó emberi vagy földi dolgok esetében az örök az illető személy, vagy rendtartás, stb. meglétéig fennálló állapotot írja le, míg az Istenhez kapcsolódó, csak Tőle függő dolgok lesznek azok, amelyek soha véget nem érnek.**

Ilyen például az Ő örök szeretete, az Általa adományozott örök élet, avagy az Ő öröktől fogva való létezése.

„... mert örökkévaló szeretettel szerettelek téged, azért terjesztetem reád az én irgalmasságomat.” (Jeremiás 31:3)

„És én örök életet adok nékik; és soha örökké el nem vesznek, és

senki ki nem ragadja őket az én kezemből.” (János 10:28)

„Minekelőtte hegyek lettek és föld és világ formáltaték, öröktől fogva mindörökké te vagy Isten.” (Zsoltár 90:2)

És még valami. Figyeljük meg az alábbi verseket, amelyekben a Biblia a gonoszok megsemmisülését sugallja, és nem azoknak gyötrődésben való, véget nem érő életét.

„Mert ímé, eljön a nap, lángoló, mint a sütő-kemence, és olyanná lesz minden kevély és minden gonosztevő, mint a pozdorja, és megégeti őket az eljövendő nap, azt mondja a Seregeknek Ura, amely nem hagy rajtok gyökeret, sem ágat.” (Malakiás 4:1)

Sőt mi több, maga Sátán is megszűnik létezni, azaz soha többé nem lesz. Hát akkor a követői, akik hozzá képest kevésbé bűnösök! Erről így szól az Ezékielnek adott prófécia:

„Vétkeid sokaságával kereskedésed hamisságában megfertéztetted szenthelyeidet; azért tüzet hoztam ki belsődből, ez emésztett meg téged; és **tevélek hamuvá** a földön mindenek láttára, akik reád néznek.

Mindnyájan, akik ismertek a népek közt, elborzadnak miattad; rémségessé lettél, **s többé örökké nem leszel!**” (Ezékiel 28:18–19)²

Feltétel nélküli örök élet?

A pogány görög, egyiptomi, babiloni, perzsa, stb. gondolkodás szerint az ember lelke képes a testtől különálló életre. A lélek túléli a test halálát, és valamilyen régiókban tovább létezik. E

² E bibliai rész egy jelképes ének Tírusz királyáról, azonban látható, hogy valójában a mögötte álló Sátánról beszél: „Valál felkent, oltalmazó kérub (...) Isten hegyén valál...” (14. vers)

gondolat szivárgott be az évszázadok során a tiszta bibliai tanítástól lassan eltávolodó kereszténységbe.

Néhány évvel ezelőtt felfigyeltem egy protestáns írótól származó könyv címére: *Hol töltöd az örökkévalóságot?*

Már a címből is kiderül a háttérben húzódó gondolat: mindenkinek örök élete van, csak hogy egyesek a mennyben, mások pedig a pokolban töltik azt.

Számos gondolkodó ember botránkozott meg az idők folyamán az ilyen módon felvázolt Isten jellemében: rendkívüli kegyetlenségre vallana az, ha Ő egy bármilyen gonosz, de végül is csupán néhány évtizedig tartó bűnös életért végtelen milliárd évekig tartó gyötrellemmel fizetne. Ezt esetleg Sátán tenné meg szívesen, de nem a könyörülő Atyánk.

Lássuk, mit mond erről a Biblia?

Valóban könyörületes a mi Istenünk?

A jólismert evangéliumi igehely, a János 3:16 ekként tesz bizonyosságot:

„Mert úgy szerette Isten e világot, hogy az ő egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete legyen.”

Figyeljük meg, mit mond az Ige: „hogy valaki hiszen ő benne, el ne vesszen, **hanem** örök élete legyen.” Tehát nem **bárhogyan** van örök életünk, hanem **csak akkor, ha hiszünk Őbenne** (természetesen élő, engedelmességet gyümölcsöző, és nem önmagában megholt hittel).³

Erre egyesek azt szokták mondani hogy itt az *elveszni* szó a pok-

³ „Akarod-e pedig tudni, te hiábavaló ember, hogy a hit cselekedetek nélkül megholt?” (Jakab 2:20)

A Földet megtisztító, végső tűz még a vulkán lávájánál is forróbb: maguk a kémiai elemek is felbomlanak

lot, az örök kárhozatot, vagyis az örök időkön át tartó gyötrelmet jelenti, Isten arcától távol. Más szavakkal, ugyancsak örök életet, csakhogy fájdalmak, szenvedések közepette.

De ezt helytelen így beállítani. Az igevers azt mondja: „el ne veszzen, **hanem** örök élete legyen.” Itt az örök élet az elveszés **ellentétéként** van beállítva, tehát nem lehet azt mondani, hogy az elveszés is ugyancsak örök életet jelent.

Egy másik vers a Róma 6:23:

„Mert a bűn zsoldja a *halál*, az Isten kegyelmi ajándéka **pedig** az örök élet a mi Urunk Krisztus Jézusban.”

Itt megint csak ellentétbe állított fogalmakról van szó: kegyelemből üdvözülünk, vagyis kapjuk Jézus által ajándékba a meg nem érdemelt örök életet – avagy,

saját döntésünk folytán elesünk ettől, s ez esetben a halál lesz a részünk, mely a bűnös életünk jogos fizetsége, azaz zsoldja.

Halál – vagy örök élet: ez itt a kérdés, és nem örök élet mindenképpen, ilyen vagy olyan formában.

Akik ezt a verset félre szokták érteni, azok úgy gondolják, hogy az itt említett halál az első halál, amelyben eddig, két kivétellel,⁴ mindenki részesült, akinek eljött az ideje. Csakhogy ez nem a bűn zsoldja, hanem következménye – jókra és rosszakra egyaránt elhatva, megtéréstől függetlenül.

Ám ha logikusan következtetünk, a Róma 6:23 az örök élet ellentétéről, vagyis a Jelenések

⁴ Énókról és Illésről van szó, akik mindketten élve ragadtattak el a földről, anélkül hogy a halált megízlelték volna (lásd 1 Mózes 5:24 és 2 Királyok 2:1,11 verseit).

21:8-ban említett második halálról beszél.

Isten tehát valóban könyörületes. Az Ő szeretetét tükrözi az üdvözültek kegyelemből kapott örök élete, de ugyanígy az is, hogy az Őt elutasítókat sem veti alá vég nélküli gyötrelmek, hanem amiután szembesültek bűneik igazságos büntetésével, egy rövid idő múlva visszafordíthatatlanul megsemmisülnek.

De mi történik azután?

Felbomlás és újjáépítés

Miután az elkárhozottak nincsenek többé, az utolsó idők eseményei és a hét csapás miatt tönkrement, s az addig ezer éven át pusztán állt Földet (miközben a megváltottak a Szent Városból biztonságban szemlélik mind ezt) most Isten a földkéreg leg-

Az újjáteremtett földön az itteni legmegragadóbb tájaknál is sokkal szebbek várnak ránk

Az örök országban csodálatos hajlékokban, felhőtlen boldogságban lakozunk majd. Bibury ódon falva az angliai Gloucester grófságban

mélyebb pontjáig – amíg csak a bűnös ember megfertőzte azt – elégeti, a megromlott, egészségtelenné vált atmoszférával együtt, kémiai elemeire bontva le mindent, hogy ezután újraalkothassa sokat szenvedett bolygónkat.

Íme, mint írja le mindezt, a Szentlélektől ihletve, Péter apostol:

„Az Úr napja pedig úgy jó majd el, mint éjjeli tolvaj, amikor az egek ropogva elmúlnak, az elemek pedig megégve felbomlanak, és a föld és a rajta lévő dolgok is megégnék.

Mivelhogy azért mindezek felbomlanak, milyeneknek kell lennetek néktek szent életben és kegyességben, akik várjátok és sóvárogjátok az Isten napjának eljövetelét, amelyért az egek tűzbe borulva felbomlanak, és az elemek égve megolvadnak!

De új eget és új földet várunk az ő ígérete szerint, amelyekben igazság lakozik.” (2 Péter 3:10–13)

Majd pedig János apostol:

„Ezután láték új eget és új földet; mert az első ég és az első föld elmúlt vala; és a tenger többé nem vala.” (Jelenések 21:1)

Az új ég és az új föld! Menynyi sóhaj, vágy és ima szállt fel a Világegyetem trónusa felé, azok szívéből, akik az Édenkertből való kiűzetés óta ezt a csodás új országot látni óhajtották!

Kedves Olvasók!

Megérte és megéri továbbra is teljesen a mi végtelenül szerető Istenünkbe helyezni bizalmunkat, Aki „... hosszan tűr érettünk, nem akarván, hogy némelyek elveszsenek, hanem hogy mindenki megtérésre jusson” (2 Péter 3:9), és Akiról meg van írva:

„Amiket szem nem látott, fül nem hallott és embernek szíve meg se gondolt, amiket Isten készített az őt szeretőknek.” (1 Korintus 2:9)

Vajon mit készített számodra, számomra már itt, e földön, az Ővele való szüntelen járás rejtekében és biztonságában?

És majdan, a Szent Városban, ahol őrzőangyalaink alig várják már, hogy a nevünkre szóló hajlékokba bevezessenek?

És később, az újjáteremtett Földön?

Milyen lesz ez az Új Világ?

Az újjáteremtett Föld

János apostol, a Szentlélektől ihletve, és az emberi nyelv véges voltával küzdve, betekintést próbál nyújtani a világba nekünk, a betegség, szenvedés és halál országa lakóinak:

„Ímé az Isten sátora az emberekkel van, és velök lakozik, és

azok az ő népei lesznek, és maga az Isten lesz velök, az ő Istenök.

„És az Isten eltöröl minden könnyet az ő szemekről; és a halál nem lesz többé; sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom nem lesz többé, mert az elsők elmúltak.”

„És megmutatá nékem az élet vizének tiszta folyóját, amely ragyogó vala, mint a kristály, az Istennek és a Báránynak királyiszekéből jövéni ki, az ő utcájának közepén. És a folyóvízen innen és túl életnek fája vala, mely tizenkét gyümölcsöt terem vala, minden hónapban meghozván gyümölcsét; és levelei a pogányok gyógyítására valók.

És semmi elátkozott nem lesz többé; és az Istennek és a Báránynak királyiszéke benne lesz; és az ő szolgálói szolgálnak néki;

És látják az ő orcáját; és az ő neve homlokukon lesz.

És ott éjszaka nem lesz; és nem lesz szükségök szövétnekre és napvilágra; mert az Úr Isten világosítja meg őket, és országolnak örökkön örökké.” (Jelenések 21:3–4, 22:1–5)

Igen, mintha Isten ezt akarná nekünk üzeni:

– Még egy kis ideig tartsatok ki, szeretett gyermekeim! Meglátjátok, nemsokára minden jóra fordul! Én vagyok a záloga annak, hogy többé semmiféle baj vagy bánat nem érhet titeket...!

Kedves Olvasók!

Milyen csodálatos lesz az a nap, amikor a Bárány seregében az Élet Fájának gyümölcseihez járulhatunk a kimondhatatlan boldogság, és a legteljesebb szabadság földjén!

Ahol alázatos, szelíd Megváltónk mindent beárnyozó jelenlétében, véget nem érő korszakokon át szárnyalhatunk az Átala teremtett, büntelen, lakott világokban – szüntelen fejlődve, Tőle tanulva, és Vele alkotva meg a legcsodálatosabb, örök műveket.

„Ezt mondja, aki ezekről bizonyosságot tesz: Bizony hamar eljövök. Ámen, bizony jövel Uram Jézus!” (Jelenések 22:20)

(Vége)

Jancsó Erik, Kolozsvár

A Teremtés bizonyítékai (4. rész)

Az erkölcsi érv

Világunkban a rossznak számos megnyilvánulását szemlélhetjük: lopás, rablás, csalás, nemi erőszak, gyűlölködés, gyilkos-

ság és háború sújtja földünket. Az emberi lény vadállatként tud viselkedni társaival. Mégis, úgy tűnik, van valami bennünk, ami

A még romlatlan gyermek ártatlansága, vonzó jelleme is azt bizonyítja, hogy nem egy véres dzsungelharc végtermékei, hanem a szerető Isten alkotásai vagyunk

ellene szegül a gonosz tettek elkövetésének. Ezt a titokzatos hangot a lelkiismeret szavának nevezzük.

Sztálin emlékirataiból tudjuk, hogy e rettenetes, ördögöktől uralt, értelmetlen módon pusztító ember is küzdött az elfojtott, de feléledni próbáló lelkiismeretével. Panaszolja, hogy némelykor nehéz volt a legjobb, benne bízó barátait megölni, és elmeséli, hogy milyen módszerekkel próbálta képzetében visszataszítóknak lefesteni őket, hogy azután kiadhassa pribékjeinek a gyilkos parancsot.

De honnan jön ez a hang? Hogyha az evolúcióelmélet lenne igaz, mely szerint a fejlődés motorja a természetes szelekció – melynek keretében a legerősebb, legkegyetlenebb egyedek túlélése a tét –, akkor a mára kiszelektálódott élőlényekből, beleértve az embert is, már régen ki kellett volna vesznie bármi-

A Nap fényéből, a növények zöld klorofillja segítségével az életet biztosító glükóz és oxigén termelődik

lyen irgalomnak és könyörületnek.

Mégis, habár a gonosz erők elszántan küzdenek ellenük, továbbra is fellelhetők körünkben a pusztaság túlélés szempontjából érthetetlen erények: a jóság, önfeláldozás, becsületesség, megbocsátás, gyöngédség – vagyis a szeretet számos megnyilvánulási formája.

Honnan jönnek ezek?

Ezen erények az isteni működés következményei bennünk. Isten nem hagyott el: a Szentlélek hangja szól hozzánk a lelkiismeretünkön keresztül.

Nemrég néhány hónapos unokámra tekintettem. Ha valaki rámosolyog, azonnal visszamosolyog rá, a legártatlanabb szeretettel. Jelenléte bearanyozza a szobát. Érezzük-e, hogy minden ilyen kis, új lénynek a belsejében

egy szerető hatalom munkálkodik? Mi is ilyenek voltunk valamikor, és Sátánnak sok munkájába telt, hogy elrontson, lezüllesszen minket. De Isten visszavár. Ő megérti a helyzetet, amiben vagyunk, és vágyat gerjeszt bennünk valami jobbra. Mert Ő gyönyörködik a megbocsátásban, és szeretné, ha mind visszatérnénk a boldog, büntelen kezdetekhez.

Szeretnéd-e ma újratekdeni az életed, Istennel?

A mozgás érve

A tudósok régi vágyálma a *perpetuum mobile*, vagyis az örökmozgó szerkezet feltalálása. Egy olyan gépről lenne szó, amely külső beavatkozás hiányában, tehát anélkül, hogy valahonnan újabb és újabb energiaforrással töltenék fel, mégis állandóan működne. Ez a mai tudomány alapján nem

lehetséges, hiszen a mozgás, az erő kifejtés energiát igényel, amit állandóan pótolni kell.

Csakhogy, az ember évezredek óta éjjelenként feltekint az égboltra, és ott látja a rengeteg csillagot. A Földről látható égbolt képe nem rögzített: más a csillagok és bolygók téli, és a más a nyári felállása. De miért?

A csillagászat régi tudomány. Mára kiderítette, hogy a hatalmas Világegyetem állandóan mozgásban van. Keringenek a holdak bolygók körül, ugyanígy a bolygók (a miénk is) napjaik körül, de keringenek a naprendszer is. A mi Naprendszerünk, a maga nyolc bolygójával, 230 km/másodperc sebességgel kering a mi csillagrendszerünk (galaxisunk), a Tejútrendszer központja körül. Ezek szerint 230 millió év kellene ahhoz, hogy egy teljes kört megtegyen. De forognak a csillag-

rendszerek is tengelyük körül, és mozognak egymáshoz képest is, mivel az egész világegyetem tágul.

Jelen ismereteink szerint csak a mi galaxisunkban kb. 100–400 milliárd, a Napunkhoz hasonló csillag lehet, és kb. ugyanennyi bolygóra is gyanakszanak. A Világegyetem galaxisainak számát pedig kb. 2 ezer milliárdra teszik, az eddigi megfigyelési technikák alapján.

Arról már beszéltünk, menyire lehetetlen elképzelés az, hogy e felfoghatatlanul hatalmas, pontosan keringő óramű magától, méghozzá a semmiből jöjjön létre. De ezen felül itt van a mozgás problémája is: mi, vagy jobban mondva, ki tartja mozgásban mindezt?

Az ateista tudomány megkapta rá a választ: „magától” mozog minden, úgy ahogy „magától” terveződött meg, és „önmagától” alkotódott meg. Tehát a rengeteg, élettelen anyag önmagát tervezte és alkotta meg a semmiből, és önmagát azóta is mozgásban tartja. Majd az élettelen anyag, a mi bolygónkon, „magától” kigondolta és megalkotta az élő szerve-

zeteket: a növény- és állatvilágot, és az embert.

Azelőtt persze pontosan kigondolt, védő atmoszféra-takaróval burkolózott be, a kozmikus sugárzás, és a világűr hője és fagyá ellen. Pedig ugyanezen ateista tudósok szerint, egy, a régészek által valahol kiásott legegyszerűbb kőszerszám, vagy vas nyílhegy is bizonyítja, hogy ott egy régi civilizáció, meg alkotó emberek voltak, hisz ugyebár, maguktól ezek nem jöhettek létre...

Másrészt, ha magától mozog valami, minden külső beavatkozás, és energiabevitel nélkül, akkor ez egy perpetuum mobile. De hát ugyanazon tudósok szerint ez nem lehetséges! Akkor talán ott van a mindenható, végtelen energiájú, minket őrző Teremtő a háttérben?

Ha a Földünk közelebb lenne a Naphoz, vagy távolabb tőle, avagy gyorsabban forogna tengelye körül – vagy akár lassabban –, az élet itt sem lenne lehetséges.

Ez volt a makrokozmosz. De mi a helyzet a sejtjeinket, meg az egész világot alkotó atomokkal? A mikrokozmoszt, a kis részecskék

világát is az állandó mozgás jellemzi. Az elektronok leírhatatlan pályákon cikáznak az atommag körül. Az atommag protonjait és neutronjait alkotó kvarkok a fény sebességével mozognak bennük. Amint az idő telik, a tudósok újabb és újabb dolgokat fedeznek fel az anyagot illetően, de a részecskék viselkedésének okát csak találgatják.

És itt is ugyanaz a kérdés: mi, vagy ki tartja állandó mozgásban a Világegyetem hihetetlen számú atomjának felfoghatatlan számú részecskéjét?

A választ a Szentírás adja meg: Az, Aki minket és mindent Teremtett.

„Miután sokszor és sokféleképpen szólt Isten hajdan az atyákhoz a próféták által, ez utolsó időkben **Fia** által szólt hozzánk, akit mindennek az örökösévé tett, aki által a világot is teremtette, aki dicsőségének visszatükröződése és valóságának képmása, **aki hatalmas szavával fenntartja a mindenséget...**” (Zsidók 1:1–3)

Gramá Ioan, lelkész,
Szászrégen, és **J.E.**

Függelék

A naprendszerünk

A mi naprendszerünk a Nap nevű csillagból, és a körülötte egy síkban keringő nyolc bolygóból, továbbá törpebolygókból (eddig kilencet fedeztek fel, úgy, mint a Plutó, Ceresz, Szedna, Erisz, stb.), és több száz holdból áll.

Naprendszerünk sugara, a központjában levő Naptól számítva 8–10 ezer milliárd km. Tehát az átmérője kétszer ennyi. A Naphoz legközelebb négy bolygó kering: legnagyobb a Föld,

majd nagyságrendben a Vénusz, a Merkúr és a Mars következik. Ezek teresztriális, azaz Föld-típusú bolygók, melyeket főleg kőzetek és fémek alkotnak (kőzetbolygók).

Ezek után következik két gázóriás, a Jupiter meg a Szaturnusz. Ezek főleg hidrogénből és héliumból állnak. Majd legvégül, a Napunktól legtávolabb két jégóriás kering: az Uranusz meg a Neptunusz. Ezen utóbbiak anya-

ga a megfagyott víz, metán, és ammónia.

Naprendszerünk tömegének 99,86 százalékát maga a Nap teszi ki. A Napunk fő anyaga, a gáz-óriásokéhoz hasonlóan ugyancsak a hidrogén (73 százalék) és a hélium (25 százalék). A Nap valódi színe fehér. Hatalmas hőjét a központjában lezajló nukleáris fúziós reakciók szolgáltatják. Az atommagfúzió olyan magreakció, melyben két kisebb atommag egyesül, egy nagyobbat eredményezve. Ha az illető atomok a vasnál könnyebbek, energia termelődik. A hidrogén és a hélium

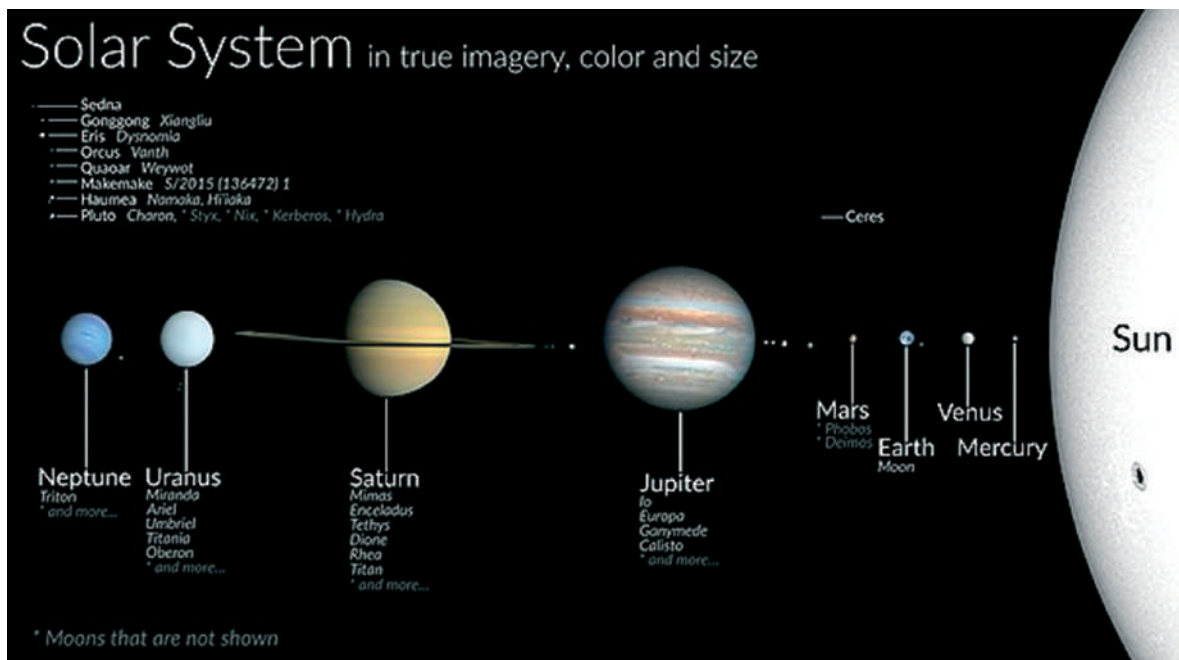
rendkívül könnyűek, és fúziójuk sok energiát szabadít fel. A Nap felszínén 5600 Celsius fok, míg a középpontjában 15 millió Celsius fok hőmérséklet uralkodik.

Hogyan ér el a Nap hője a Földünkre a világűr légüres terén át? A légüres tér nem vezeti a hőt, ám a Nap hője elektromágneses hullámok, vagyis sugárzás formájában éri el a bolygónkat.

Ezen hullámok – hasonlóan a rádióhullámokhoz – képesek az űrben terjedni. A Nap sugárzása behatol az atmoszféránkba, és legnagyobb része egyrészt mint látható fény, másrészt mint láthatatlan (infravörös) fény éri el a felszínt. Itt az anyag elnyeli, vagy visszaveri azt.

E fényhullámok jó részéből hő keletkezik, ugyanakkor a növényekben levő klorofill nevű vegyület elnyeli az őt érő fényt, hogy ezt követően, a fotoszintézis során – vizet és széndioxidot is felhasználva – a növény sejteji glükózt (cukrot) és oxigént termeljenek. A fű, a fák levelei, meg az algamezők révén tehát a napfény élelemmé és oxigénné alakul.

Milyen csodálatos Istenünk van! Ha ma kisüt a Nap,

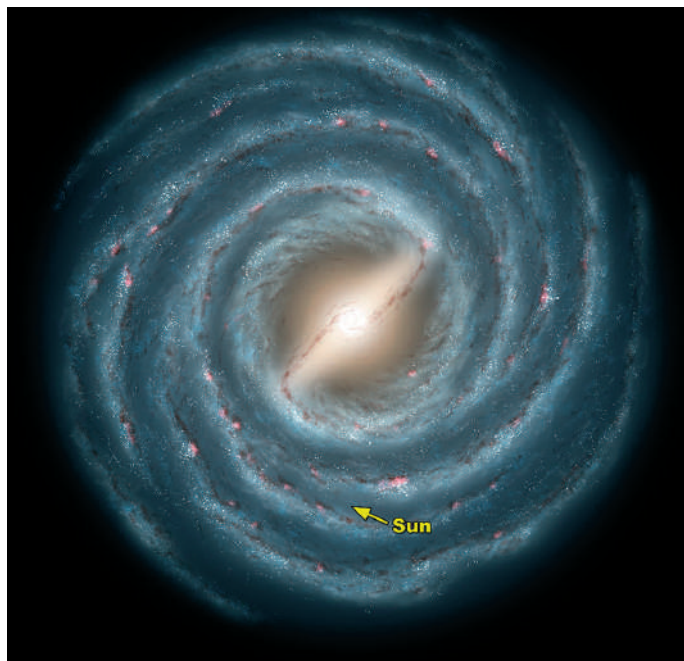

Naprendszerünk bolygói és a Nap – a méretarányok, a Naptól való távolsági sorrend és a színek valóságok, a távolságok nem

emlékezzünk meg Teremtőnk gondoskodó szeretetéről!

A csillagrendszerünk

Naprendszerünk a Tejútrendszernek nevezett galaxis (csillagrendszer) része.

A Tejútrendszer felülnézetből elképzelve, a mi Napunk hozzávetőleges pozíciójával

Tányér (korong) alakú, átmérője 87.400 fényév (más számítások szerint 97.800 fényév).

A Tejútrendszer egy küllős spirálgalaxis. A mi Napunk e korong középpontjától 27 ezer fényévre található. Tejútunk nevezték el az emberek a történelem során azt a sok, tejszerűen fehérlő csillagot, amelyet mi innen a Földről, a korongban elhelyezkedve belülről szemlélhetünk. Innen csak két spirálkar, az Orion-meg a Nyilas-kar látható.

A Tejúthoz minden nép számos legendát fűzött. Mi, magyarok, tudunk-e ilyenről...?

A Tejútrendszer közepét a por és gázfelhők miatt nem látni. De a kutatók röntgensugarakat bocsátottak ki abba az irányba, és úgy gondolják, hogy több fekete lyuk található ott, melyek minden anyagot elnyelnek. A fekete lyuk egy olyan, gravitációs összeomlásból származó téridő-tartomány,¹

¹ A téridő egy olyan négydimenziós matematikai modell, melyben a tér három dimenzióját egyesítik az idő dimenziójával.

amelyben égitestszerű szerkezet nem található, ám tömege van, és a gravitációja (tömegvonzása) olyan nagy, hogy még a fény sem képes távozni belőle.

Most pedig lássuk: vajon mit is jelent egy fényév?

A fény sebessége kb. 300 ezer km másodpercenként. Ez azt jelenti, hogy ha az Egyenlítő körül, megfelelő szögben sok-sok tükröt helyeznénk el, és egy erős fényt megvillantánánk, az illető fény egy másodperc alatt hét és félszer százguldaná körül az Egyenlítő 40 ezer kilométerét.

A fényév pedig az a távolság, amelyet a fény egy év alatt tesz

meg. Egy évben hány másodperc van? Percenként hatvan, egy órában hatvan perc, egy napban huszonnégy óra, egy évben 365 nap. Szorozzuk össze e számokat, majd mindezt szorozzuk meg a 300 ezer km-rel! A kapott érték: 9.460 milliárd km. A Nap fényének (elektromágneses hullámainak) e sebességgel 8,17 percre van szükségük, hogy Földünket elérjék.

A leggyorsabb, ember által gyártott űreszköz, a Voyager-1 űrszonda jelenleg is 61.200 km per órás, hihetetlen sebességgel távolodik Földünktől. A NASA negyvenhat évvel ezelőtt, 1977.

szeptember 5-én bocsátotta útjára. De a sebesség ezen bajnokának is 17.500 évre lenne szüksége ahhoz, hogy egyetlenegy fényévcskényi távolságot megtegyen!

Mekkora hát a galaxisunk? Hát a Világegyetem? Milyen parányiak vagyunk mi! És milyen hatalmas a mi Teremtőnk!

Bibliográfia: hu.wikipedia.org/tejutrendszer/fotoszintezis/naprendszer/magfuzio/fenysebesseg, eng.wikipedia.org/Milky_Way/Solar_System/Galaxy, serc.carleton.edu/Energy transferred from..., és további internetes oldalak.

(J. E.)

Utam Istennel

Péntek Melindának hívnak, és 1979-ben születtem körösfői református családban. Édesapám neve Péntek Béla, édesanyámé pedig Bódis Mária volt. Már felnőtt korban voltam, amikor édesanyám elmondta nekem születésem történetét. Nehéz küzdelem volt az mindkettőnk részére. Amikor a terhes édesanyámat megvizsgálták, a röntgen hibás volt, avagy az orvos nem értett elég-

gé hozzá, de a képen torznak, túl nagy fejűnek láttak engem, és ezért nem sokra becsültek.

Császármetszés mellett döntöttek, de közben annyira durván bántak velem – mert hát úgysem tartottak érdemesnek az életre – hogy már abba is belepusztulhattam volna. De Isten másképpen akarta. Megőrzött, és végül ép, egészséges baba lettem. Ami a fejméretemet illeti: vízburok

Tizenhat évesen

vette körül a fejem, és emiatt az orvosok téves diagnózist állítottak fel.

Öt éves voltam, amikor édesanyám megtérésen ment át, és felnőttkeresztység által szövetséget kötött Istennel. Egyik szomszédunk testvére volt az, aki ezt megelőzően meghívta őt a bánffy-hunyadi baptista imaházba. Én is elkezdtem odajárni édesapámmal, és nagyon jól éreztük magunkat.

Négy éves koromban szüleimmel

A bánffyújvárosi baptista imaház

Édesanyámon meglátszott a változás: emlékszem, hogy azelőtt ideges természetű volt, és kiskoromban sokszor megvert, de megtérése után sokkal türelmeesebbé vált. Így lett nekem is boldog gyermekkorom.

1994-ben, 15 éves koromban részt vettem egy keresztyén ifjúsági táborban a Hargita-hegységben. Ekkor döntöttem el azt, hogy én is átadom az életem Istennek, és így még abban az évben alá is merítkeztem – Csucsán, folyóvízben, a szabadban tartott keresztségi istentisztelet során.

Nemsokára elvégeztem az iskolát, és otthon dolgoztam a szüleimmel. Családi vállalkozásunk volt: egyéb körösfői lakosokhoz hasonlóan mi is sakk- és ékszerdobozokat készítettünk. Ám a megrendelések lassan ritkulni kezdtek, s ezért 2006-ban beköltöztem Kolozsvárra. A Cora üzletházban kaptam munkát, mint kasszánő, és eközben több helyen laktam házbérben.

2014-ben úgy éreztem, belefáradtam a városi életbe, és így ott hagyva az üzletházi munkahelyemet, hazajöttem. Arra gondoltam, hogy a Bibliában, Isten rendelése

nyomán, a régi Izráelben hat év munka után mindig egy szombatév következett, amikor is mind a föld, mind az emberek megpihentek (3 Mózes 25:2-7). Én is pihenésre, vagyis egy könnyebb megélhetésre vágytam. Nemsokára Isten ki is rendelt egy ilyen állást: kézműves termékeket árusítottam egy boltban.

Jelenleg itthon tartózkodom, édesapámat és a testvérét kell gondoznom, akik lassan megidősödtek, betegesek lettek. De továbbra is iskolába járok.

A Nagy Mester iskolájában szolgálva tanulom nap mint nap a türelmet, az alázatot, a megértést, s a nálam gyengébbek, szegényebbek iránti könyörületet. Mostani életem és munkám sem mindig könnyű. De ilyenkor eszembe szokott jutni egy gondolat:

– Azok a győztes sportolók, akik erejükön felül, magukat túlfeszítve edzenek, sportolnak. Így lehet a győztes életét élni.

Itthon a faluban csak református templom van. El szoktam ide járni, de szombatonként a kis hunyadi adventista imaházba is. Mindkét helyen növekedni tudok, s az utóbbi helyen főleg a Biblia egészségre vonatkozó tanácsait fedeztem fel.

Ez év szeptemberében édesapámmal

A körösfői református templom

Mert én úgy látom: nem a vallás számít, hanem az, hogy a bensőnkben milyenek vagyunk. Ahogyan egy szép vers is mondja:

Arany marad az arany, nem változik,
A mi szeretetünk megpróbáltatik.
Majd a nyomorúság, üldözés idején
Válík meg, hogy ki az igazi keresztény.

Anyukám sok évig tartó betegsége és korai, ezelőtt két évvel, csupán 62 évesen bekövetkezett halála mély fájdalommal járt, de tudom, hogy nemsokára találkozom majd vele az örök életben – de nem csak vele, hanem mindazokkal is, akik itt e földön az Úr Jézust szolgálták.

Jóbbal együtt vallom, s ezen igeverssel búcsúzom is tőletek, kedves olvasók:

„Mert én tudom, hogy az én Megváltóm él, és utoljára az én porom felett megáll.” (Jób 19:25)

Péntek Melinda,
Körösfő (Kalotaszeg)

Sátán 18-ik századi nagygyűlése

Bevezető

„... hogy meg ne csaljon minket a Sátán, mert jól ismerjük az ő szándékait.” (2 Korintus 2:10-11)

Pál apostol fenti szavai eszünkbe juttatják azt, hogy egy olyan élet-halál harcban, mint amibe e földön keveredtünk, nem szabad tudatlanságban lennünk az ellenség terveit, szándékait illetően.

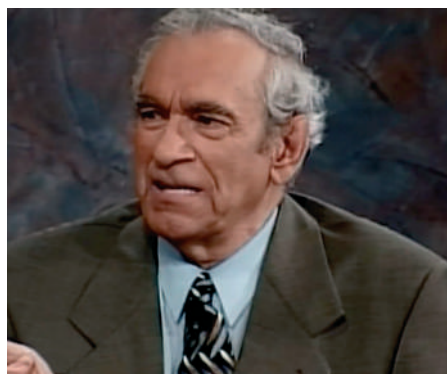
Az alábbiakban Roger Mournéu (1925–1998) kanadai francia származású szerző tapasztalatait mutatjuk be olvasóinknak.

Roger római katolikus családban nőtt fel, de fiatalkorában, főleg a purgatórium tanítása, és a halottakért pénzért mondott misék miatt hitetlenné vált. A második világháborúban két és fél éven át fűtőként a Kanadai Kereskedelmi Flottában szolgált. A támadásokban számos ismerő-

se veszett oda, ami még jobban megkeményítette szívét Isten és ember ellen.

A háború lezártaival Montrealban kapott állást. Nemsokára egy régi barátja, Roland révén különleges társaságba került, akik Montreal egyik előkelő negyedében levő házában bizonyos lelkeket, azaz isteneket imádtak. Nagyon hamar kiderült, hogy egy sátánista csoportról van szó, akiknek a nagy Mestere valójában maga Sátán, a bukott angyal. Rogernek, hozzájuk való csatlakozásáért cserében gazdagságot és hírnevet ajánlottak fel, és valóban, a lelkek természetfeletti módon el is kezdték őt segíteni.

Csakhogy nemcsak az ellenség¹ próbálta őt megnyerni magának, hanem Isten is. Ő tudta azt, hogy e fiatalember valójában

Roger Mournéu fiatalkori, és időskori fotója

¹ A héber *satan* szó jelentése: ellenfél, ellenség.

őszinte, és ismerte a Tőle való el-távolodásának hátterét. Ezért, mielőtt megtörténhetett volna a Laurentián-hegységben a már kitűzött dátumú szövetségkötése Sátánnal, egy munkatársa révén Istenről hallott, és elkezdte tanulmányozni a Bibliát.

A sátánisták halálos fenyegetései és a démonok támadásai ellenére egy idő után megkeresztelkedett, és az ima emberévé, Isten erőteljes eszközévé vált, egészen 73 éves korában bekövetkezett haláláig. Több könyvet írt, és számos tévéműsorban vett részt, leleplezve Sátán színpalak mögötti ténykedését, és bizonyítva a Szentírásban leírtak hitelességét.

A következőket az *A Trip Into the Supernatural* (Utazás a természetfeletti világba) című önéletrajzi könyvének első, 1982-es kiadásában olvashatjuk.² A negyedik fejezetben (Worship Room of the Gods – Az istenek imádati helysége) Sátán papja több mindent elárul titkaikról Rogernek és barátjának, Rolandnak.

Az itt leírtak révén a Sátán egyik rendkívül fontos stratégiájára derül fény, melyet a nagy lázadó a démoni lelkeknek a 18. század elején lezajlott nagygyűlésén mutatott be.

Íme, a könyv 44–48. oldalairól vett idézet:³

² Roger Mourneau: *A Trip Into the Supernatural*, 1982. Review and Herald Publishing Association, Hagerstown, Maryland

³ Az eredeti angol szöveg e részét a jelen cikk szerzője fordította magyar nyelvre. Az idézetben levő alcímek ugyancsak a fordítótól származnak.

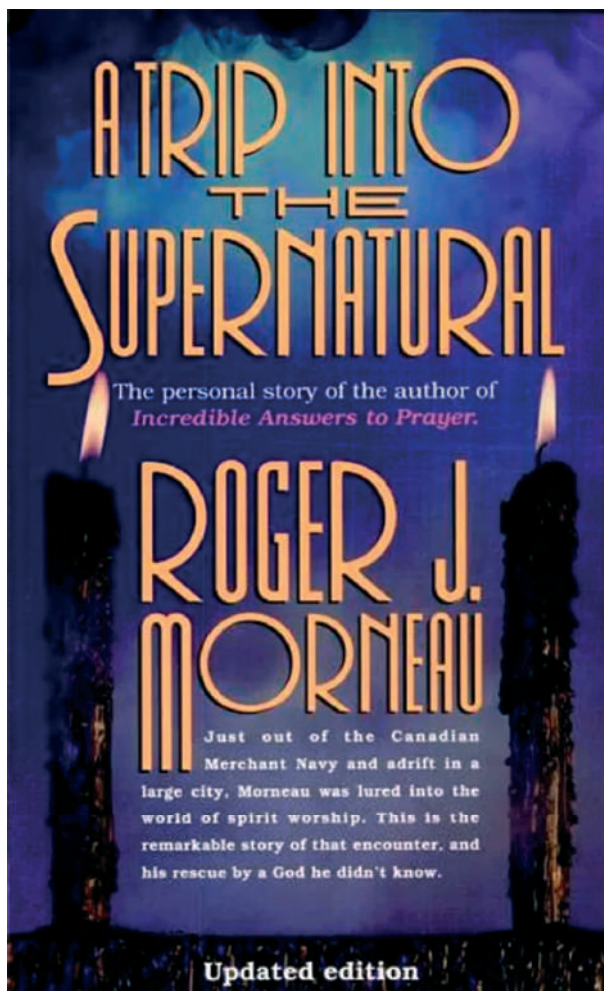
A démonok tanácskozása

„– A nagy mester – folytatta ő (vagyis a pap) – semmit sem hagy a véletlenre. Jól kifundált tervek alapján, nagy gonddal fekteti le csapdáit azért, hogy lebilincselje a halandók legbölcsebbjei millióinak az elméjét, és ekként biztosít-

tanácskozó gyűlést tartottak. Sátán előre látta azt, hogy rövid időn belül a tudományos felfedezések és a szellemi (intellektuális) megvilágosodás korát várhatják. Mindezek pedig az utolsó időkbe torkollnak, amikor is véget ér a jó és a gonosz közötti küzdelem.

– Mivel Sátán tanulmányozta a Biblia próféciait, megértette a Dániel 12:4 verséből, hogy az a végidőt írja le, amikor is „sokan ide-oda szaladnak, és a tudás növekedni fog.”⁴ Ő ekkor felismerte, hogy eljött az eszményi alkalom arra, hogy az embereket elválassza Teremtőjüktől, s ekként a Föld tömegeit a pusztulásba vezesse. (...)

– Számos megfontolást követően, a nagygyűlés lezárult, de nem azelőtt, hogy pontos terveket fektettek volna le a megtévesztést illetően – mely révén nagyszámú ember válik majd méltatlanná Krisztus királyságára. Ezáltal pedig automatikusan Sátán királyságának tagjaivá válnak. A végrehajtó bizottság ehhez egy háromrészes tervet fogadott el.

Roger Mourneau idézett könyve

sa be magának hűségüket mind a jelen világban, mind az örökkévalóságban.”

A Sátán ügye iránti elragadtatástól ragyogva, az illető folytatta beszédét arról, amit ő „lelki lényeknek e bolygón valaha is megtartott leglenyűgözőbb öszszejevetelésének” nevezett.

„– A tizennyolcadik század elején, Sátán és tanácsosai, annak érdekében, hogy felkészülhessenek a hamarosan beköszöntő iparosodási korszakra, egy nagy

A stratégia

Először is: meg kell győzni az emberi lényeket afelől, hogy Sátán és angyalai valójában nem is léteznek.

Másodszor: teljes ellenőrzést kell elérni az emberek fölött a

⁴ A Dániel 12:4 versének második része a King James bibliafordítás szerint („many shall run to and fro, and knowledge shall be increased.”) A Károli Gáspár fordítás ezt így adja vissza: „Tudakozzák majd (e könyvet) sokan, és nagyobbá lesz a tudás.”

Montreal

hipnózisnak, mint új és hasznos tudománynak a bevezetése által. Nagytudású emberek fogják a baráti (barátságosnak mutakozó) lelkek (vagy szellemek) ⁵ vezetése alatt a lélek halhatatlanságának doktrínáját terjeszteni, azáltal, hogy a hipnotikus varázslat alatt levő embereket visszaviszik az állítólagos előző életeikbe.⁶ Ezen egyének azután részletesen leírják olyan történelmi eseményeket, amelyekről semmit sem tudnának, ha nem kerültek volna transzálapotba.

És azért, hogy a megtévesztés még hatásosabb legyen, a lelkek rásegítik a hipnózisban levő személyt arra, hogy folyékonyan beszélhessen egy olyan nyelvet, amelyet azelőtt nem ismert. Ez is segíteni fog Sá-

tánnak abban, hogy nyugati világot eltávolítsa a kereszténységtől.

Harmadszor pedig Sátán terve az, hogy a Bibliát megsemmisítse, anélkül, hogy azt eltenné az útból. Mégpedig úgy, hogy az Isten

Franz Anton Mesmer

létezésének még a gondolatát is kiűzi az emberek millióinak elméjéből – az evolúcióelmélet révén.”

A megtévesztés emberi eszközei

Sátán papja ekkor elmondta, hogy mestere nagy szellemi ké-

pességű embereket választott ki terve véghezvitelére.

„– Egy osztrák orvosról van szó, Franz Mesmerről,⁷ akit Sátán felhasznált arra, hogy a hipnózist, mely addig az okkult világ játékszere volt, egy új tudománnyá alakítsa. Mesmer egy új elméletet állított fel, melyet *animális magnetizmusnak*⁸ nevezett el. A lelkek vezetése alatt Mesmer hinni kezdte azt, hogy egy titokzatos fluidum hatol át az emberi testen, mely egyes emberek számára lehetővé teszi azt, hogy erőteljes befolyásuk legyen a másik személyre.

Mire 1815-ben elkövetkezett halála, a hipnózis már szá-

⁵ Angolul: friendly spirits

⁶ Ezt a jelenséget a parapszichológia hipnotikus regresszióknak nevezi.

⁷ Franz Mesmer (1734–1815), a Bécsi Egyetemen szerzett orvosi diplomát. A róla akkor még mesmerizmusnak nevezett hipnózist vezette be az orvostudományba.

⁸ Avagy másként *életmagnetizmus* (Lebensmagnetismus). Mesmer egy olyan láthatatlan természeti erőt feltételezett ezáltal, mely minden élőlény – ember, állat, növény – sajátja.

mos európai orvos előtt tekintélyt szerzett, mint fájdalomcsillapító módszer. Ezen orvosok úgy találták, hogy az új módszer bevezetése által munkájuk hatékonyabbá vált.”

A pap ekkor elhallgatott, majd széles mosollyal hozzátette:

„– Nem is jutott eszükbe az, hogy valójában a baráti lelkek nyújtották nekik az energiát.”

Majd nevetni kezdett:

„– Azon terv, mely szerint Sátán tönkreteszi a Bibliát anélkül, hogy eltávolítaná az útból, a legokosabb dolognak tűnik, amiről valaha is hallottam! Az 1809-ben született Charles

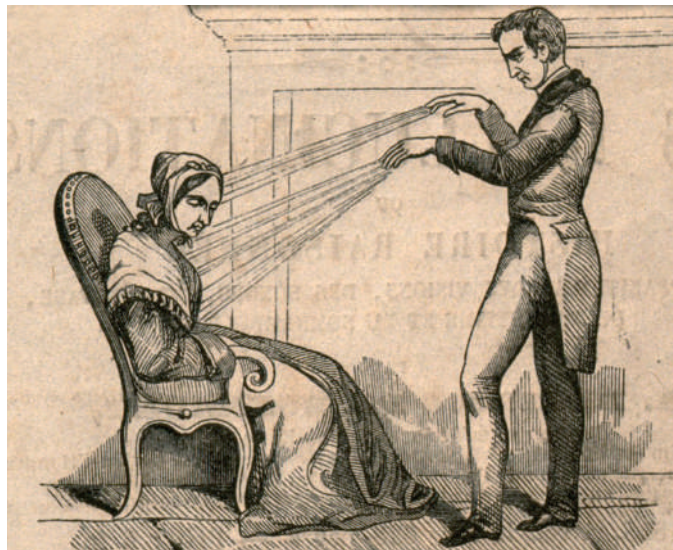
Darwin, és az 1825-ben született Thomas Henry Huxley még gyermekkorukban a lelkek hatása alá kerültek, mivel az orvosok a hipnózist gyakorolták rajtuk fájdalomcsillapítás céljából.⁹

A lelkek úgy döntöttek, hogy miután a két gyerek felnőtt, hasznos eszközökké kell lenniük azon vallás terjesztésében, melyet ma fejlődéselméletnek ismerünk. Összekötve ezt az egész világot átható tudományos forradalommal, az emberek sosem jönnek majd rá, hogy itt valójában egy vallásról van szó – mégpedig olyanról, amely áthatol a felekezeti korlátokon, és magával ragadja még a vallástalanokat is.”

Meghökkenve és elámulva hallottam, amint a pap kijelentette, hogy:

„– A lelkek tehát mindenkit, aki az evolúció elméletét tanítja, e nagy vallási rendszer papjának tekintenek, akit maga a Sátán ré-

szesít különleges felkenetésben. Sátán az ilyen személyeket különleges meggyőző erővel ruházta fel, azért, hogy lelki vakságot ger-

Mesmerizálás ábrázolása, 19. század első fele

jesszenek, és e valláshoz vonzzák az embereket.

Valójában annyira nagyra tartja ezen férfiakat és nőket, hogy az erre kiszemelt angyalainak kíséretét biztosítja számukra egy életen át. Ez pedig a legnagyobb megtiszteltetés, amelyben Sátán valakit is részesíthet galaxisunkban.”

Sátán papja ezután rátért arra, hogy Sátán és tanácsosai leszögezték: az evolúció elmélete felhasználható arra, hogy a Biblia alapjait megsemmisítse.

„– E tanítás a teremtés hete, a bűnbeesés, és a megváltási terv ellen fordítható. Olyan nagy volt a tét, hogy a lelkek állítása szerint Charles Darwin felett a Sátán személyesen gyámkodott, kioktatva őt arra, miként állítsa össze tudományának elveit.”

Majd büszkén elmagyarázta, hogy a lelkek miként képesek egy jelentéktelen személyt megbecsült és tisztelt pozícióba emelni. Az ilyen ember neve akár örökkévalóvá válhat.

„– Egy jó példa erre Thomas Henry Huxley, aki a lelkeknek

életébe való beavatkozása előtt csupán egy katonatorvos volt a brit flottában. A lelkek azonban hozzásegítették őt ahhoz, hogy híres zoológussá, előadóvá és íróvá váljék. Csodákat művelt azáltal, hogy Darwin elméletét elfogadhatóvá tette a nagyközönség számára, és ez sikerült neki annak ellenére, hogy ő állt elő azzal a feltevessel, hogy az ember a majmoktól származik.

Mivel valamikor katolikus pap voltam, elmondhatom, hogy egyetlen valakinek egyrészt a teremtés hetében, a bűnbeesésben, és a megváltási tervben, és ezzel egyidejűleg az evolúcióban is hinnie. A fogalmak ilyen zűrzavaros egyvelege valószínűleg a Teremtő legsúlyosabb káromlása.” (...)

Egy modern vallás

– De miként lehetne az evolúciót egy vallásos tanításnak nevezni? – kérdeztem.

A pap szeme felcsillant az izgalomtól:

„– Vallásos tanítás mindaz, ami közelebb hozza az embert az ő istenéhez. Lehet ez egy felfogás, egy aktivitás, vagy bármi más, aminek látszólag semmi köze nincs a valláshoz. Ám hogyha arra szolgál, hogy e világ nagy istenének, Sátánnak az eszméit terjeszse, akkor ez egy vallásos doktrína a javából. Valójában ezen meghatározást egy lelki tanácsadótól hallottam.”

Miután elfogadtam Jézust Megmentőmnak, elkezdtem a Bibliát tanulmányozni azért, hogy megérthessem azt, hogy az evolúcióban való hit miként tesz valakit méltatlanná az Isten országára.

⁹ Abban az időben az érzéstelenítés mára kifejlett tudománya még gyermekcipőben járt.

Miközben Jézusnak a Szentlélek káromlásáról szóló szavait mérlegeltem (Máté 12: 31–32), kezdtem megérteni, miről is van szó.

Látjátok, amikor valaki kijelenti, hogy többé nem hisz abban, hogy Isten teremtett mindent, meg hogy nem vehetjük komolyan a bibliai beszámolót az em-

beriség bűnbeeséséről, és azt állítja, hogy az ember alig több egy magasan fejlett állatnál – akkor valójában az illető Isten Lelkét hazugsággal vádolja. Miért? Mivel a Biblia a Szentlélek ihletése alatt íródott, és a mindezeket valló személy az Isten Lelkét tartja megbízhatatlannak.

Itt ér véget a fent említett könyvből vett idézet.

Gyertek, elemezzük most az olvasottakat. Valóban igazat mondott Sátán papja?

Egy

A háromszáz éves stratégia első pontja szerint, azért, hogy rejtve maradjon, és még sikerebben dolgozhasson, Sátán a világ fejlettebb részét meg akarta győzni arról, hogy ő és démonjai valójában nem is léteznek.

A 18. századi Felvilágosodás korától kezdve egészen máig, a

tanult, modern emberek – köztük számos teológus, főleg a kritikus meg liberális vonalból – a Sátánról meg az ördögökről szóló bibliai beszámolót az akkori kor embere számára alkotott mítosznak tartják. Számos templomjáró, valóságos ember is a Sátánt legfeljebb az emberi gonoszság költői meg személyesítésének fogadja el.

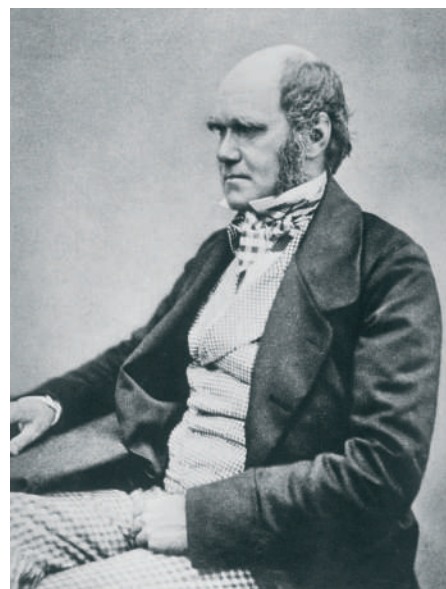
De mit mond róla Isten Igéje? Valódi lény ő, avagy csak valamilyen jelkép? Íme, néhány igehely a Bibliából:

– Jób könyvében Sátán – Isten angyalaival együtt – az Úr elé járul, és Jóbót vádolja, majd mind vagyonát, mind gyermekeit elpusztítja, és őt is beutóztatja. (Jób 1:6–22, 2:1–7)

– Zakariás könyvében Jósua főpapot vádolja, az Úr pedig megdorgálja őt. (Zakariás 3:1–2)

– Jézus megkísértekor Sátán többféle módon próbálja Jézust becsapni, miközben elragadva Őt a Júdea pusztájából, először a templom párkányára, majd egy magas hegyre viszi. (Máté 4:1–11)

– Tanítványainak a Megváltó elmondja, mint látta Sátánt alá-

Charles Darwin (1809–1882)

esni az égből, mint egy villámlást. (Lukács 10:18)

– Az Úr Jézus földi szolgálata folyamán a gadarai ördögösökből légiónyi (Jézussal párbeszédet is folytató) démont, Mária Magdolnából hét, és a számtalan egyéb, hozzá forduló, ördögöktől kínt és megszállott emberből előttünk ismeretlen számú ördögöt űzött ki. (Máté 8:28–33, Márk 16:9, Máté 4:24)

– Mihály és az ő angyalai viaskodtak a sárkánnyal (aki a régi kígyó, maga a Sátán), és az ő angyalaival. A Sátán és angyalai levették a mennyből a földre. (Jelenések 12:7–9)

Kettő

Második pont a hipnózis, meg az ezelőtti életeinkbe vetett hit.

A hipnózist ma is használják, például egyes nők úgy döntenek, hogy a fájdalom elkerülése végett hipnózis alatt szülnék. De itt veszélyes játékról van szó: Istentől kapott legértékesebb ajándékunkat, a szabad döntési képességünket adjuk át hipnózis során a hipnotizőr mögött megbújó ördögi lényeknek. Ezáltal életünk okkult befolyás alá kerül, és még

Darwin háza, a Down House, Kent grófságban. Itt lakott feleségével, és tíz gyermekükkel. Ma múzeum

nehezebben szabadulhatunk meg Sátán hálójából – habár Isten kegyelme és ereje által, ha valóban vágyunk rá, ez is lehetséges.

Ami az elmúlt életekbe való regressziót illeti: itt valójában a lélekvándorlás keleti tanáról van szó. Egyre több személlyel találkoztam, aki, habár valamilyen felekezeti kereszténynek vallja magát, a reinkarnációban is hisz. Sőt, egyesek úgy vélik, a Biblia is ezt tanítja.

Vizsgáljuk hát meg!

A reinkarnáció hindu tana szerint az ember halálakor a tudatos lelke különválik testétől, és egy új testbe költözik. Tehát elhunyt szereteteink – szüleink, nagyszüleink – jelenleg valójában más embereként, vagy akár kutyákként, macskákként, esetleg szünyöggé vagy legyekként élnek valahol e világban. Tehát **számtalanszor** születünk, és **halunk meg**, újra meg újra. Ítélet pedig nincs, sem megváltás, sem kegyelem, hanem mindenkinek a saját karmája pontszámát gyűjtve kell feltornáznia magát a Nirvánába. Csakhogy nem ez a Biblia tanítása:

„... elvégzett dolog, hogy az emberek **egyszer** meghaljanak, azután az **ítélet...**” (Zsidók 9:27)

Az Úr Jézus arra tanít minket, hogy helyet készít a mennyben, majd visszajön értünk. (János 14:1–3)

Amikor visszajön, az övéit nem különböző lények testéből hívja elő, hanem a sírokból:

„... eljő az óra, amikor mindazok, akik **a koporsókban** vannak, meghallják az ő szavát és kijönnek: akik a jót cselekedték, az élet feltámadására, akik a gonoszt, a kárhozat feltámadására.” (János 5:28–29)

Krisztus egy romolhatatlan, az Ő dicsőséges testéhez hasonló testben támasztja fel elhunyt

gyermeküket, és az élő hűségeseket is átváltoztatva, elragadja őket a mennybe. (1 Korintus 15:51–53, 1 Thesszalónika 4:16–17, Filippi 3:21)

Három

A stratégia harmadik pontja az evolúció tana. Az iskolák biológia, földrajz, és történelem tankönyvei, a geológia tudománya, a tévécsatornák tudományos adásai, az interneten fellelhető tudományos cikkek és videók túlnyomó része, az egyetemek kurzusai, sőt, még egy egyszerű turisztatérkép hátán levő magyarázatok is mind a sokmillió éves múlttól, a hosszú földtörténeli korszakokról, meg a fejlődésemletről – mint bizonyított tényekről – szólnak.

A hatnapos teremtés, az Ádám–Éva történet, Éva becsapása a kígyó által – ezekről már legjobban esetben is csak a gyerektörténetek szintjén lehet hallani. Ám Isten mindenható. Ő megteremthette volna a világot egy perc alatt is – hat nap sem kellett volna hozzá. Nincs szüksége évmilliók véres túlélési harcára.

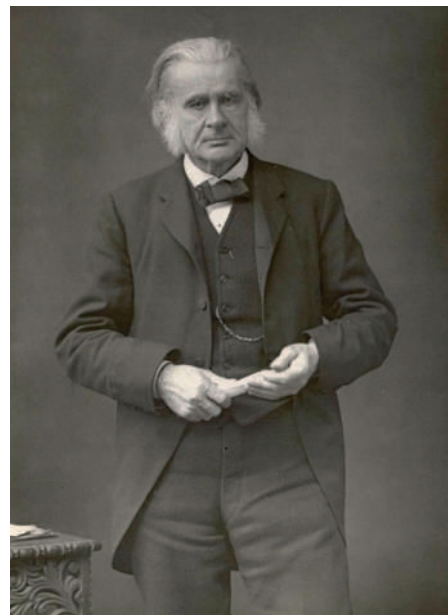
Sátán papjának igaza volt: nem lehet hinni egy időben a Nagy Bummban, a darwinizmusban, meg a majomszerű ősből – és ugyanakkor az intelligens tervezésben, meg a Bibliában leírtakban is.

Mit mond hát a Szentírás, hogyan lettünk mi?

„Kezdetben teremté Isten a mennyet és a földet.” (1 Mózés 1:1)

„Mert **hat napon** teremté Isten a mennyet és a földet, a tengert és mindent, ami azokban van, a hetedik napon pedig megnyugovék. Azért megáldá az Úr a szombat napját, és megszentelé azt.” (2 Mózés 20:11)

Egyesek elismerik Isten létét, de azt mondják, hogy a teremtés hetének minden egyes napja va-

Thomas Huxley (1825–1895)

lójában hosszú korszakokat jelöl, millió meg milliárd éveket. De többek között a szombat parancsolata is rácsfol ere. Mert azóta hétről hétre, minden szombaton meg kell Isten népének nyugodnia, megemlékezve arról, hogy kb. hatezer évvel ezelőtt Isten ezen a **24 óras napon** pihent meg.

Az evolúció elmélete szerint az ember őse – az évmilliókig tartó fejlődés során – kezdetben egy egysejtű, majd valamiféle hal, később kétélű-csúszómászó, és végül majomhoz hasonló állat volt.

De íme, mit mond az Úr Jézus: „Nem olvastátok-e, hogy a Teremtő **kezdetből fogva** férfivá és asszonnyá teremté őket?” (Máté 19:4)

Már a teremtése napján, azaz **kezdetből** az ember **ember** volt: férfi és nő, még hozzá olyanok, akik Isten képére lettek teremtve. (1 Mózés 1:27)

Legyünk hálásak Istennek az élet és az üdvösség magasztos ajándékáért, és éljünk úgy, mint nemes lelkű, és az Ő képére teremtett gyermekei.

Jancsó Erik, Kolozsvár

Gondolat

Megrakják a tüzet...

Valahányszor látom a mai, recsegő-ropogó férfi–nő kapcsolatokat, mindig visszacseng bennem a jól ismert dél-magyarországi népdal:

*Megrakják a tüzet, mégis elafuszik,
Nincs az a szerelem,
aki el nem múlik...*

Úgy tűnik, megfigyelésen alapuló népi bölcsességről van itt szó, mint például a Medárd-napi eső, mely negyven napos további esőzést szokott maga után vonni, avagy a fagyosságok kertünkre, gyümölcsfáinkra veszélyes hajnalai.

Valóban így lenne? Nincs menekvés? Előbb-utóbb ki kell hűlnie a szívnek, és szeretetlen otthonokban kell élnünk, gyermekeinket is erre kárhoztatva?

A válasz határozott nem, és a megoldás rendkívül egyszerű.

Képzelnünk el egy, a Szaharában eltévedt karavánt, amelyiknek ráadásul a vize is elfogyott. Az égető napon, a forró homokban, utolsó erejét megfeszítve már alig vonszolja magát ember és teve. Nos, szerintetek mi az egyedüli kiút ilyenkor? Mit kémlenek a már csak résnyire nyílt szemek?

Természetes, hogy egy oázis felbukkanását!

Nos, egyszer csak a távolban pálmafák zöldje villan fel a hőség-től reszkető levegőben. A tevék szimatoló orra megérzi a víznek szagát. Az egész karaván újult erővel igyekszik odaérni, ahol az utolsó, és egyedüli reményük várja őket.

De mit szólnánk akkor, ha egyszer csak azt látnánk, hogy a szomszédos karaván ügyet sem vetve az oázisra, elkerüli azt, és belevesz a csontszáraz sivatagba, választva a biztos halált? Azt

mondanánk, hogy ilyesmi nem is lehetséges ép eszű emberek – és tevék – esetében.

Mégis, napjainkban állandóan ez történik! Elindul a kis karaván – egy férfi és egy nő, majd lassan a gyerekek is – kezdetben többé-kevésbé feltöltött vizesömlőkkel. Az a szeretet-adag ez, amely Isten könyörületéből, és még fiatalos, gyermeki ártatlanságunk révén szokott induló kapcsolatunk sajátja lenni. A pár optimista, minden szépet és jót remél. Isten szerető pillantása kíséri őket.

Igen, de a tömlők lassan ürülnek. A szüleik pedig, akik saját példájukkal is útnak bocsátották őket, sokszor ugyancsak nem rendelkeztek sem a sivatag térképével, sem az oázisok ismeretével. A sivatag hiénái és dögkeselyűi pedig ilyenkor jól tudják: csak idő kérdése, hogy újabb zsákmányhoz jussanak.

Ha boldogok szeretnének lenni, ismernünk kell a szeretet forrását. A szeretet egyedüli forrása Isten. Reggel és este, sőt egész nap, szüntelen, nekünk, e világ pusztája vándorainak, Hozzá kell járulnunk, és az általa nyújtott vízből innunk.

A Szentírásban ezt így olvassuk:

„Minden forrásom belőled fakad.” (Zsoltár 87:7 – Új Prot. Ford.)

Vagy:

„Boldog ember az, akinek te vagy erőssége, s a te ösvényeid vannak szívében. Átmenvén a Siralom völgyén, bizony forrássá teszik azt. Bizony, áldással borítja el korai eső. Erőről erőre jutnak, míglen megjelennek Isten előtt a Sionon.” (Zsoltár 84:6–8)

Oázis Líbiában

Isten egy életen át tartó szerelmi kapcsolatra hívta el a házaspárokat

Szeretnél-e te is erőről-erőre jutni e kiszáradt kapcsolat-csontvázakkal telezsírt modern sivatagban?

Legyél hűséges Hozzá, legyenek ösvényei a te szívedben – azaz, úgy járj, amint Ő járna a te helyedben, s tedd csak azt, amit Ő is most megtenne, ha a te helyedben volna. Ehhez jól kell ismerned Őt. Naponta járulj hát a Belőle fakadó forráshoz a Szentírás tanulmányozása, és imakapcsolat által.

Lehet, hogy azt mondd, nem hiszel Istenben. Akkor is kipróbálhatod a vizet. **A vízben nem hinni kell, a vizet inni kell.** Legyen ez az első imád:

– Uram, ha létezel, add, hogy én is higgyek Benned! Mutatkozz meg nekem, könyörülj rajtam, töltsd ki a Te szeretetedet a szívembe! Add, hogy szívből szeressem társamat, családomat,

minden felebarátomat! A Te szent Fiad nevében. Ámen!

Ha őszinte voltál, Isten teljesen biztosan válaszolni fog imádra.

Csakhogy, ügyelnünk kell még valamire: mérgezett vízű kutak, poshadt, kórokozókka teli mocsarak is vannak az úton. Aki ezekből iszik, mind megbetegszik és elpusztul. A világ félrevezetett tömegei ezeknek áldozatai.

Talán azt is hallottuk már: A szerelem előbb-utóbb elmúlik, de megmarad a szeretet, a baráti viszony.

Első látásra ez jobbnak tűnik a gyűlölködő, elhidegült variánsoknál. Mégis, nem ez Isten akarata.

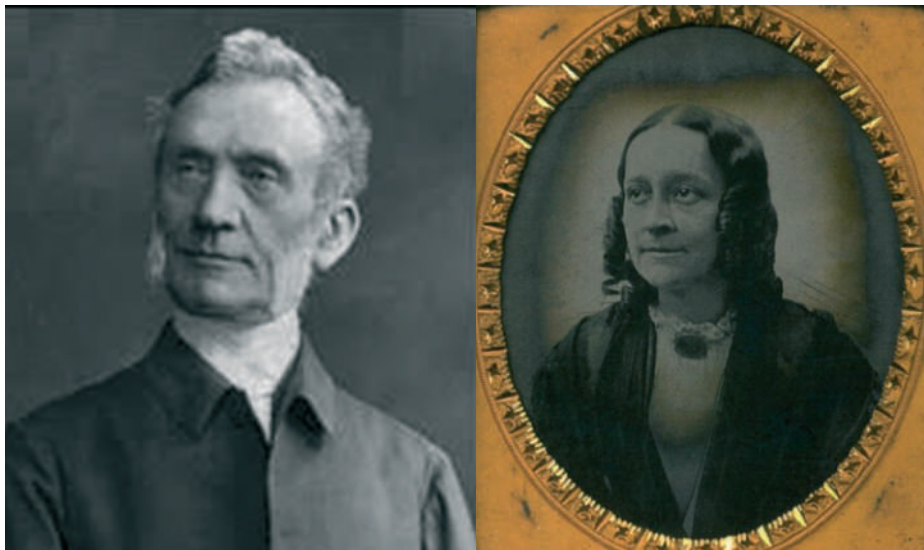
„Tégy engem mint egy pecsétet a szívedre, mint egy pecsétet a te karodra! Bizony, erős a szeretet, mint a halál, kemény, mint a sír a buzgó szerelem! Lángjai a tűznek

lángjai, az Úrnak lángjai. Sok vi-
zek nem olthatnák el e szeretetet.”
(Énekek 8:6–7)

Isten a házaspárt olyan szeretettel ajándékozza meg, mely egymás iránti szerelemmel van vegyítve. Ez különbözik a mindenki más iránti felebaráti szeretettől. Hasonló, de több annál. Megsértenéd társadat, ha egy nap azt mondanád neki: Csak annyira szeretlek már, mint bármely szomszédomat, felebarátomat, vagy barátomat. Ez nem házasság. A valódi házassági szerelem felbonthatatlan, mint a halál. Tüze elolthatatlan, mert Isten gerjeszti állandóan.

Ma dönts el: bármi is volt a múltban, megbocsátod, elfelejtet, újrakezded.

Most pedig az ilyen fajta szerelem egy csodálatos példáját szeretném eléd tárni, kedves olvasó.

Müller György és felesége, Mary

Müller György (Georg Müller) és Mary Groves

Müller György a hajdani Poroszország területén, a mai Szász-Anhalt tartományban született 1805-ben. Becsületes szülőktől származott, ám mivel nem ismerte Istent, gyermekkorától fogva nagyon helytelen életet élt. Később ugyancsak megtéretlen szívvel iratkozott be, szülei megnyugtatóására, a Halle-i Egyetem teológia szakára.

Ám egy nap Isten megszólította őt egy házi imaórán, és valódi hitre jutott. 1829-ben áttelepedett Angliába, ahol először az ottani zsidók között misszióztott,

majd Sheldonban, Devon grófságban szolgált lelkészként.

1832-ben már Bristolban találjuk – és ez a város lett otthona élete végéig. Itt felfigyelt az angliai árva gyermekek akkoriban nagy, és elhanyagolt tömegeire, és hit által árvaházat indított el. Az ima embere lévén, bármi szükséglete is volt neki, vagy a gyerekeknek, nem fordult azzal emberekhez, hanem csak Isten elé vitte, imában. És Az, Aki az árvák atyjának nevezi magát a Bibliában,¹ sosem

¹ Müller Györgyöt a Zsoltár 68:6 verse indította el ezen az úton: „Ár-

hagya el, hanem mindig választott, különféle utakon.

Élete végéig több mint tízezer árva gyermek került ki a végül is ötre szaporodó árvaházból. Itt keresztény, szerető nevelést és iskolai oktatást kaptak megtért, és e munkára odaszánt férfiak és nők részéről. A lányok hozománnyal, anyának és feleségnek felkészítve, a fiúk pedig kitanult mesterséggel a kezükben, szorgalomra, becsületességre tanítva távozhattak.

Az ilyen szolgálatra megfelelő élettárs is szükséges, és az Úr ezt Mary Groves személyében ajándékozta Györgynek. Mary-t még Sheldonban ismerte meg, és 1830-ban keltek egybe. Mary bátyja, Anthony Groves odaszentelt életű misszionárius volt, aki először a bagdadi muzulmán arabok között, majd pedig Indiában szolgált.

György és Mary majd negyven éven át boldog házasságban éltek. Az alábbiakban bemutatunk néhány részletet György megemlékezéséből, melyet a felesége temetésén mondott el.

váknak atyja, özvegyeknek bírja az Isten az ő szentséges hajlékában.”

„Hogy boldogok voltunk-e? Bizony, azok. És minden évben nőttön-nőtt a boldogságunk. Ahányszor csak találkoztunk, váratlanul is, mindig örömet jelentett: akár valahol a városban, akár az árvaházakban. (...) Ezer-szer elmondtam neki:

– Drágám, azóta hogy a feleségem lettél, soha nem találkoztunk még úgy, hogy gyönyörűséget ne szerzett volna nekem!

Ez pedig nem csak házasságunk első éveiben volt így, hanem a tizedik, a huszadik, a har-

mincadik, és negyvenedik évben is.

Tudom, hogy házasságunk szellemi boldogságának alapját az jelentette, hogy drága feleségem határozott keresztyén volt, és Isten akarata szerint más szempontból is összeillettünk. Isten azért adta őt nekem. Ugyanakkor meg vagyok győződve arról, hogy ez önmagában nem lett volna elegendő a 39 éven és négy hónapon át tartó igaz házastársi boldogsághoz, ha nem lett volna még az is hogy:

– Isten kegyelméből mindkettőnknek egy volt a célunk: hogy Krisztusért, és egyedül csak Őért éljünk.

– Mindketten áldásnak tekintettük a sok munkát. (...)

– Akármennyi is volt az elfoglaltságunk, az soha nem ment a saját lelkünk gondozásának rovására.

– Munkakezdés előtt rendszeresen együtt imádkoztunk és olvastuk a Szentírást. (...)

– Végül, mint legfontosabb: az utóbbi évtizedekben – hogy

Az árvaházak egyike, Ashley Down-ban

húsz vagy harminc éve-e, nem tudom – magányos és családi imádságaink mellett rendszeresen imádkoztunk kettesben. (...)

A családi imaközösség mellett, ezeket a kettesben való imádkozásokat kiváltképpen

ajánlom minden keresztyénnek. Úgy ítélem, hogy házasetünk tartós boldogságának, és egymás iránti szeretetünk szüntelen növekedésének ez volt a titka, és ennek köszönhető, **hogy az utolsó években még frissebb**

és melegebb volt, mint kezdetben, noha az első naptól kezdve nagyon szerettük egymást.”

(Dr. Rendle Short: *Müller György naplójából*, 228. oldal. Primo Kiadó, Budapest, 1990)

Mary-vel két gyermekük született: Lydia, és Elijah. Felesége halálát követően, majdnem két évrő, a már 66 éves Müller György elvette egyik munkatársát, Susanah Sanger-t, akivel még 22 évig élt együtt, annak haláláig. Az idős házaspár sokat utazott. Ez volt György nemzetközi evangelizációs szolgálatának korszaka, amikor is ezrek és tízezrek hallhatták tőle Isten üzenetét.

Életének ez a szakasza 1875–92 között tartott, amikor is, Anglián és Skócián kívül, eljutott az Egyesült Államokba, Kanadába, számos európai országba (1882-ben Magyarországra is ellátogatott), de ugyanígy Törökországba, Szíriába, Egyiptomba, Kínába, Japánba, Indiába, Ausztráliába, és Új-Zélandra is. Anyanyelvén, a németen, és az angolon kívül franciául is beszélt. Utolsó hat évében már nem utazott. 1898-ban, 92

évesen hunyt el. Munkájának örököse a George Müller Charitable Trust, mely ugyanazon, imádságra alapozott elveket követi.

Müller György hosszú élete a hihetetlen imatapasztalatok tárháza, melyekre talán máskor kerítünk sort. Vessük most hozzá hasonlóan mi is Istenbe bizalmunkat, és legyen Ő az egész életünk Ura, és szeretetünk forrása.

Jancsó Erik, Kolozsvár

Erdélyi magyar családnevek

Név, személynév

Amikor egy ismerős nevet halunk, rögtön felötlik lelki szemeink előtt a név viselője. Nagy Gyöngyi, Kovács András, vagy Szász Levente – ezek mind egy-egy személyt jelölnek, a maga egyedi tulajdonságaival, élettörténetével.

Kezdetben nem léteztek családnevek, ám keresztnévük, vagyis személynévük a Teremtés óta mindig is volt az embereknek. Ádám, Éva, Kain, Ábel, Noé, Ábrahám, Sára, Rebeka, Dávid, stb. Persze nem keresztnévnek hívták, hisz még nem létezett akkor kereszttség. Ez a megnevezés nálunk is csupán a kereszténységre való áttérés után jött be, a gyermekkereszttség szokásának elterjedésével.

Annak idején, a személynévek kialakulásakor a név mindig jelentett valamit: az illető nép istenével volt kapcsolatos, vagy egy kívánságot fejezett ki a szülő részéről, máskor egy, a szülést kísérő körülményt, vagy egy tulajdonságot írt le.

Például: Jonatán – Jah (Jahwé) + Nátán (ajándék). Tehát: *Isten ajándéka*. Ugyanez görögül: Teodóra – Teo + Dóra, ugyancsak Isten ajándéka.

Ézsau: a héber Esaw *szőröst* jelent (1 Mózes 25:25).

József: Yoseph héberül azt jelenti: *Adjon Ő még hozzá!* vagyis ez volt Ráhel kívánsága, miután végre megszülhette első gyermekét (1 Mózes 30:24).

Második gyermeke, Benjámín születésébe azonban belehalt, de halála előtt elnevezte Benóninak, azaz *Fájdalmam fiának*. Jákóbnak azonban nem tetszett ezen, a szeretett felesége tragédiájára emlékeztető név, és a Benjámín: *Job-*

bom fia nevet adta neki (1 Mózes 35:16–19).

János: Jah + Hánán – *Jahwé, azaz Isten kegyelmes*.

Tábita arámul, vagy Dorkász görögül *zergét* jelent.

Hadassah, Eszter eredeti zsidó neve *mirtuszfát* jelöl.

Nabukodonozor babiloni király neve babiloni nyelven ezt jelenti: Nabu kudurri uszur: *Nabu, óvd meg a királyt!*

De lássunk most néhány példát középkori forrásokban felbukkanó régi magyar személynévekre.

Cenke – Kutyakölyök, Mohar – Muhar, Zeuke – Szőke, Cusid – Kicsid, Ereu – Erő, Joember, Genu-ruch – Gyönyörű.

A honfoglalás előtti évszázadokban, a kazár birodalom türk népei között töltött idő rányomta bélyegét mind nyelvünkre, mind a személynéveinkre. Tekintsünk meg ezekből is néhányat!

Baja – Erő, Karcsa – Fekete Sólyom, Bura – Tevebika, Achus, (Ákos) – a török Ak-kus-ból: Fehér Sólyom, Turul – a török Tuy-rul-ból: kis, fekete sólyomfajta, Tarcand (Tárkánd) – a török Tarqan-ból: Kézműves, Inok – a török Ynay-ból: Hűséges, Sarolt – Fehér Menyét.

Mongol eredetűnek tartják a Géza nevet: Geyche, Geycha a mongol geikcsi-ből, mely *fénylőt* jelent. Valószínűleg e névnek egyik változata a Décse.

Számos régi személynév máig megőrződött helységneveinkben. Például: Cenk-hegy, Baja, Köröstárkány, Inaktelke, Magyardecse.

A kereszténység átvételével megjelentek a tipikus keresztény nevek, melyek egyrésze bibliai eredetű (János, Mária, István, Er-

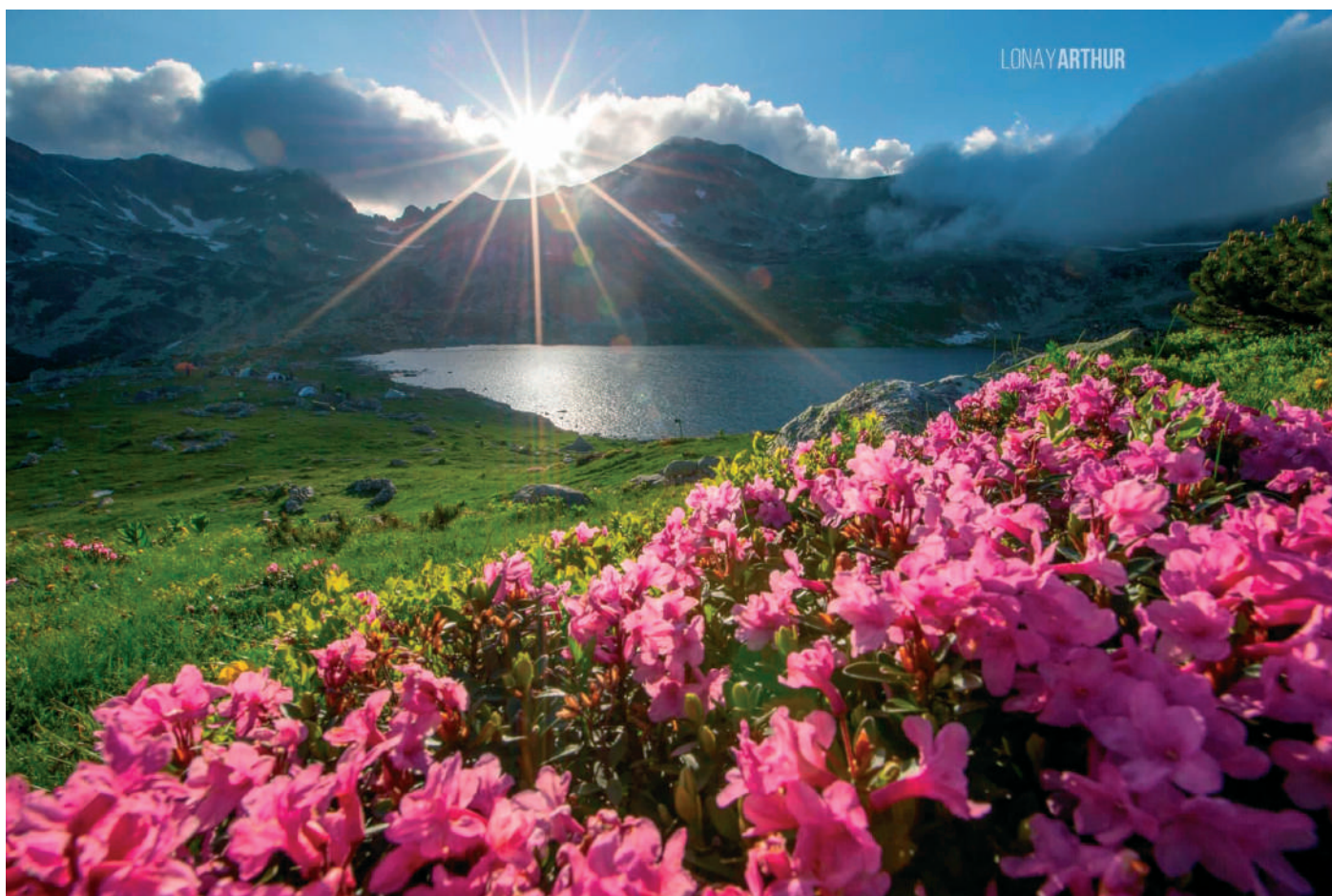
zsébet, József, Anna, Lukács, Mihály, Lázár, Sára, Tamás, Péter, Pál, stb.), másokat pedig a zsidó apokrifák és a keresztény hagyomány, vagy a keresztény kor szentjei ihlettek: Zsuzsanna, Judith, Tóbiás, Ráfáel, Felicián, György, Ágoston, Ferenc, stb.

Később már az apa, anya vagy valamely rokon nevét kapta a gyerek. A katolikus egyházban a gyermek neve a védőszentjét jelölte, ma pedig hangzás, és különböző társítások miatt (rokon-szenves ismerős, kedvenc színész, történelmi személy, bibliai-, film- vagy regényhős neve), s egyebek hatására választjuk meg gyermekünk nevét.

De mikortól léteznek családnevek?

A régi időkben, amint már elmondtuk, csak személynévek léteztek. Ovidius, Tacitus, Püthagorasz, Arisztotelész, Attila, Árpád, Géza, Sarolt, Vajk-István, Imre, András. Csakhogy, a középkor vége felé, egyrészt a lakosság növekedése, másrészt a hűbéri társadalom joggyakorlata, s az ehhez kötődő adminisztráció kifejlődése, az írásbeliség terjedésével egyidőben megkövetelte, hogy egyre pontosabban, iratokban rögzítsenek mindent: házat, földet, bármely tulajdont, pl. az örökségi jogok, a perek, meg az adózás érdekében is. Az öröklődő családnév tehát elősegítette az illető személy azonosítását.

Először a 11. századi Olaszországban jelentek meg a családnevek. E szokás azután átterjedt francia, majd német földre, majd Csehországra, Magyarországra, Lengyelországra. Angliában 1300 körül jelennek meg a családnevek, de az anyakönyvvezetés csak a 16. században válik kötelezővé.

A Retezát-hegység csodálatos tájai

Magyarországra tehát a 14. században ér el a családnévadás folyamata, ám kötelezővé csak a 18. században, Habsburg II. József, a kalapos király uralma alatt (1780–1790) válik. Ezzel szemben a német fejedelemségekben a 12. században először a nemesség, a 14. században a polgárság, majd a 16. századra már mindenki családnévvel rendelkezik.

Oroszországot az általános családnévadás hulláma a 16. századra éri el, míg a szerbek, románok, bolgárok a 17–18. században kapcsolódnak be e folyamatba.

Ugyanakkor, még ma is vannak olyan országok, területek, ahol sokan nem viselnek családnévet. Ilyenek például: Mongólia, Myanmar (a régebbi Burma), Jáva szigete Indonéziában, Afganisztán, Buthán, és Dél-India.

Milyen fajta családnevek léteznek?

Ahogy az emlékezetünkben hirtelen felötlő családneveket áttekintjük, rögtön feltűnik több csoport. Soroljuk hát fel őket!

(Megjegyzés: Az alábbiakban példaként megadott családnevek szerepelnek a jelen cikkhez felhasznált, az erdélyi családnevekre vonatkozó forrásanyagban, avagy azok általam ismert honi személyek nevei – tehát itt, Erdélyben is létező családokat, személyeket jelölnek).

A mesterségekből eredők:

Szabó, Kovács, Kerekes, Molnár, Szűcs, Kötő (gomb-, vagy szitakötő), Szallós (aszalással, szárítással foglalkozó), Tálás, Fazekas, Szakács, Hegedűs, Sipos, Szenes (szénégető), Túrós, Vajas, Varró, Pásztor, Juhos, Ács, Kántor, Kádár, Kallós

(vagyis ványoló, aki a posztót sűríti), Soós (sóval kereskedő, azt bányászó), Bányász, Bakos (olajütő), Bárdos (fafaragó, ács), stb.

A testi jellemvonásokból fakadóak: Kis, Nagy, Fekete, Szőke, Sántha, Gyenge, Butyka („butykó”, azaz tömzsi ember), Balogh, Suta (mindkettő balkezest jelent), Bodor, Bondor (mindkettő jelentése göndörhajú), Csorba, Deres, Eröss, Kónya (hajlott hátú), Szép, Tar (kopasz), Vastagh, Veres, Sajgó (azaz csillogó, ragyogó arc, vagy szem), stb.

Valamelyik ős származási helyéből adódóak: Kolozsi, Váradi, Csíki, Szepessi, Maksay, Bereczky, Bándi, Komáromi, Halmágyi, Várdai, Szilágyi, Szentgyörgyi, Földvári, Brassai, Zilahy, Viski, Zágonyi, Ungvári, Szöllősi, Köpeczy, Kassai, Budai, Csegezi, stb.

Erdélyben jelen vannak a teljes Kárpát-medence területéről (Magyarország, Kárpátalja, Felvidék, Vajdaság, s természetesen Erdély és a Partium) származó helynevek az ilyen típusú családneveinkben.

Másrészt ide sorolhatjuk a pontosabban meg nem nevezett helyekről származókat is: Mezei, Erdei, Pataki, Hegyi, Felszegi, Alszegi, Tótszegi, Faluvégi.

Valamelyik férfiós személynevéből alakult, annak fiára utaló családnevek: Pálfi, Péterfi, Győrfi, Istvánfi, Szövérfi (Szövérfi személynevből), Jakabffy, és egyéb.

A férfiós pusztá személyneve, mint családnev: András, Péter, Antal, Pál, Lukács, Ambrus, Dénes, Simon, Salamon, Sándor, Orbán, Gergely, Kálmán, László, György, stb.

Valamelyik ős nemzeti hovatartozásából fakadóak: Oláh, Szász, Tóth, Horváth, Rácz, Muszka, Kun, Németh, Görög, Tatár, Török. E két utóbbi utalhat arra is, hogy az illető felmenő tatár, vagy török fogságban volt, avagy a török esetében valamilyen kapcsolata volt az akkori török hatóságokkal.

Idegen eredetű családneveink: Müller, Haller, Dietrich, Fuchs, Heinrich, Fuhrmann, Laár, Templi, Ungár, Vachter, Smidt; Koblicska, Dobránszky, Pilinszky, Polereczky, Szedlacsek, Seminszky, Sztankovics, Ivanov; Moldován, Lopusán, Czárán, Tódor, Ráduly, Prekup, stb. Ezen neveknél természetesen a velünk együtt élő népek – **németek, szlávok, románok** – jelenléte érződik. Az ilyen személyek elődei beolvadtak a magyarságba, ám megőrizték családnevüket, vagy annak hangzását, magyarosan átírva.

Ezek a leggyakoribbak, ám rajtuk kívül számos egyéb család-

név-keletkezési módozat is létezik. Tekintsünk meg őket!

További családnév-fajták

Az apa nevéből alakult családnév, -i, vagy -y képzővel: Ferenczy, Andrassy, Miklósi, Jánosy, Csáky, Lőrinczy.

Az apa nevéből, becéző, rövidítő formában: Barta – Bertalanból, Bencze, Bende – Benedekből, Dáné – Dánielből, Kele – Kelemenből, Balla – Barlabásból, Báló – Bálintból, Czirják – a görög Kiriákoszból, Damó, Dankó – Domokosból, Dömös – Dömötörből, Gecse – Gergelyből, Gedő – Gedeonból, Györke, Györkös – Györgyből, Gábora – Gáborból, Palkó – Pálból. És számos más.

Tisztség, méltóság, társadalmi helyzet ihlette családnevek: Hercegh, Király, Bán – ez természetesen nem jelenti azt, hogy valamelyik ős király, vagy herceg, vagy horvát bán volt, hanem ott szolgált az udvarában, vagy egyéb kapcsolata volt a főúrral. Egyes vélemények szerint főúri módon viselkedő, elegánsabb személyre is ráakaszthatták e nevet. Pap – lehetett a katolikus pap szolgája, vagy protestáns pap, lelkész az ős. A 19. században pedig sokan választották e nevet a nem-magyarok közül is, asszimilációs szándékkal.

Továbbá: Hajdú, Huszár, Katona, Zsoldos, Geréb (községi bíró), Soltész (felvidéki, telepített falu bírója a középkorban), Deák, Bíró, Polgár, stb.

Lelki tulajdonságra, viselkedésre utaló családnevek. Ezek még az egyelemű nevek korában is mint ragadványnevek léteztek.

Bántó, Békés, Borbáth (ügyes, szorgalmas), Bús, Kajtár (kóborló), Csia (nyugtalan), Joó, Kegyes, Istenes, Bornemissza, Részegh, Tanczos, Boros, Gajdó (ittas), Tolvaj,

Lopó, Torkos, Vad, Vigh, Ravasz, Eszes, Okos, Fejes, Rendes.

Állatok: Czakó (golya), Csóka, Holló, Farkas, Kokas, Czompó (egy halfajta), Rigó, Szököcs (sáska), Páva, Veréb, Madár, Toók (tokhal), stb.

Növények nevéből származók: Burján, Bokor, Rúzsa, Virágh.

Családi, rokoni kapcsolatokra utaló nevek: Sógor, Pulya (gyerek), Vér (rokon). Kisebbségi vagy nagyobb (fiatalabb vagy idősebb) tagja az illető családnak: Kispista, Kismihály, Kiskasza, Kisgyörgy. Vagy: Nagylóhá, Nagygyörgy.

Birtoklásra utaló nevek: Halmos, Toós, Erdős, Pinczés, Gazdag, Kincses, Zsíros, Vagyas (vagyonos).

Pusztá tárgy, vagy hely adta családnev: Aczél, Arany, Csupor, Erdő, Kasza, Patkó, Fátyol, Pánczél, Posta, Soó, Pázsint, Percz, Tarsoly, Vass, Végh (település határán lakó).

Egyéb idegen népektől, nyelvekből eredő családneveink:

– **görög, latin:** Baszilidesz, Dukász, Manesz, Teklesz, Molitorisz, Kredátusz, Kiosz.

– **olasz:** Konti, Fazoli, Fetti, Jakubinyi, Gabrielli, Barboni, Martini. Olaszok a 18–19. században, a monarchia idején lettek idetelepítve, főleg erdőkitermelés és falmegmunkálás céljából.

– **francia:** André, Leon, Nezezon, Vidane.

– **örmény:** Ágopcsa, Zárug, Donogán, Kapdebó, Murádin, Ajvász, Avid, Nuritsány, Patrubány.

Az örmények, szétszóratásuk és vándorlásuk során román, török, arab, szláv neveket vettek fel, míg az ide érkezők jó része még ezt a nevet is magyarosította.

Bizonytalan eredetű és jelentésű családnevek: Bangur, Bilibók, Kanabé, Rodé, Vetró, Zonga, Zuh, stb. A vizsgált anyagban

itt összesen 261 ilyen családnév szerepel.

Statisztikai adatok

Murádin László (1930–2022) harasztosi (aranyosszéki) születésű, örmény származású író és nyelvész volt. A Györgyfalvi-negyedben szomszédom volt, és egy látogatásom alkalmával tőle kaptam az akkoriban nemrég megjelent, *Erdélyi magyar családnevek* című könyvét. E kitűnő tanulmányt használtam fel a jelen cikk megírására is.

A szerző, segítőkész egyetemista hölgyek segítségével az 1994–2002 közötti erdélyi magyar maturandusok (12-ik osztályt elvégzettek) családneveit használta fel. Az iskolarendszerünk átfogja a jelenlegi Erdély területét, s így nagyon valószínű, hogy a majd 52 ezer fiatal az erdélyi lakosságnak egy hú, névelőfordulási arányában valós mintáját jelenti.

Ugyanakkor a magyarul végzők egy részének, kb. 6.800 fiatalnak román, vagy román helyesírással írt családneve volt (pl. Anghel, Vlad, Cantor, Chis, Lorinț, Raica, Vințe, Suci, Silaghi, Bucuman, stb.) Ezek egy része bizonyára vegyes házasságból (pl. román apától és magyar anyától) származik, másoknak pedig talán a hivatalnokok románosították el valamikor a családnevét. Mindenesetre a szerző ezeket kihagyta, és ekként 45.189 személy nevével maradt meg.

Mindez pedig összesen 5.704 családnevet jelentett, melyből 3.157 magyar nyelvből eredő volt – ezt az ifjak 85,3 százaléka viselte. 2.547 név pedig idegen eredetű volt, ezt pedig a vizsgáltak 14,7 százaléka viselte.

A leggyakoribb név a Szabó volt, 1525-en rendelkeztek vele.

Ezután következett a Nagy, 1171, a Kovács, vagy Kováts 885, és a Kis, vagy Kiss, 717 képviselővel.

A családnév-fajták gyakorisága:

Az ős apjának neve becéző, rövidítő, vagy teljes formában (Dani, Bencze, Ábrahám, stb.): a vizsgált személyek 25,4 százaléka viselte.

Apa neve, + -y vagy -i (Miklóssy, Ferenczi, stb.): 1,13 százaléka viselte.

Az apa neve + -fi/fy: (Endrefi, Gálffy stb.): 0,69 százaléka.

Mesterségre vonatkozó családnevek (Kertész, Bognár, Ötvös, stb.): 16,59 százaléka.

Származási hely + i/y (Debreceni, Kassay, stb.): 13,68 százaléka.

Pusztá helynév (Tarcza, Léva, Bodrog, stb.): 1,28 százaléka.

Népnév (Frank, Olosz, Örmény, Tóth, stb.): 5,28 százaléka.

Külső tulajdonság (Hosszú, Fehér, stb.): 8,27 százaléka.

Idegen eredetű nevek: szláv – az ifjak 14,35 százaléknál, román – 6,77 százaléknál, német – 3,64 százaléknál, egyéb néptől, nyelvből eredő – 0,3 százaléknál.

Tisztség, társadalmi helyzet, méltóság (Bíró, Kurucz, stb.): 3,68 százaléka.

Lelki jellemvonás, viselkedés (Kegyes, Vigh, stb.): 1,24 százaléka.

Állatnévből (Farkas, Czakó, stb.), és növénynévből (Bokor, Borbola – azaz borbolya, sóskafa –, stb.): 0,91 és 0,20 százaléka.

Családi, rokoni kapcsolatra, másrészt tárgyra és helyre vonatkozó nevek: 0,95 és 0,72 százaléka.

Bizonytalan eredetű nevek: a fiatalok 1,95 százaléka viselte őket.

A vizsgált anyagban számos kettős családnév is volt, úgy, mint a Daróci-Szabó, Nagy-Kasza, Oláh-Bandi, Gál-Pál és egyebek. Másrészt,

találkozhatunk néhány hármas családnévvel is. Pl. Bordi-Furkó-Szász, Harali-Nagy-Dávid, stb.

Végül pedig mutassuk be a leggyakoribb neveket, és azt, hogy hányan voltak az illető nevek viselői. Az első négyről – Szabó, Kis, Kovács és Nagy – már szóltunk. Lássuk hát a következő, az illető lakossági mintában legalább kétszáz fiatal személy által képviselt – tehát Erdélyben leggyakoribb – családnevet. A név előtt levő számérték az e névvel rendelkezők számát jelöli.

416 Székely, 413 Szász, 385 Bíró, 374 Tót, Tóth, 372 Gál, Gáll, Gaál, 370 Molnár, 356 Pap, Papp, 334 Pál, Páll, Paál, 322 Balázs, 321 Bálint, Bálinth, 320 Péter, 297 Varga, Vargha, 293 László, 290 Szilágyi, 289 Farkas, 281 Márton, 273 Máté, Máthé, 268 Fülöp, 267 Barta, Bartha, 265 Balog, Balogh, 263 Antal, 250 Simon, 244 Lőrinc, Lőrincz, 244 György, 234 Lukács, Lukáts, 234 Fazakas, Fazekas, 228 Jakab, 225 Orbán, 217 Gergely, 217 Szócs, Szóts, 216 Török, 207 Demeter, 204 Ferenc, Ferencz.

Ami a magyarországi helyzetet illeti: a 2020-as adatok szerint, az anyaország 9,77 milliós lakosságából az öt, leggyakoribb családnévvel rendelkező népeség több mint tíz százaléka. Íme, ezek a nevek és viselőik létszáma:

Hibakiigazítás

A júliusi lapszám 21. oldalán levő, a tusnádi Csukás-tóról bemutatott kép valamikor régen készülhetett, mert amikor ez év augusztusában arra jártam, a tavat kiszáradva, a hidat pedig leomolva találtam. Sajnos az elhanyagoltság jelei láthatók itt, és néhány más üdülőhelyünkön.

Nagy – 224 ezer, Kovács – 206,5 ezer, Tóth – 201,8 ezer, Szabó (a negyedik helyen!) – 199,5 ezer, és Horváth – 195,3 ezer.

Feladat

Ti honnan származtok, és milyen csoportba tartozik a családneved? Hát a rokonaid, meg a barátaid, ismerőseid családnevei? Jegyezd le mindet egy papírra! Ha valami nem tiszta, próbálj meg utánanézni! Majd köszönd meg Istennek mindannyiótok létezését, és imádkozz magadért és érettük!

Kedves Olvasók!

Isten, a mi mennyei Atyánk az, Aki mindnyájunkat ismer. Nem csak a nevünket, hanem életünk minden részletét ismeri, ugyanígy őseink életét is, és genetikai örökségünket. Ő teremtett meg minket és nyelvünket, és Ő óvta meg a magyarságot az évszázadok során a pusztulástól. Ő megérti helyzetünket, de ki szeretne szabadítani elesett állapotunkból. Engedjük hát meg, hogy Ő vezessen ezután, s ezért bízunk magunkat teljesen Őrá. Az Ő kegyelme által. Ámen.

„Ne félj, mert megváltottalak, ne vedem hívtalak téged, enyém vagy!

Mikor vizen mégy át, én vedled vagyok, és ha folyókon, azok el nem borítanak, ha tűzben jársz, nem égsz meg, és a láng meg nem perzsel téged.

Mert én vagyok az Úr, a te Istened, Izráelnek Szentje, a te megtartód...” (Ézsaiás 43:1–3)

Bibliográfia

Murádin László: *Erdélyi magyar családnevek*. Europrint Kiadó, Nagyvárad, 2014. További, internetes források.

Jancsó Erik, Kolozsvár

Kedves Olvasók!

Szeretettel meghívunk minden kedves érdeklődőt ez év október 5-8 között (csütörtök délutántól vasárnap délutánig) a Gyalui havasokban levő Reketó egy csendes völgyében, a természet szívében megtartandó hosszú hétvégére. Szállás: panzióban.

A programból: séták a természetben, barátkozás, pihenés, lelki táplálék.

Ára: szállás, napi három étkezéssel – 450 lej per fő.

Jelentkezni lehet a 0749 021 935-ös, és a 0744 967 158-as telefonszámokon.

Kedves Olvasók!

Ha tetszett ez a lap, és továbbra is szeretnék kapni, akkor a következő lapszám kézbesítéskor szóljanak terjesztőinknek, avagy jelezzék ezt a lakhelyüknek megfelelő, és az alábbiakban megadott megyei terjesztési felelősöknél – telefonhívás, vagy SMS által.

Ugyanakkor, lapunk fenntartása érdekében támogatást fogadunk el, melyet ugyancsak terjesztőinknek lehet átnyújtani. A *Világ Reménye* minimális előállítási költsége **6 hónapra** (vagyis a 2023. július–december időszak) **25 lej**.

Magyei terjesztési felelősök:

- ♦ Kovászna, Brassó: Márk Enikő, 0725 321 489
- ♦ Hargita: Fekete Ilona, 0740 106 422 – Udvarhelyszék, Polgár Szép Enikő, 0753 148 455 - Csík- és Gyergyószék
- ♦ Maros, Fehér: Nagy Szilvia, 0745 385 880
- ♦ Bihar: Verebi László, 0770 140 009
- ♦ Szatmár: Illyés Csilla, 0749 976 911
- ♦ Arad: Deák Andrea, 0743 626 963
- ♦ Temes: Kulcsár Lenke, 0753 161 576
- ♦ Szilágy: Farkas Csilla, 0742 301 743

- ♦ Kolozs, Máramaros és Beszterce: Jancsó Erik, 0749 021 935

Régióink: Székelyföld, Partium (Bihar és Szatmár), Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Közép-Erdély, Bánság, Szászföld, Máramaros és Beszterce.

Világ Reménye, népünk reménye Interregionális havilap

Főszerkesztő: Jancsó Erik

Telefon: 0749 021 935

E-mail: vilagremeny7@gmail.com

Minden eddigi lapszám elolvasható

és ingyenesen letölthető a

www.vilagremeny.ro honlapról.

Postacím: 400 107 Cluj-Napoca (Kolozsvár), str. Cuza Vodă (Postakert utca) nr. 12
Folyóiratunk ugyancsak megrendelhető Kolozsváron, a Cuza Vodă utca 16. szám alatti *Sola Scriptura Könyvesbolt*ban is.

Bankszámla: Asociația Pro Scriptura, CIF 37175079

Conturi Banca Transilvania:

RO72 BTRL RONC RT03 8390 6901 lejtben, és RO22 BTRL EURC RT03 8390 6901 euróban.

ISSN/ISSN-L: 2784-0328

Készült: a *Viața și Sănătate Kiadó* nyomdájában (Cernica út 101, Pantelimon, Ilfov megye)

A *Világ Reménye* egy magánkezelésű havilap, amelynek révén az élet különböző területeit szeretnénk megvilágítani a Szentírás által, annak jobb megismerésével együtt, előmozdítva az olvasók testi-lelki egészségét, és kiemelve ugyanakkor világunk, Erdély és a magyarság szellemi értékeit. Reméljük, hogy e folyóirat tartalma egyúttal mindnyájunk üdvösségét szolgálja.

Bármikor szeretettel várjuk visszajelzéseiket, megjegyzéseiket és kérdéseiket telefonhívás, SMS, e-mail, avagy postai levél útján, a fentebb említett címeken. Ugyanakkor szívesen fogadjuk olvasóink részéről a lapunk szellemiségével egyező cikkeket, tapasztalatokat, verseket, fotókat, s egyéb anyagokat. Levél esetén a borítékra kérjük írják rá:

Világ Reménye

Ha másképpen nem jelöljük, akkor a bibliai idézetek a *Károli Gáspár* fordításból valók.